Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

ART
Grup Editorial

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

EVALUARE NAȚIONALĂ

Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

Limba și literatura română

Evaluare Naţională

Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

Limba şi literatura română
Evaluare Naţională

ART
Grup Editorial

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IONIŢĂ, FLORIN
Limba şi literatura română : Evaluare Naţională 2012 /
Florin Ioniţă, Mihail Stan, Marilena Lascăr. - Bucureşti : Art, 2011
ISBN 978-973-124-675-8

I. Stan, Mihail
II. Lascăr, Marilena

811.135.1(075.33)
821.135.1.09(075.33)

Pentru **comenzi** vă puteţi adresa:

Departamentului Difuzare
C.P. 78, O.P. 32, sector 1, Bucureşti

telefon
021.224.17.65
0721.213.576
0744.300.870
Se acordă importante **reduceri**.

Înainte şi în timpul Evaluării Naționale...

În preziua testării:

- interesează-te la avizier sau la secretariatul şcolii dacă au apărut modificări în organizarea testării, față de ceea ce ştiai (locul precis în care vei susține testarea, ora până la care este permisă intrarea în şcoală/ în clasă, alte condiții stabilite de conducerea şcolii);
- nu da crezare diferitelor zvonuri care circulă în rândul colegilor (din nefericire, unii „se distrează" pe seama acestui moment, inventând o gamă, practic inepuizabilă, de „veşti din surse sigure");
- pregăteşte-ți din timp toate cele necesare pentru testarea de a doua zi (două pixuri cu pastă albastră sau un stilou cu două rezerve, un creion cu gumă, o riglă, şervețele, sticla cu apă etc.);
- în cel mult o oră, „frunzăreşte" materialul pe care l-ai studiat până acum (fie şi pentru a avea un motiv de satisfacție pentru munca depusă);
- relaxează-te (ascultă muzica preferată, vezi un film care să-ți întărească tonusul sufletesc, joacă-te, participă la alte activități pe care le ai programate în familie, dar nu la vizite, la onomastici, la alte „sărbători" care mai degrabă te obosesc, decât te deconectează).

În ziua testării:

- din momentul în care ai luat loc în banca din clasa în care vei susține testarea, păstrează-ți calmul, vorbeşte cu voce scăzută cu cei din jur şi nu te lăsa contaminat de frica unora, dar nici de falsul entuziasm al altora, întrucât îți vei pierde concentrarea;
- nu-ți pierde răbdarea, dacă se întâmplă ca subiectele să întârzie peste ora oficială a începerii testării: fii sigur că vei avea la dispoziție timpul necesar

rezolvării cerinţelor – două ore, din momentul în care primeşti efectiv subiectul;
- la primirea foii cu subiectele pentru testare, verifică dacă ai primit o copie corespunzătoare calitativ; în caz contrar, solicită o altă foaie;
- înainte de a trece la rezolvarea propriu-zisă, rezervă-ţi 5-10 minute pentru citirea atentă a subiectelor, care să-ţi permită să înțelegi cele două texte (literar şi nonliterar) şi cerinţele formulate; reține că poți face orice fel de adnotări/ sublinieri pe foaia cu subiecte, pentru a identifica eventualele dificultăți sau pentru a încerca o rezolvare rapidă a unora dintre cerințe;
- scrie rezolvările subiectelor în ordinea în care apar pe foaia oficială pe care ai primit-o;
- respectă, în scriere, numerotarea din subiectul oficial şi normele obligatorii de aşezare în pagină (margine, alineate, scrierea până la capăt de rând, rânduri drepte, egale, cu aceeaşi distanță între cuvinte sau între literele componente ale cuvântului; încearcă să faci cât mai puține ştersături şi nu utiliza sub nicio formă pastă corectoare!);
- concentrează-te exclusiv asupra rezolvării cerințelor, verifică periodic timpul rămas până la predarea lucrării, utilizează ciorna atunci când este necesar;
- rezervă-ți 5-10 minute pentru recitirea și corectarea lucrării.

I.
CE TREBUIE SĂ (MAI) ŞTIU

- textul literar şi textul nonliterar
- cum se citeşte un text literar sau nonliterar
- înțelegerea baremului, a cerințelor şi răspunsul la acestea
- modurile principale de expunere
- eul liric
- cum rezolv cerințele complexe ale subiectului
- aşezarea textului în pagină
- caligrafia
- exprimarea corectă

Despre textul literar şi textul nonliterar

Aşa cum se vede în testele oferite ca model pentru Evaluarea Naţională 2011, textul literar şi textul nonliterar au pondere egală în economia subiectelor. La clasă ai studiat atât texte literare (lirice, dramatice, narative), cât şi texte nonliterare (reclama, anunţul, ştirea, mersul trenurilor, textul publicitar etc.).

În tabelul de mai jos vei găsi, sintetizate în paralel, trăsăturile caracteristice ale celor două tipuri de texte.

TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- conţine *o situaţie de comunicare* în care sunt omniprezente mijloacele artistice (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);	- conţine *o situaţie de comunicare* din care lipsesc mijloacele artistice; pot fi folosite repetiţii, enumeraţii, comparaţii etc., dar acestea nu sunt utilizate cu intenţie artistică;
- comunicarea se bazează mai cu seamă pe *sensul figurat* al cuvintelor, în stare să sugereze acţiuni, stări, atitudini, trăiri etc. ale unui personaj/ ale eului liric;	- se bazează pe *sensul propriu* al cuvintelor, menit să exprime date, idei şi informaţii despre realitate;
- *emiţătorul* este în general subiectiv, recreând o lume fictivă; acesta poate fi naratorul, personajul, eul liric etc., deci o convenţie/ o ficţiune;	- *emiţătorul* este obiectiv, prezentând realitatea în datele ei generale sau particulare; poate fi autorul textului sau o persoană, de obicei identificabilă cu nume şi/ sau cu statut real;
- *receptorul* poate fi cititorul sau chiar un personaj al operei literare;	- *receptorul* poate fi cititorul sau o persoană reală, identificabilă;
- *contextul* în care are loc comunicarea se raportează la elemente cu care se operează în literatură: acţiune, narator, personaje, conflicte, eu liric, indici spaţio-temporali etc.;	- *contextul* în care are loc comunicarea diferă în funcţie de ideile autorului, de tipul de text nonliterar, de factori din afara sferei literaturii (date, fapte, evenimente, concepte, demonstraţii, idei, raţionamente etc.);

TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- *subiectul*, aparţinând ficţiunii, priveşte semnificaţia acţiunii/ a conflictelor, statutul, psihologia şi destinul personajelor, ideile poetice, valorile etice şi morale;	- *subiectul*, aparţinând lumii reale, fără apel la ficţiune, este, de obicei, neutru şi priveşte ideile şi opiniile autorului, semnificaţia informaţiilor, a datelor, a faptelor şi a evenimentelor prezentate;
- *mesajul* poate fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective, în funcţie de vârsta cititorului, de cultura acestuia, de momentul receptării etc.;	- *mesajul* este unic, neutru, rareori putând fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective;
- *comunicarea* pune în mişcare personaje sau sugerează stări, atitudini, trăiri ale eului liric; organizarea textului (compoziţia) este destinată obţinerii expresivităţii;	- *comunicarea* se referă la persoane, date, informaţii, evenimente reale; organizarea textului este astfel aleasă, încât să permită informarea rapidă şi complexă a cititorului;
- *limbajul* este caracterizat prin *expresivitate, unicitate* precum şi capacitate de a *sensibiliza* cititorul, obţinute prin utilizarea sensurilor figurate ale cuvintelor, bogăţie lexicală, polisemantism, sensuri noi ale cuvântului în context;	- *limbajul* are, ca scop principal, transmiterea de informaţii şi presupune exactitate, precizie, claritate, obţinute prin utilizarea sensurilor proprii ale cuvintelor, a termenilor tehnici şi ştiinţifici specifici domeniului, a neologismelor, a unor formule şi construcţii fixe, ca şi prin concentraţie lexicală;
- *conţinutul de idei* se adresează emoţiei estetice a cititorului, sensibilităţii şi imaginaţiei sale.	- *conţinutul de idei* se adresează mai ales raţiunii/ gândirii cititorului.

Reţine că, în esenţă, un text nonliterar are ca scop transmiterea de informaţii către cititor. Acest tip de text are o mare varietate de forme: *articolul de ziar sau de revistă, reclama, instrucţiunile de folosire a unui aparat, enunţul unei probleme la matematică, o schemă sau o descriere ştiinţifică* (la biologie, la geografie, la istorie...), *anunţul, textul unei legi, un text ştiinţific incluzând grafice, tabele, ilustraţii* sau *o adeverinţă, o cerere, interviul* etc.

Din tabelul comparativ de mai sus, vei observa cu uşurinţă că cele două tipuri de texte operează cu elemente comune (situaţie de comunicare, emiţător, receptor, mesaj, subiect, conţinut de idei, limbaj...), numai că acestea au caracteristici diferite. În consecinţă, cerinţele formulate pe baza unui text nonliterar nu diferă esenţial de cerinţele care pot fi enunţate pentru un text literar.

Aminteşte-ţi că pentru un text literar narativ îţi puneai câteva întrebări fundamentale. Aceleaşi întrebări ţi le vei pune şi pentru textul nonliterar, dar răspunsurile vor fi diferite, aşa cum au fost sintetic formulate în tabelul de mai jos:

ÎNTREBĂRI	TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- „cine" povesteşte/ prezintă?	- naratorul sau unul dintre personaje	- autorul sau o persoană reală, identificabilă
- „ce" se povesteşte/ se prezintă?	- fapte şi întâmplări imaginare (acţiunea relatată)	- date, idei, informaţii, evenimente, întâmplări reale
- „cine" ia parte la acţiune/ este implicat?	- personajele, cărora li se relevă trăsături fizice şi morale	- autorul însuşi, persoane reale, instituţii, organizaţii
- „unde" şi „când" se întâmplă?	- indicii spaţio-temporali ai acţiunii	- indicii spaţio-temporali ai situaţiei prezentate
- „cum" şi „în ce context/ împrejurare"?	- descrierea sau sugerarea situaţiei în care acţionează personajele	- descrierea ştiinţifică a situaţiei în care au loc evenimentele şi întâmplările reale
- „ce semnificaţie au faptele prezentate"/ „pentru ce"?	- mesajul este interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective	- mesaj unic, neutru

După cum observi, întrebările sunt aceleaşi sau similare, răspunsurile însă diferă în funcţie de tipul de text avut în vedere. Adaptează informaţiile concentrate în tabelele de mai sus şi vei putea să răspunzi cu uşurinţă la cerinţele care apar în testele pentru antrenament sau în cele de la Evaluarea Naţională. După câteva exersări, nimic nu ţi se va părea dificil. Încearcă!

Despre cum se citeşte un text literar sau nonliterar

Probabil că eşti nedumerit în faţa unui asemenea titlu: *Cum adică, după opt ani de şcoală nu pot să citesc un text?* Dar nu te grăbi să tragi concluzii! Ceea ce vrem să te învăţăm este cum să citeşti orice tip de text cu ochi critic, cu metodă, eficient, pentru a putea să-i descifrezi structura şi semnificaţiile.

Se ştie că, dacă vrei să afli câtă „şcoală" are cineva, este suficient să-l asculţi cum povesteşte chiar şi o întâmplare banală. Dacă se va pierde în detalii şi nu esenţializează sau nu ordonează faptele şi întâmplările, dacă va folosi un limbaj rudimentar sau inadecvat, dacă va face repetiţii şi foloseşte clişee etc.,

este clar că persoana respectivă nu este familiarizată cu lectura. Dimpotrivă, dacă va fi coerent, logic și expresiv, dacă va folosi un limbaj adecvat situației de comunicare, atunci te afli în prezența unui cititor avizat. Este o legătură directă între calitatea povestirii şi gradul de cultură al celui care povesteşte.

Când te pregăteşti pentru Evaluarea Naţională, trebuie să te pui în ipostaza unui cititor avizat. Aşa că, vrei, nu vrei, eşti nevoit să respecţi regula jocului şi să te comporţi în faţa unui text, literar sau nonliterar, altfel decât cititorul comun. Trebuie să răspunzi unor cerinţe care presupun înţelegerea de profunzime a textului dat. Pentru a realiza acest lucru în condiţii optime, îţi propunem să citeşti atent orice text dat, în trei faze, fiecare dintre ele având obiective clar delimitate:

Faza I constă într-o primă lectură, în care descifrezi *aspectele generale ale textului*: autorul, titlul, organizarea conţinutului, tema, personajele, faptele, ideile esenţiale etc. Această fază, echivalentă cu *înţelegerea elementară a textului*, preponderent emoţională, este comună tuturor cititorilor obişnuiţi, care lecturează un text pentru propria plăcere sau pentru a-şi satisface nevoia de informare asupra unei probleme oarecare.

Faza a II-a constă într-o *lectură direcţionată*, vizând explorarea şi interpretarea textului, potrivit unor intenţii sau sarcini de lucru, astfel:
- descifrarea sensului din context al unor cuvinte/ expresii/ locuţiuni/ cuvinte-cheie etc.;
- identificarea ipostazelor naratorului/ ale eului liric/ ale autorului;
- clarificarea sensurilor relaţionale ale textului, care sunt răspunsuri la întrebări de genul: *cine?, ce?, unde?, când?, cum?/ în ce context?, pentru ce?*;
- identificarea modurilor de expunere dominante şi a caracteristicilor acestora în textul dat; în textul poetic – identificarea elementelor de versificaţie;
- delimitarea unor idei principale/ a unor idei poetice;
- identificarea modalităţilor de caracterizare a personajului;
- identificarea unor *semnificaţii specifice* (având ca bază expresivitatea în context sau capacitatea de sugestie a unor cuvinte/ construcţii, figuri de stil, imagini şi procedee artistice, idei etc.).

Faza a III-a presupune o *lectură selectivă*, în care se realizează o *privire sintetică* asupra textului ca întreg. Acum se pătrunde în *structurile de adâncime* ale textului, când are loc *interpretarea*, aceasta presupunând, în funcţie de cerinţele la care trebuie să răspunzi, diferite sarcini de lucru:
- stabilirea semnificaţiei/ semnificaţiilor titlului;
- rezumarea textului;
- punerea în relaţie a ideilor textului cu mijloacele artistice;

– interpretarea semnificațiilor textului/ ale unor idei ale textului și exprimarea unor opinii despre acestea;
– motivarea/ argumentarea unor idei sau a unor situații, comportamente, atitudini şi reacții ale personajelor;
– caracterizarea sumară a personajelor;
– descifrarea şi interpretarea mesajului operei/ al fragmentului etc.

În funcție de sarcinile de lucru pe care trebuie să le rezolvi, citeşte textul dat în maniera indicată şi vei vedea cum lucrurile se clarifică. Fireşte, este nevoie de exercițiu sistematic, pentru ca această manieră de lucru să devină obişnuită pentru tine. Nu spunem că este uşoară, nici măcar plăcută, dar te asigurăm că este necesară şi eficientă.

Despre înțelegerea baremului, a cerințelor şi despre răspunsul la acestea

Fireşte că atunci când te afli în fața unui subiect, primul lucru la care te gândeşti este cum să rezolvi corect şi complet cerințele pe care le ai (sarcinile de lucru). Mai întâi, însă, trebuie să ştii cum este organizat un barem de evaluare şi notare, altminteri rişti ca răspunsul dat să nu „cadă" pe soluțiile promovate de acesta şi să primeşti alt punctaj decât cel scontat. În acest capitol vei afla câteva informații strict necesare despre principiile fundamentale în alcătuirea unui barem, despre cum să citeşti cerințele subiectului dat şi cum să alcătuieşti răspunsurile corespunzătoare.

Un barem de evaluare şi de notare nu este nimic altceva decât o grilă, în care apar criteriile după care se judecă răspunsul dat de tine şi punctajul care se acordă la final. În alcătuirea lui, specialiştii țin seama de o serie de principii, dintre care cele ce te interesează pe tine, în mod direct, sunt următoarele:
– un răspuns foarte bun la o cerință dată primeşte punctajul maxim, dar aceasta nu înseamnă că, pentru un alt răspuns, mai slab sau incomplet, vei primi un punctaj mai mare decât meriți (*principiul noncompensării*); pentru a primi punctajul maxim, toate răspunsurile trebuie să fie corecte şi complete;
– un răspuns corect şi complet, dar care nu este identic sau similar soluțiilor din barem, primeşte punctajul maxim (*principiul echivalenței soluțiilor*);
– un răspuns parțial corect sau incomplet primeşte un punctaj inferior (*principiul diferențierii în aprecierea răspunsurilor*);
– primeşte punctajul stabilit doar răspunsul dat, nu cel intenționat sau considerat ca implicit, printr-o formulare accidentală (*principiul cotării răspunsului dat*);
– între cerința subiectului şi criteriul după care se judecă răspunsul dat este o corespondență (*principiul corespondenței*); cu alte cuvinte, criteriul

de judecată a răspunsului dat respectă specificul cerinței propuse spre rezolvare;
- un răspuns care depăşeşte cadrul de rezolvare corectă a unei cerințe nu primeşte nici un punctaj (*principiul necotării răspunsului care depăşeşte cadrul cerinței*).
- un răspuns asupra căruia evaluatorul are îndoieli primeşte nota corespunzătoare, ca şi cum acestea nu ar exista (*principiul dubiului în favoarea celui evaluat*).

Sfatul nostru este să pui alături modelele oficiale ale subiectelor pentru Evaluarea Națională şi baremele de evaluare şi notare şi să observi cum se reflectă aceste principii în barem. Totodată, pentru fiecare dintre testele din această carte vei găsi un barem detaliat sau schematizat de evaluare care respectă în totalitate principiile enunțate. În acest fel vei vedea cum este cotat răspunsul tău.

În cele ce urmează, te vom învăța cum să înțelegi multe dintre cerințele subiectului şi cum să-ți adecvezi răspunsul, pentru a obține performanțe.

1. Cerința trebuie citită foarte atent, în întregul ei, până când este înțeleasă corect şi complet. Pentru a o înțelege corect, procedează astfel:
- descompune cerința în elemente distincte (unități informaționale de bază);
- reflectează asupra sensului pe care îl are în context verbul de „comandă" (*transcrie, scrie, precizează, prezintă, alcătuieşte un enunț, explică, motivează* etc.);
- continuă, pas cu pas, cu elementele rămase ale enunțului, până eşti convins că le-ai înțeles;
- reciteşte cerința, pentru a-i reconstitui sensul global.

Iată cum poți proceda. Să presupunem că te afli în fața cerinței: *Transcrie, din strofa a doua, un fragment conținând o imagine auditivă.* Descompunem cerința, în minte sau chiar pe foaia tipărită, în patru elemente de bază sau unități de informație: *Transcrie,// din strofa a doua,// un fragment// conținând o imagine auditivă.//* Luăm pe rând fiecare element şi îl analizăm astfel:

- *transcrie* – deci trebuie să preiau ceva din text, nemodificat, şi să-l transpun pe foaia de testare;
- *din strofa a doua* – deci nu din altă parte a textului;
- *un fragment* – deci nu un vers sau o grupare de versuri;
- *conținând o imagine auditivă* – deci o singură imagine, iar aceea să fie auditivă.

Abia după aceşti paşi necesari poţi trece la redactarea răspunsului. Este logic faptul că mai întâi trebuie să ştii *ce răspunzi*, apoi *sub ce formă o faci* şi, în sfârşit, *să formulezi corect răspunsul aşteptat*.

2. Răspunsul nu trebuie să fie „telegrafic", ci trebuie să aibă o structură, fie ea şi minimală, a unui enunţ corect alcătuit sub aspect logic şi gramatical.

Spre exemplu, pentru cerinţa următoare: *Desparte în silabe cuvintele: „poiana", „departe", „duios", „deschide"*, răspunsul corect şi complet este de tipul: *Despărţirea cuvintelor în silabe: „po-ia-na", „de-par-te", „du-ios", „des-chi-de"*.

3. În situaţia în care se cere *transcrierea unor cuvinte/ sintagme/ locuţiuni/ propoziţii* etc., punctajul se acordă numai dacă transcrierea este exactă, limitată strict la cerinţa formulată.

Nu se acordă niciun punctaj pentru transcrierea incompletă sau pentru cea care depăşeşte cadrul cerinţei, uneori chiar şi cu un singur cuvânt.

Dacă se respectă prima parte a cerinţei (de exemplu: *Transcrie din text două substantive...*), dar nu se îndeplineşte şi a doua parte (de exemplu: *...în cazul nominativ*), ci se transcriu substantivele care sunt în alt caz decât nominativul, răspunsul va fi considerat greşit şi nu se va acorda niciun punctaj parţial.

4. Atenţie la răspunsul care priveşte *precizarea valorii morfologice sau a funcţiei sintactice* a unui cuvânt dintr-un context dat! Este posibil ca, pentru identificarea la nivel primar a valorii morfologice sau a funcţiei sintactice (*pronume..., conjuncţie..., atribut..., complement...*), fără determinanţii (*pronume relativ, pronume personal..., conjuncţie subordonatoare..., atribut adjectival, complement circumstanţial de timp...*) să nu se acorde punctaj intermediar, cu atât mai puţin punctajul maximal, stabilit pentru răspunsul corect.

5. Dacă se cere *precizarea/ transcrierea/ menţionarea/ stabilirea unui număr X de sinonime/ antonime/ omonime/ derivate* etc. ale unui cuvânt oarecare, în evaluarea răspunsului se va respecta *principiul ordinii exemplelor, în limita numărului X*.

De pildă, dacă la cerinţa *Menţionează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „blând"* răspunsul va conţine trei sau mai multe exemple, vor fi luate în considerare numai primele două exemple şi nu va acţiona principiul compensaţiei. Dacă unul dintre cele două exemple este greşit, se va obţine numai jumătate din punctajul stabilit, nefiind evaluate şi celelalte răspunsuri.

Drept urmare, limitează-ţi răspunsurile la numărul pe care ţi-l impune cerinţa, respectă întocmai ordinea răspunsurilor pe care, explicit sau implicit, o stabileşte cerinţa respectivă.

6. Aşa cum ai văzut în prezentarea unor principii ale alcătuirii baremului, răspunsul corect, care depăşeşte sau nu se încadrează în condiţiile stabilite prin cerinţă, nu capătă un punctaj suplimentar faţă de cel stabilit iniţial, putând fi chiar penalizat. Fireşte, răspunsurile incomplete, parţial corecte sau cele care nu respectă litera şi spiritul cerinţei nu vor primi punctajul maxim, ci un punctaj intermediar, mai mic.

În virtutea unui asemenea principiu, în cazul unei cerinţe de tipul *Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei X, prin raportare la conţinutul fragmentului citat,* iar în reperele cerinţei este prevăzută, în mod expres, specificaţia *încadrarea în limita de spaţiu prevăzută –Y puncte,* un răspuns scris sub 10 rânduri sau pe mai mult de 15 rânduri nu primeşte punctajul alocat. Respectă condiţiile impuse de cerinţă!

7. Atunci când cerinţa este de tipul *Scrie/ Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată completivă indirectă, având ca regent verbul Z,* răspunsul corect va implica efectuarea tuturor operaţiilor obişnuite de analiză sintactică a frazei: sublinierea predicatelor, marcarea elementelor de relaţie, delimitarea textului în propoziţii, precizarea felului propoziţiilor, precizarea raporturilor sintactice în frază, în formă simplificată/ schematizată. Neefectuarea unor asemenea operaţii riscă depunctarea. Concluzionând, toate cerinţele legate de sintaxa frazei presupun implicit efectuarea operaţiilor de analiză, amintite mai sus.

8. În principiu, pentru orice răspuns care nu este punctual (format dintr-un cuvânt, grup de cuvinte, structură...), se acordă punctajul pe baza a două criterii de notare: *corectitudinea enunţului/ a răspunsului formulat* şi *respectarea întocmai a condiţiilor stabilite prin cerinţă.* Nu se va acorda punctaj intermediar pentru respectarea doar a unuia dintre cele două criterii amintite. Regula de care trebuie să ţii seama în asemenea situaţii este aceea că răspunsul dat trebuie *să fie adecvat cerinţei stabilite şi corect alcătuit, prin respectarea normelor de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie.*

9. În cazul explicării semnificaţiei unui vers (sau a unei imagini artistice, a unei figuri de stil etc.), *punctajul maxim* se acordă pentru un răspuns nuanţat (conţinând toate informaţiile necesare şi suficiente, raportate la contextul din care versul a fost extras), convingător/ persuasiv, redactat corect, într-un registru stilistic adecvat.

Punctajul parţial se acordă dacă răspunsul este corect, dar incomplet, sau dacă este complet, dar conţine greşeli de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie.

Este imperios necesar ca *afirmaţiile din cadrul răspunsului să fie dublate de argumentaţie* (prin exemplificare, prin comentare, prin comparare etc.). Simpla afirmaţie, lipsită de argumentare/ de motivare, riscă să fie interpretată ca un răspuns incomplet sau chiar incorect, şi astfel să nu obţii punctajul aşteptat.

10. În redactarea unor compuneri cu cerințe date (Subiectul I-B, Subiectul al II-lea-B), răspunsul trebuie să respecte principiul *unității de conținut și de formă*, ceea ce presupune asumarea obligatorie a următorilor indicatori de bază, indiferent cum sunt ei distribuiți și cotați în barem:

- conținut adecvat cerinței;
- respectarea convențiilor de redactare a tipului de text cerut (organizarea textului, moduri de expunere, registrul stilistic adecvat etc.);
- respectarea unității introducere-cuprins-încheiere (în caracterizarea unui personaj, în exprimarea unei opinii despre un aspect din textul dat etc.);
- așezarea corectă a textului în pagină;
- exprimarea corectă, ortografia și punctuația.

În mare, acestea sunt „regulile jocului". Treptat, va trebui, ca oricare jucător creativ, să înveți să le folosești în favoarea ta. Mai întâi însă trebuie să le cunoști foarte bine și să le aplici întocmai.

Despre modurile principale de expunere

Știm, pe baza unei îndelungate experiențe, că modurile de expunere într-un text literar sau nonliterar ți-au creat totdeauna probleme, mai ales în situația identificării trăsăturilor acestora și a redactării unei compuneri în care să motivezi prezența sau semnificația utilizării lor în textul dat.

Faptul are mai multe cauze, între care cea mai importantă ni se pare aceea legată de absența unei sistematizări a trăsăturilor generale și specifice ale acestor moduri de expunere. De aceea, în rândurile de mai jos, ți le vom prezenta sintetic, acolo unde este cazul, cu indicații de rezolvare a cerințelor diverse, care le vizează.

1. Prin ***descriere*** – fie *științifică*, întâlnită în textul nonliterar, fie *literară/ artistică*, întâlnită în opera literară în proză sau în versuri – se înțelege:

- un *mod principal de expunere* (de organizare a conținutului) într-un text, literar sau nonliterar;
- o *tehnică de construcție* a textului nonliterar, ce constă în „zugrăvirea" trăsăturilor generale și particulare/ specifice ale unei situații, ale unui lucru, fapt, fenomen etc., pe baza unui *limbaj științific*, exact, lipsit de culoare artistică;
- o *tehnică artistică*, în textul literar în proză sau în versuri, prin care se prezintă *cum este* un personaj, un peisaj, un comportament, o situație etc., pe baza unor *mijloace artistice* (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);
- un *text nonliterar descriptiv* sau un *text literar descriptiv* (*opera literară*, în proză sau în versuri, care se bazează pe acest mod de expunere/ pe

această tehnică artistică, de obicei denumită *descriere literară* sau *descriere artistică*).

În raport cu subiectul pe care îl prezintă, descrierea literară sau artistică poate fi:
- *de tip tablou* (tabloul unei lupte, tabloul desfăşurării unei furtuni, tabloul iernii etc.);
- *de tip portret* (axată pe o prezentare sumară sau amănunţită a trăsăturilor fizice şi/ sau morale ale unui personaj, reunite într-un *portret literar*, ce poate fi complex realizat sau doar o schiţă de portret).

De asemenea, descrierea, ştiinţifică şi literară/ artistică, prin raportare la ceea ce prezintă în textul dat, poate fi:
- *statică* (picturală, o prezentare în imagini a unui tablou tip „carte poştală ilustrată", în care apar şi verbe ce exprimă stări, existenţe etc.);
- *dinamică* (surprinzând un fenomen/ un eveniment în plin proces, verbele folosite fiind de mişcare, uneori accelerată);
- *combinată,* bazată pe *alternanţa static-dinamic* (mai întâi, descrierea este statică, apoi dinamică sau invers, implicând o *gradaţie ascendentă, descendentă* sau *completă*).

Într-o operă literară bazată pe descrierea artistică, *emiţătorul*, respectiv cel care priveşte şi „vorbeşte" (reprezentat de *narator* sau de *personaje* – în opera epică – de *eul liric* – în opera lirică – sau de *autor* şi de *personaje* – în opera dramatică), se situează, de obicei, în diferite ipostaze:
- *contemplativul* care priveşte şi meditează la ceea ce vede, simte şi îl impresionează;
- *observatorul*, neutru sau implicat, aflat în interiorul sau în exteriorul cadrului, al peisajului, al fenomenului descris;
- *martorul ocular* al unui eveniment, fapt, fenomen etc.

În textul nonliterar bazat pe descriere, ipostaza autorului sau a unei persoane este, mai ales, cea de *observator*, neutru sau implicat, de *martor ocular*, de *purtător al unei calităţi/ al unui statut*: publicist, persoană oficială, călător, turist etc.; uneori, din fragmentul dat spre analiză, pur şi simplu nu se poate identifica ipostaza celui care recurge la descriere, decât în date generale.

Când este integrată într-o *operă epică* (pentru că *nu există naraţiune fără descriere, cum nu există descriere fără naraţiune*), descrierea are şi alte roluri decât pe cel de *a arăta cum este cineva sau ceva*, respectiv un rol *informativ* şi/ sau unul *explicativ*: de a încetini ritmul acţiunii, de a amâna desfăşurarea unor evenimente, de a crea suspansul etc.

Într-o *operă lirică*, descrierea artistică, pe lângă rolurile amintite, îl mai are şi pe acela de *a sugera*, prin intermediul *figurilor de stil* şi al *imaginilor artistice*

(care devin dominante), trăsături/ caracteristici, detalii, viziuni şi percepţii subiective etc.; aşadar, un marcat *rol persuasiv* (de convingere) şi *estetic* (de a impresiona şi a trezi în cititor emoţia artistică).

Când se citeşte/ se analizează oricare tip de descriere, este indicat să urmăreşti:
- cine efectuează descrierea;
- din ce perspectivă (cum priveşte/ consideră cele descrise) şi ce percepe acesta;
- care sunt aspectele descrise şi contextul lor spaţio-temporal;
- cum se oglindesc în text cele percepute;
- ce sugerează imaginile artistice (în cadrul textului literar descriptiv);
- ce este particular/ specific în descrierea respectivă etc.

Punând cap la cap răspunsurile la aceste întrebări, vei obţine *conţinutul* unei compuneri prin care motivezi specificul, rolul, prezenţa descrierii în textul dat. În *introducerea* compunerii vei scrie una-două fraze prin care defineşti descrierea, după caz, ştiinţifică sau literară/ artistică, iar în *încheiere*, exprimarea motivată a unei opinii despre particularităţile descrierii din text.

Care este proporţia optimă între introducere, cuprins şi încheiere? Sugestia noastră este următoarea:
- *introducerea*: 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
- *cuprinsul*: 4/ 7 – 5/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
- *încheierea*: 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere.

Din fracţiile precizate mai sus poţi face diferite combinaţii, care să se potrivească cel mai bine situaţiei concrete în care te afli: 1/ 7 + 5/ 7 + 1/ 7, 2/ 7 + 4/ 7 + 1/ 7, 1/ 7 + 4/ 7 + 2/ 7.

În mod similar vei proceda în orice situaţie care presupune redactarea unei compuneri, cu un spaţiu limitat sau fără limită de spaţiu (dar atunci trebuie să-ţi propui tu, de la începutul redactării, un anumit spaţiu, altminteri compunerea ta va fi dezechilibrată).

2. *Dialogul* este *modul principal de expunere* care constă în succesiunea/ în totalitatea replicilor din convorbirea a două *persoane* (în viaţa reală) sau a două *personaje* (în opera literară epică sau dramatică). Prin dialog, se comunică, în modul cel mai direct cu putinţă, idei, informaţii, opinii, explicaţii etc.

Acest fapt se face prin prin următoarele mijloace:
- prin cuvinte (*componenta verbală*);
- prin elemente care exprimă atitudinea: gesturi, mimică, poziţii corporale, intonaţia/ accentuarea unor cuvinte, ritmul şi intensitatea vorbirii etc., care însoţesc sau înlocuiesc cuvintele (*componenta nonverbală şi paraverbală*).

În opera literară, asemenea elemente care exprimă atitudinea pot fi:
- *redate* prin notații ale naratorului: *Așa o fi, răspunse Ghiță hotărât, dar eu nu-ți pot spune...;*
- *sugerate* prin semnele de punctuație din dialog/ din replică: – *M-oi duce, dacă spui; dar e bine să-mi arăți ce și cum; ca să știu ce să fac!*

De aceea, când analizezi un dialog dintre două personaje, trebuie să scoți în evidență:
- atât *ce se spune*, respectiv *ce semnificație au cele* spuse (componenta verbală);
- cât și *cum se spune*, respectiv *ce semnificație are acest fapt* (componenta nonverbală și paraverbală).

Trebuie să ai în vedere faptul că, prin dialog, personajele (din opera literară) și persoanele (din textul nonliterar) *comunică* un conținut oarecare și *se comunică*, își manifestă atitudinea/ reacțiile/ stările sufletești..., și astfel se trădează mai mult decât o arată cuvintele rostite.

Dialogul este astfel *o modalitate de caracterizare*, fie că pune în lumină relațiile dintre două personaje, fie prin conținutul său, fie prin ceea ce sugerează (detalii de comportament, de atmosferă, intenții etc.).

Deși nu face obiectul testării naționale, poți să ai în vedere și opera dramatică. Aici, dialogul (*dialogul dramatic* sau schimbul de replici dintre personaje, pe baza căruia se închează acțiunea) are o serie de caracteristici care îl particularizează față de cel din opera epică:
- este o *formă mascată de narare*, care face să avanseze acțiunea;
- este *mijlocul esențial* prin care se pun în evidență atitudinea, mentalitățile, psihologia personajelor dramatice;
- este *principala modalitate de caracterizare a personajelor*;
- are, obligatoriu, un *dublu rol*: de *comunicare* între personajele de pe scenă și de *transmitere* către spectatori a gândurilor, a faptelor, a intențiilor și a aspirațiilor acestora.

Uneori dialogul își găsește reprezentarea chiar și în *opera lirică* (de exemplu, *Revedere* de Mihai Eminescu), atunci când aceasta are conținutul organizat pe baza relației *întrebare-răspuns* (*structură dialogică*). Rolurile se distribuie între *eul liric* și un *„personaj liric"* (în poezia eminesciană, codrul).

Dacă într-o operă lirică întregul conținut reprezintă o adresare a eului liric ce nu primește răspunsul sau „replica" așteptată (ca în poezia *Izvorul nopții* de Lucian Blaga), atunci vorbim de *monolog adresat* (mărcile lexico-gramaticale ale acestuia fiind cele specifice adresării: verbe, pronume și adjective pronominale de persoana a II-a singular, vocative, imperative, interjecții etc.).

3. *Narațiunea* este un *mod principal de expunere* și *de organizare compozițională* în *opera epică* în versuri sau în proză: *basm, baladă, fabulă, schiță, nuvelă, roman* etc. Accentul într-o narațiune cade pe *ce se întâmplă.* Drept urmare, există și multe *texte nonliterare* care au ca mod de expunere narațiunea, numai că aceasta nu are valoare artistică, ci este o simplă înșiruire de fapte, de întâmplări, de evenimente, la care autorul sau o persoană reală este prezent sau participă.

Dacă într-o descriere accentul cade pe grupul nominal (substantiv + adjectiv, cu rol de epitet), într-o narațiune, accentul se deplasează către grupul verbal (al cărui nucleu este reprezentat de verb).

Textul narativ sau opera epică se definește prin situația în care există *narator, acțiune, personaje, narațiune* ca mod principal de expunere, la care se mai pot adăuga alte două elemente – *subiectul* și *conflictul*.

a. *Naratorul* (povestitorul) relatează faptele și întâmplările în care sunt implicate personajele.

Schema următoare te va ajuta să identifici ipostazele naratorului într-o operă epică:

– naratorul *subiectiv* (implicat afectiv, marca definitorie a implicării fiind relatarea la persoana I singular, ceea ce presupune perspectiva/ viziunea proprie asupra evenimentelor relatate);
– naratorul *obiectiv* (detașat/ neimplicat afectiv, relatarea se face la persoana a III-a singular);
– naratorul *omniscient* (singurul care „știe" cum gândesc și acționează personajele, în spatele cărora se află și pe care le prezintă în diferite ipostaze și situații);
– *naratorul-personaj* în propria narațiune (care relatează la persoana I, narațiunea fiind marcat subiectivă);
– uneori este o *„voce"* care nu poate fi identificată.

Uneori, în aceeași creație literară pot exista mai mulți naratori, care prezintă din perspective diferite același eveniment.

b. *Subiectul* unei narațiuni/ al unei opere epice presupune, de cele mai multe ori:

– plasarea într-un *context spațio-temporal;*
– organizarea într-o succesiune de *momente* (expozițiune, intrigă, desfășurarea/ dezvoltarea acțiunii, punct culminant, deznodământ) sau pe baza relației *situație inițială – transformare/ evoluție – situație finală;*

În unele creații literare, mai ales în cele moderne, nu pot fi identificate momentele subiectului, accentul fiind pus pe relatarea unor fapte, situații, comportamente ș.a.m.d. Aici, subiectul este alcătuit dintr-o multitudine de aspecte/ de detalii care sunt menite să oglindească psihologia unui personaj,

atmosfera unei epoci, viziunea subiectivă asupra unor teme precum viața, moartea, dragostea, timpul etc.

Reține faptul că modul de construire a subiectului este propriu fiecărui autor, acesta având propria concepție asupra modului de scriere a operei și, în consecință, va respecta sau nu anumite reguli încetățenite pentru o specie literară sau pentru un anume tip de personaj.

c. Totalitatea faptelor şi a întâmplărilor dintr-o operă epică formează *acțiunea*, care poate fi:

– *simplă, liniară, cu un singur fir narativ* (întâmplările se înşiruie unele după altele şi decurg unele din celelate, de obicei pe baza unei relații de tip cauză-efect, precum în schița *D-l Goe…*);
– *complexă, ramificată, cu diferite planuri narative care se întrepătrund* (are aspectul grafic al coroanei unui arbore, ca într-un roman, unde există mai multe planuri narative, care se intersectează, se despart, capătă o importanță mai mare sau devin secundare etc.).

Nu putem vorbi de acțiune în absența unui *context spațio-temporal*. Uneori acțiunea este limitată, ca în schiță, sau capătă amploare în timp şi în spațiu, ca în roman. *Indicii spațio-temporali* fixează cadrul acțiunii, permit raportarea înțelegerii cititorului la o experiență şi cunoaştere proprie, facilitează înțelegerea atmosferei unei epoci etc.

Reține faptul că în acțiunea unei opere, în *narațiunea propriu-zisă* sau în *relatare*/ în *povestire*, din rațiuni de construcție a subiectului sau a personajelor, pot fi intercalate:

– *secvențe descriptive;*
– *secvențe dialogate;*
– *secvențe evocative;*
– *secvențe meditative.*

d. *Conflictele* pun în mişcare acțiunea şi determină comportamentul, reacțiile, atitudinile și gândurile personajelor. Simplificând, se poate afirma că un conflict reprezintă „ciocnirea" de pasiuni şi de interese dintre personaje, într-un context dat.

Într-o operă literară, conflictele pot fi privite din mai multe perspective:

– în funcție de numărul de personaje implicate, conflictul poate fi *individual/ individualizat* (legat de un singur personaj şi, în general, axat pe reliefarea trăirilor personajului, pe evoluția comportamentului, a atitudinilor și reacțiilor acestuia) sau *colectiv* (între două sau mai multe colectivități, una dintre ele putând fi întruchipată de un singur personaj, care, în acest caz, devine *exponent/ reprezentant* al respectivei colectivități, în numele căreia vorbeşte şi acționează);

– în funcție de domeniul la care se referă, conflictele pot fi *sociale, istorice, morale, psihologice* etc.;
– în funcție de relațiile dintre personaje și de specificul acțiunii, conflictele pot fi *în stare latentă* (potențiale/ pe cale de a izbucni), *evolutive* (ascendente/ în plină desfășurare, uneori conducând la o situație explozivă), *principale/ centrale* sau *secundare, simple* (liniare, în desfășurare continuă) sau *ramificate* (împletite, imprevizibile, complicate, cu structură arborescentă) etc.

e. *Personajele* participă la *acțiune* în diferite grade (personaje *principale, secundare, episodice*). Personajele pot fi *individuale/ individualizate, colective, exponențiale/ reprezentative*, iar din perspectiva construcției subiectului pot fi *simple* (schematizate, axate pe o singură trăsătură de caracter, precum în schiță) sau *complexe* (cu o varietate de trăsături de caracter, cu o psihologie complexă, precum în roman) etc.

Într-o operă epică (sau dramatică) personajul poate fi situat într-o singură *ipostază* (de exemplu, Goe întruchipează imaginea copilului răsfățat și needucat) sau în *ipostaze diferite* (complementare, care contribuie la conturarea unei personalități complexe). Spre exemplu, părintele Trandafir, personajul principal al nuvelei *Popa Tanda* de Ioan Slavici se află în diferite ipostaze: preot de țară, întâiul gospodar al satului, soț și tată.

Atunci când ai de redactat o compunere care presupune caracterizarea unui personaj, fie ea și sumară, trebuie mai întâi să identifici modalitățile/ procedeele de caracterizare, orientându-te după schema de mai jos:

MODALITĂȚI DIRECTE DE CARACTERIZARE	MODALITĂȚI INDIRECTE DE CARACTERIZARE
Caracterizare directă efectuată de către: - narator (trăsături fizice și/ sau morale; statutul inițial al personajului); - alte personaje (caracterizare subiectivă, în raport de relațiile dintre personaje) - personaj însuși (autocaracterizarea/ autoportretul; definește modul subiectiv în care personajul se definește pe sine sau în raport cu lumea, faptele, întâmplările etc.)	Caracterizare desprinsă, prin interpretare, din: - gânduri, fapte, atitudini, comportament; - relațiile cu celelalte personaje; - limbaj (al personajului însuși sau al personajelor/ al naratorului, care vorbesc despre personajul dat; important este și *ce se spune* despre personajul dat, și *cum se spune*); - mediul în care personajul este situat (societatea, epoca istorică, împrejurările concrete ale conflictului); - nume; - alte procedee: descrierea, antiteza, analiza psihologică etc.

Atunci când alcătuieşti o caracterizare, fie şi sumară, a unui personaj, trebuie să scrii în partea introductivă una-două fraze prin care să precizezi modalitățile/ procedeele de caracterizare a personajului, identificate în textul dat.

În partea de conținut a lucrării, vei sublinia trăsăturile personajului, începând cu cele fizice şi continuând cu cele morale, identificate prin modalitățile/ procedeele enunțate de tine în introducere. Există două moduri consacrate de a sublinia trăsăturile:

- prin raportarea la ordinea modalităţilor/ a procedeelor de caracterizare (de exemplu, te referi, mai întâi, la caracterizarea directă, efectuată de către narator şi prezinți trăsăturile identificate, apoi la caracterizarea directă efectuată de către alte personaje ş.a.m.d.);
- prin sublinierea unor trăsături pe care le ierarhizezi în funcție de importanța lor pentru evoluția personajului (dar atunci trebuie să menționezi separat şi modalitatea sau modalitățile de caracterizare prin care trăsătura respectivă este reliefată în text).

Reține că nu este indicat să combini, în acelaşi text, cele două moduri de organizare a lucrării, pentru că, aproape sigur, calitatea compunerii scade.

Exersează, pe rând, ambele moduri de organizare, vezi care dintre ele este mai potrivit pentru maniera ta de a redacta şi perfecționează-l!

Despre eul liric

Eul liric/ eul poetic este acea *instanță* care comunică – prin textul poetic – idei, gânduri, sentimente (similar naratorului dintr-o operă epică şi reprezentând un fel de „voce" a *emițătorului*, care este o abstracțiune şi, în consecință, nu trebuie confundat cu persoana fizică, respectiv cu autorul însuși).

Simplificând lucrurile, *eul liric* este un alt „chip" al poetului (transpus într-o anumită ipostază: contemplativul, meditativul, nostalgicul, îndrăgostitul etc.) care comunică, prin textul poetic (care se caracterizează prin sens figurat, prin varietatea figurilor de stil şi a imaginilor artistice şi prin marea capacitate de sugestie a unor idei, gânduri, sentimente), cu un potențial cititor.

Mărcile lexico-gramaticale (însemne/ embleme, formate din cuvinte şi din structuri morfologice şi sintactice) ale prezenței eului liric într-un text poetic pot fi următoarele:

a. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana I singular*, în situația în care acestea sunt dominante, se poate vorbi de o *confesiune lirică* (destăinuire/ mărturisire directă a gândurilor şi a sentimentelor), iar când acestea apar în mod sporadic, sunt considerate *elemente de confesiune lirică*.

Un asemenea text poetic este obligatoriu marcat de *perspectiva subiectivă* (mod propriu de a privi lucrurile, de a gândi şi de a simţi), ce se reflectă în ideile poetice exprimate sau sugerate, în conturarea atmosferei poetice, în preferinţa pentru anumite figuri de stil şi imagini artistice, chiar în specificul elementelor de versificaţie (strofă, vers, ritm, rimă, măsură) etc.

b. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a II-a singular, verbe la modul imperativ, substantive în cazul vocativ, interjecţii exclamative,* atunci se poate vorbi de un *discurs liric* (de un *monolog adresat,* când nu există replică de răspuns la ideile/ întrebările/ gândurile şi sentimentele exprimate), respectiv de o *adresare directă* către un *„personaj liric"* (precum în poezia *Ce te legeni...* de Mihai Eminescu, în care codrul joacă rolul unui asemenea *„personaj liric"*).

Perspectiva subiectivă este identificabilă prin aceleaşi elemente ca mai sus, cu observaţia că, mai ales în intervenţia eului liric, pot apărea şi elemente de *confesiune*, de *descriere* sau de *evocare* (prezentare a *ceea ce a fost* şi a *cum a fost cândva/ undeva*). De obicei, *discursul liric* presupune o organizare a conţinutului pe o relaţie de tipul: *eu-tu, eu-voi, atunci-acum* etc.

c. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana I plural,* atunci ipostaza eului liric este cea de *exponent/* de *reprezentant* al unei colectivităţi, în numele căreia „vorbeşte". Aparent, eul liric nu este decât un *transmiţător*, cel mult un *interpret*, al ideilor, al idealurilor, al aspiraţiilor colectivităţii. Ca atare, *perspectiva subiectivă* în *discursul liric* (ceea ce presupune o relaţie de tipul *noi-voi, ale noastre-ale voastre*) pare că aparţine doar respectivei colectivităţi. De fapt, şi în acest caz, perspectiva subiectivă îl implică pe eul liric însuşi, prin selecţia şi organizarea ideilor în textul poetic, prin mijloacele artistice care susţin aceste idei, prin mesajul transmis etc.

d. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a III-a* (singular sau plural), nu mai există semne ale implicării afective a eului liric (acesta adoptă masca unei *„voci" impersonale, obiective,* care emite idei şi/ sau descrie un peisaj, un cadru, o situaţie etc.). Într-un asemenea caz, se vorbeşte despre *lirism obiectiv* (spre deosebire de *lirismul subiectiv* din situaţiile precedente).

În unele texte lirice, pot apărea diferite combinaţii de ipostaze ale eului liric, astfel încât se pot împleti elemente de confesiune cu cele de descriere, de meditaţie sau de evocare, cu interferenţe între persoanele I, a II-a şi a III-a ale verbelor.

Caracterul subiectiv al unui **text nonliterar** este vizibil prin prezenţa verbelor şi a pronumelor la persoana I şi a II-a, singular şi plural, prin indicii spaţio-temporali raportaţi la emiţător. Subiectivitatea indică faptul că textul

este centrat pe transmiterea sentimentelor, a experiențelor, a stărilor sufletești ale autorului.

Despre cum se rezolvă cerințele complexe ale subiectului

Am ajuns într-un punct în care trebuie să abordăm și problema rezolvării unor cerințe complexe ale subiectului pentru Evaluarea Națională. Știm că aceasta este problema-cheie și că ea presupune volumul de muncă cel mai ridicat.

Mai întâi, să vedem ce tipuri de texte îți impune programa pentru Evaluarea Națională să redactezi. Este vorba de următoarele trei tipuri:

- textul *descriptiv* (axat pe *cum arată cineva sau ceva*; altfel spus, ți se cere să faci o descriere de tip portret sau de tip tablou);
- textul *narativ* (centrat pe *ce s-a întâmplat*, uneori – pe *ce și cum s-a întâmplat*; cu alte cuvinte, ți se cere să povestești ceva, despre cineva sau despre ceva);
- textul *argumentativ* (elaborat cu un scop precis: *de a convinge pe cineva despre ceva*; acesta este un text care încearcă să convingă un interlocutor, un evaluator, un ascultător etc. să-ți accepte punctul de vedere, pe baza argumentelor/ a justificărilor pe care le aduci).

Bineînțeles că aceasta este o clasificare didactică, în realitate se întâlnesc frecvent interferențe între cele trei tipuri de texte. Este important să ai în vedere că trăsăturile tipului de text pe care ți se solicită să-l redactezi trebuie să fie dominante în textul elaborat de tine. Știi deja că nu poți redacta un text pur descriptiv, pentru că el va conține fie și minime elemente de narațiune, și invers.

Cât privește *textul argumentativ*, lucrurile sunt numai în aparență complicate. Un text argumentativ are o structură specifică, similară structurii *introducere – cuprins – încheiere*, numai că se numește altfel, din cauza faptului că se operează cu alte concepte, deci cu alte înțelesuri. Pe scurt, *structura unui text argumentativ* este următoarea:

- drept *introducere*, apare *ipoteza*, respectiv definirea/ enunțarea clară a opiniei tale despre faptul, ideea, semnificația... care îți este indicată prin cerință;
- în partea de *conținut* a compunerii/ a textului vei scrie *argumentele, motivațiile, justificările* cerute (mai întâi se enunță argumentul și apoi se justifică prin exemplificare, prin explicarea sintetică, prin comentare, prin comparare cu alte fapte de același tip, prin dezvoltare etc.);
- în partea de *încheiere* vei scrie *concluzia* ta, care trebuie să întărească ipoteza, de obicei reprezentând o sinteză a argumentelor aduse; în niciun caz concluzia nu trebuie să contrazică ipoteza de la care ai pornit.

Cel mai delicat lucru din această schemă este legat de scrierea argumentelor (enunțare și justificare). Pentru a învăța cum trebuie să procedezi, îți propunem un exercițiu.

Ia o foaie de hârtie și, după ce vei citi textul dat mai jos, încearcă, timp de cinci minute, să găsești cât mai multe soluții logice de a rezolva problema. Scrie soluțiile găsite pe foaia de hârtie!

Problema de rezolvat:
Am un cățeluș foarte neastâmpărat: nu stă o clipă locului.
Vreau să știu ce greutate are, dar nu am la dispoziție decât un cântar de bucătărie.
Cum aș putea face să-l cântăresc?

Oprește-te aici! Nu citi mai departe până nu ai dat răspunsurile în cele cinci minute acordate!

....

Acum, că au trecut cele cinci minute, să continuăm! Probabil că ai scris pe foaia de hârtie unul sau mai multe răspunsuri posibile sau măcar te-ai gândit la ele. Nu putem să-ți spunem dacă ele sunt corecte sau nu. Asta va trebui să verifici tu, după ce vei citi până la sfârșit cele ce urmează.

Ceea ce știm, aproape sigur, este faptul că nu ți-ai proiectat mai întâi un sistem de elaborare a soluțiilor. Pur și simplu, ai dat unul sau mai multe răspunsuri, care ți s-au părut potrivite. Dacă s-au nimerit să fie bune, este în regulă, dacă nu ...!

De fapt, la fel ca tine procedează majoritatea celor care au de rezolvat o problemă. Când cred că au înțeles ceea ce li se cere, riscă un răspuns pe care îl cred cel mai potrivit cu putință, fără a mai sta pe gânduri. Dacă vrei să obții performanțe, nu vei proceda însă așa. Autorii care au proiectat testul de mai sus – conținând o problemă preluată dintr-un cunoscut test de creativitate – am conceput și un sistem pe baza căruia să fie eleborate și cotate posibilele răspunsuri. Nu este unul ideal, ci doar unul funcțional!

Convinge-te, citind atent grila noastră de răspunsuri posibile!
- soluțiile care privesc *agentul/ naratorul* (dacă nu îl pot cântări cu cântarul de bucătărie, merg la cineva care are un cântar adecvat);
- soluțiile care privesc *„personajul“* (dacă este neastâmpărat cățelușul, folosesc o sacoșă);
- soluții care privesc *instrumentul măsurării/ obiectul* (dacă respectivul cântar poate măsura greutatea presupusă a cățelușului, pot să fac ope-

rația de cântărire; dacă nu, se impune folosirea altor soluții, respectiv utilizarea unui cântar adecvat, în alt loc și timp);

– soluții care privesc *analiza contextului*/ ieșirea din context (este strict necesară cântărirea în acel moment sau trebuie amânată până la îndeplinirea unor condiții minimale);

– *soluții mixte* (încerc o cântărire, punând cățelul într-o sacoșă pe care o cântăresc ulterior, iar dacă nu reușesc, recurg la alte modalități; firește, nu sunt admise răspunsuri aberante, care presupun un atentat la viața și la securitatea cățelușului).

Observi că, mai întâi, am făcut o *analiză a posibilităților de răspuns*, prin raportare la datele problemei de rezolvat, și astfel ne-am creat *sistemul*, pe baza căruia vom selecta apoi răspunsurile cerute. Acest „sistem" este alcătuit din elementele pe care le-am identificat în text (*agentul/ naratorul, „personajul", instrumentul/ cântarul, contextul*...). Avantajul nostru este acela că vom putea alege răspunsul pe care îl considerăm cel mai potrivit, dintre multe alte posibile, încercând să lăsăm cât mai puține lucruri la voia întâmplării.

La fel va trebui să procedezi și tu, când te afli în fața rezolvării unei probleme, oricare ar fi aceasta:

– *analizează* atent toate datele problemei pe cale le ai la dispoziție sau pe care ești capabil să le identifici;

– *concepe* un „sistem" în funcție de care să distribui răspunsurile posibile (format din elementele, datele, condițiile... care apar în problema ta; la acestea, mai poți adăuga și altele, desprinse din interpretarea semnificațiilor textului problemei date);

– *propune* cât mai multe soluții posibile pentru fiecare element al sistemului pe care l-ai conceput (nu uita că orice problemă are cel puțin două soluții diferite!);

– *selectează*, în final, răspunsurile pe care le consideri că sunt cele mai potrivite sau care te avantajează cel mai mult.

Cu puțin exercițiu, suntem convinși că îți vei îmbunătăți considerabil tehnica de elaborare a răspunsurilor în funcție de o analiză a datelor pe care le ai la îndemână. Depinde numai de tine dacă vei persevera sau nu. Dacă o vei face, te vei antrena să iei decizii în cunoștință de cauză, dacă nu..., atunci ai o problemă!

După modelul de mai sus, îți recomandăm să îți selectezi justificările, motivările de care ai nevoie în redactarea oricărui text argumentativ (exprimarea unui punct de vedere asupra semnificației titlului, a mesajului transmis, a semnificației unui gest/ fapt/ comportament etc.).

Îți vom oferi un alt exemplu despre modul în care poți folosi informațiile de mai sus, aici referindu-ne la *prezentarea semnificațiilor titlului unei opere literare* (sarcină de lucru preluată din diferitele subiecte oficiale pentru testarea națională).

Conform paşilor stabiliţi pentru soluţionarea unei probleme, mai întâi analizăm datele problemei pe care o avem de rezolvat. Identificăm, pentru început, două elemente în funcţie de care vom distribui răspunsul nostru: *titlul* (privit ca o structură semantică/ referitoare la sensul lexical al cuvintelor componente şi gramaticală) şi *textul* la care se referă.

Apoi încercăm să analizăm relația care se creează între cele două elemente. Vom constata, relativ uşor, că titlul *exprimă ceva*, în mod direct, în legătură cu textul, şi *sugerează şi altceva*, prin raportare la interpretarea semnificațiilor textului.

În acest moment, avem distribuția răspunsurilor posibile, în funcţie de anumiți parametri. Semnificațiile titlului se vor obține prin însumarea răspunsurilor la întrebările de mai jos:

– care este structura (semantică şi gramaticală) a titlului?
– ce exprimă, în mod direct, titlul în raport cu textul?
– ce mai poate sugera titlul, prin raportare la semnificațiile textului (desprinse din interpretare)?

Spre exemplu, dacă ni se cere să prezentăm semnificațiile titlului poeziei *Noapte de iarnă* de G. Topîrceanu, conform grilei de mai sus, răspunsul ar fi următorul:

Titlul este alcătuit din două substantive comune nearticulate, aflate în relație de subordonare, primul cu formă de nominativ, „Noapte", iar celălalt cu formă de acuzativ cu prepoziție, „de iarnă". Cele două substantive, prin sensul lor, fixează cadrul temporal pe care poetul îl prezintă în discursul liric.

În relație cu textul fragmentar citat, titlul exprimă tema şi, totodată, obiectul descrierii unei nopți de iarnă, aşa cum este ea percepută de poet.

Aşa cum apare în textul dat, ipostaza poetului este aceea a observatorului implicat, a martorului ocular, care notează, subiectiv, ceea ce vede, simte şi îl impresionează în jur („oraşul adormit", plopii, streşinile, case etc.). Totodată, titlul oferă o sugestie despre modul principal de expunere utilizat în text (descrierea) şi despre specia literară căreia îi aparține fragmentul citat (pastelul).

Din acest loc, compunerea poate continua cu răspunsurile date la alte repere/ cerințe ale subiectului.

Despre aşezarea textului în pagină

Aşezarea textului în pagină presupune respectarea unor *norme de redactare a textului scris de mână*, asupra cărora nu mai eşti avertizat, din moment ce sunt *obligatorii* pentru orice tip de lucrare. Îţi prezentăm alăturat câteva dintre aceste norme de care, obligatoriu, trebuie să ţii seama în redactarea **tuturor compunerilor** tale:

- titlul compunerii trebuie marcat prin subliniere (după titlu nu apare niciodată punctul);
- începutul lucrării trebuie scris cu alineat (marginea din stânga – 2-2,5 cm. + alineat – circa 2 cm.);
- fiecare idee principală/ esenţială trebuie marcată prin alineatul corespunzător;
- sfârşitul fiecărui enunţ va fi marcat prin semnul de punctuaţie impus de context (de obicei prin punct, întrucât majoritatea construcţiilor sunt enunţiative);
- scrierea până la marginea din dreapta a lucrării, cu despărţirea cuvintelor în silabe, acolo unde situaţia o impune (dacă rândul nu este scris până la capăt, se presupune că nu ştii să aşezi textul în pagină sau că nu ştii să desparţi cuvintele în silabe);
- se lasă necompletat numai rândul care conţine finalul unui enunţ şi se trece la paragraful următor prin alineat.

Pe de altă parte, ştii şi tu că prima impresie contează. La fel se întâmplă şi cu lucrarea ta, dincolo de punctajul pe care îl primeşte pentru îndeplinirea acestui criteriu de performanţă. Dacă lucrarea este ordonată, impresia va fi favorabilă, iar dacă nu, impresia va fi defavorabilă.

Despre caligrafie

Respectarea condiţiilor minimale de caligrafie este, de asemenea, o cerinţă implicită, presupunând:

- păstrarea distanţei de un spaţiu între cuvinte;
- scrierea legată a literelor, uşor aplecate spre dreapta;
- menţinerea unei distanţe egale între literele aceluiaşi cuvânt;
- punerea semnelor diacritice;
- păstrarea formei standard a literelor şi a dimensiunilor optime, pentru obţinerea unui scris lizibil etc.

Deşi în programa şcolară pentru clasele a V-a – a VIII-a nu este prevăzut, în mod expres, acest aspect, el nu trebuie neglijat, pentru simplul motiv că reprezintă o țintă de îndeplinit încă din clasele primare, devenind o condiție implicită pentru acordarea punctajului maxim în evaluarea răspunsului.

Despre exprimarea corectă

Limbajul folosit în exprimarea ideilor trebuie să respecte *normele limbii literare*, care implică:

- eliminarea formulărilor pleonastice şi tautologice, a cacofoniei, ca şi a repetițiilor care nu sunt strict necesare clarificării unei idei (acolo unde este posibilă eliminarea repetiției, se va face substituirea unor termeni prin sinonime);
- evitarea clişeelor verbale şi a locurilor comune în exprimare;
- folosirea adecvată a termenilor, cu sensul lor de propriu (numai în mod excepțional pot apărea şi termeni cu sens figurat, de exemplu, în redactarea unei scrisori);
- evitarea abuzului de neologisme; interdicția de folosire a regionalismelor, a arhaismelor, a termenilor şi construcțiilor populare sau de argou etc.;
- folosirea cu măsură a adjectivelor (mai ales în postura dublului şi a triplului epitet), ca şi a superlativului de tipul „extraordinar", „colosal", „genial"...;
- înlăturarea formelor pronominale, adjectivale şi verbale de persoana I şi a II-a, cu excepția situațiilor în care apar într-un citat sau în redactarea unei scrisori; relatarea se face, în exclusivitate, la persoana a III-a, pe un ton neutru, lipsit de efuziuni lirico-afective;
- evitarea construcțiilor echivoce, a ambiguităților de orice tip.

Oricărei compuneri i se acordă punctaj distinct pentru respectarea normelor exprimării, pentru ortografie şi punctuație. Dacă vei constata că ai deficiențe în atingerea acestui obiectiv, încearcă, prin exerciții repetate, să le remediezi rapid, întrucât exprimarea şi ortografia precară au consecințe supărătoare. Asemenea greşeli nu sunt trecute cu vederea de niciun evaluator, iar punctajul acordat nu te va favoriza niciodată.

Fă din calitatea exprimării şi din respectarea normelor de ortografie şi de punctuație o armă şi nu vei regreta la niciun examen pe care îl vei susține vreodată!

În loc de concluzii

Am ajuns la finalul „discuției" noastre. Pe parcursul acestor pagini, am încercat să-ţi împărtăşim din experienţa noastră, pentru a te ajuta să parcurgi cu bine traseul unui antrenament al învăţării de performanţă.

Am considerat că această modalitate de prezentare va estompa diferențele de vârstă, de informare şi de experienţă dintre autori şi tine.

Ţi-am „vorbit" şi te-am sfătuit ca şi cum te-am avea în faţa ochilor, temător şi, poate, neîncrezător în forțele tale. Toate recomandările pe care ţi le-am făcut au condus, în vreme, la rezultate foarte bune pentru cei care au ţinut seama de ele.

Dacă le vei respecta, îţi vor fi de folos pentru mult timp, dincolo de momentul propriu-zis al Evaluării Naționale 2012.

Când vei începe să rezolvi testele din prezenta carte şi vei avea dubii asupra răspunsului pe care trebuie să-l dai, întoarce-te cu încredere la aceste sfaturi şi informații şi caută acolo dezlegarea problemelor tale.

Fă-ţi un program de antrenament pentru învățarea de performanță după criteriile propuse și curând vei vedea rezultatele.

Succes!

II.
MODELE DE SUBIECTE

Varianta 1

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

...După aceea îi povesti că este zâna măiastră, că îl îndrăgise de când îl văzuse la vânat, că el rănise o turturică şi că acea turturică era ea; şi dacă nu s-a arătat lui aşa cum este a fost pentru că, de va lua de bărbat un om de pre pământ, toată puterea ei piere. Mai spuse că, spre a-l putea vedea mai adesea, intrase găinăreasă la dânşii şi că tot ce ea făcuse era numai pentru dragostea lui.

După aceea ieşi la scară, bătu de trei ori din palme, şi iată o cărucioară, fără să fie trasă de cai, veni. Ea îşi luă zestrea numai de scumpeturi dintr-însa; apoi, curgându-i şiroaie de lacrimi din ochi, se întoarse şi zise feciorului de împărat: „Iată, pentru dragostea ta, mă lepăd de puterea mea cea măiastră. Numai şi tu să mă iubeşti, precum te iubesc eu". Dete drumul cărucioarei şi rămase lângă fiul împăratului, carele în scurt timp se făcu sănătos. Apoi făcu o nuntă d-alea împărăteşti şi, după moartea tatălui său, rămaseră ei în scaunul împărăţiei şi domnesc şi astăzi, dacă nu vor fi murit.

Încălecai p-o şa etc.

(*** – *Zâna munţilor*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Explică ortografia structurii subliniate: *...nu s-a arătat lui aşa cum este.* **6 puncte**
2. Numeşte modul (sau modurile) de expunere din text. **6 puncte**
3. Argumentează, într-un text de maximum cinci rânduri, cărui moment al subiectului operei literare consideri că îi aparţine fragmentul de mai sus. **6 puncte**
4. Precizează condiţia pe care zâna o impune fiului de împărat pentru a se căsători cu el. **6 puncte**
5. Explică de ce curg *şiroaie de lacrimi* din ochii zânei. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi apartenenţa la specie a unui basm studiat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre caracteristicile basmului, ca specie literară; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici cu exemple din text; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Vraja contemplării minunatelor specii de fluturi amazonieni este întreruptă adeseori de un zgomot cadenţat destul de puternic produs de renumitul fluture-pocnitor din specia Hamadryas. Acesta reprezintă una dintre cele mai interesante curiozități ale lumii animale. Iată cum relatează un celebru naturalist întâlnirea cu această specie:

„Deodată în aer se aud trosnituri sonore ca și cum ar pocni cineva cu putere din degete. Sunt fluturii-pocnitori. Ei se așază de obicei pe trunchiurile copacilor cu coajă de culoare asemănătoare cu a corpului lor. Zeci de ani, naturaliștii au fost păcăliți de aceste pocnete ciudate a căror proveniență, în ciuda strădaniei lor, nu au putut-o identifica. Mecanismul pocnitor din trupul fluturilor, care nu e mai gros de trei bețe de chibrit așezate unul lângă altul, a rămas totuși o enigmă.

Fluturii-pocnitori se odihnesc stând pe trunchiul copacilor cu capul în jos, ținând aripile întinse. Este o poziție neobișnuită pentru niște fluturi diurni, dar coloritul dorsal albastru bălțat cu gri se îmbină perfect cu coaja copacului. Aripile sunt lipite întins de copac, astfel că ele apar ca făcând parte din suprafața lui. Acesta este un mod de apărare eficientă de ochiul prădătorului.”

(Elena Bărbulescu, Ioan Stănoiu – ***Fluturi exotici***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat: **6 puncte**
– numele complet al animalului descris în text;
– regiunea de pe planetă unde trăiește;
– modalitatea prin care se apără de dușmani.

2. Precizează motivul pentru care animalul descris este considerat o curiozitate a lumii vii. **6 puncte**

3. Transcrie o propoziție subordonată atributivă și o propoziție subordonată consecutivă. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarea propoziție: *Fluturii-pocnitori se odihnesc stând pe trunchiul copacilor.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii un animal care trăieşte în ţara noastră. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să motivezi alegerea animalului pe care îl vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-i prezinți înfățișarea și mediul de viață; **4 puncte**

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 2

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Soare, pretutindeni soare,
Foc din zori până-n apus,
Şi-mprejur dogoritoare,
Zori pustii fără coline.
Nici pe câmp cântări de-albine,
Nici o pasăre pe sus.

Numai groaza și fiorul
Stăpânesc pustiul loc.
Trenu-şi întețește zborul,
Mai curând de-aci să scape,
Din pământ lipsit de ape
Şi mustrat de-atâta foc.

(George Coşbuc – ***Bărăganul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Desparte în silabe cuvintele: *soare, pretutindeni, pustii.* **6 puncte**

2. Scrie trei termeni din familia lexicală a substantivului *câmp.* **6 puncte**

3. Transcrie, din text, o structură/ un grup de cuvinte care sugerează imaginea anotimpului. **6 puncte**

4. Precizează felul ritmului din prima strofă. **6 puncte**

5. Explică rolul repetiției din prima strofă: *Soare, pretutindeni soare.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să analizezi versurile de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modul de expunere dominant, genul literar şi trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**

– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Un efect deosebit de puternic produce în natură apariția pieridelor. Aceste specii, înrudite cu bine cunoscuta noastră albiniță, îmbracă haine minunate, pe măsura climatului tropical în care trăiesc. În special fața ventrală prezintă o mare varietate de desene și culori. Aceste specii se înmulțesc în cantități impresionante, încât par că formează adevărați nori. Ca și rudele lor sud-americane și africane, asociații numeroase de indivizi se deplasează periodic la distanțe mari. De remarcat este faptul că în repaus acești fluturi imită frunzele sau florile pe care se odihnesc sau cu care se hrănesc.

Fluturele trăiește mai ales la liziera pădurilor, din Birmania și India până în Filipine și China, pentru a se putea adăposti astfel noaptea în desișuri și a se proteja de prădători.

(Elena Bărbulescu, Ioan Stănoiu – ***Gingașele pieride indo-malaeze***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat: **6 puncte**
   – precizează numele speciei de fluturi despre care este vorba în textul dat;
   – numește continentul unde trăiesc acești fluturi;
   – descrie modalitatea prin care specia se apără de prădători.
2. Precizează două dintre motivele pentru care autorii consideră că apariția pieridelor produce *un efect deosebit de puternic în natură.*

6 puncte

3. Precizează gradul de comparaţie la care se află adjectivele subliniate în text şi funcţia lor sintactică. **6 puncte**

4. Realizează contragerea propoziţiei subordonate din fraza următoare în parte de propoziţie corespunzătoare şi menţionează rezultatul obţinut: *Aceste specii, înrudite cu bine cunoscuta noastră albiniță, îmbracă haine minunate, pe măsura climatului tropical în care trăiesc.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii o plantă (floare, arbore etc.) care trăieşte în ţara noastră. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să motivezi alegerea plantei pe care o vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-i prezinţi înfăţişarea şi mediul de viaţă; **4 puncte**

– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**

– să respecţi limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 3

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Tresărind scânteie lacul
Şi se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleanul să mă fure
Şi ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare şi din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri
Cine ştie să le-asculte?
Ale pasărilor neamuri
Ciripesc pitite-n ramuri
Şi vorbesc cu-atât de multe
Înţelesuri...

(Mihai Eminescu – *Freamăt de codru...*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie trei cuvinte/ grupuri de cuvinte folosite cu sens figurat. **6 puncte**

2. Precizează mijlocul intern/ mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele *sperioase, de la.* **6 puncte**

3. Stabileşte sensul celor două cuvinte subliniate în text, numind şi relația în care se află acestea. **6 puncte**

4. Menționează măsura celui de-al treilea vers din prima strofă. **6 puncte**

5. Transcrie un vers în care apare o imagine artistică auditivă. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Freamăt de codru...***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Curat ca picătura de lacrimă, numai scântei când se răsfrânge lumina-n fețele lui, diamantul e piatra cea mai prețioasă. Faima și-a păstrat-o din Antichitate, când era cunoscut sub numele de „adanas", nebiruitul. Se știa de pe atunci că nimic nu e mai dur decât diamantul. Atât doar că cei vechi confundau duritatea cu tenacitatea. Anticii susțineau că diamantul nu poate fi sfărâmat și că plesnește mai degrabă ciocanul și nicovala între care e lovit.

Bineînțeles că nimic adevărat nu este din această poveste. Diamantul este sfărâmicios; de asemenea, poate arde ca orice cărbune, căci în realitate nu este decât carbonul cel mai curat. E carbon cristalizat. A luat naștere în focul lăuntric al pământului și pieirea lui tot prin foc e. Încălzit într-un furnal la o temperatură mare, se mistuie ca un chibrit. Dar temperatura trebuie să se ridice la cel puțin 900°C.

Demn de reținut este că după ardere nu rămâne niciun fir de cenușă, diamantul transformându-se în carbon în întregime, ceea ce înseamnă că e format din carbon curat.

De obicei, diamantul e transparent și limpede. Cel din sudul Africii este gălbui. De mare preț, fiind de tot rare, sunt diamantele albastre, verzi și chiar roșii.

(Ion Simionescu – ***Din ale naturii***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat: **6 puncte**

– precizează numele antic al diamantului, explicându-i totodată proveniența;

– indică două dintre caracteristicile diamantului, prezente în textul dat;

– explică motivul pentru care unele dintre diamantele descrise de Ion Simionescu sunt de mare preț.

2. Descrie efectul pe care îl are temperatura foarte ridicată asupra diamantului. **6 puncte**

3. Precizează subiectul și predicatul propoziției următoare: *De mare preț, fiind de tot rare, sunt diamantele albastre, verzi și chiar roșii.* **6 puncte**

4. Transcrie două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii un mineral despre care ai aflat la orele de geografie sau care ți-a atras atenția într-o excursie la care ai participat în ultima vreme. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să motivezi alegerea mineralului pe care îl vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-l descrii și, de la caz la caz, să-i prezinți utilitatea, importanța sau valoarea; **4 puncte**

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 4

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă
Pe care lunecară mâni albe de prinţese,
Şi-n faldurile cari pe-albastre culmi se lasă
Scânteie pietre scumpe din stofe vechi şi-alese.

Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,
Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite
Pe cari vechi coroane de slavă seculară
Topeau de aur raze în zile fericite.

Pe surele frontoane a vechilor palate
Un vis de răzvrătire a pus o-nfiorare,
Iar florile-n grădină stând pale şi uitate
Se plâng în invocarea lucirilor de soare. [...]

(Ştefan Petică – ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie, din textul dat, câte un cuvânt care să conţină hiat, diftong şi triftong. **6 puncte**
2. Motivează utilizarea cratimei în structura *pe-albastre*. **6 puncte**
3. Selectează, din textul dat, trei structuri care să conţină perechea *substantiv-adjectiv* cu rol de epitet. **6 puncte**
4. Numeşte două figuri de stil diferite din versurile: *Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,/ Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite.* **6 puncte**
5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia versurilor: *Iar florile-n grădină stând pale şi uitate/ Se plâng în invocarea lucirilor de soare.* **6 puncte**

B.

Argumentează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că poezia ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă*** de Ştefan Petică este un pastel al înserării. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două dintre caracteristicile pastelului; **4 puncte**
– să ilustrezi caracteristicile pastelului cu exemple extrase din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

Varianta 4

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă
Pe care lunecară mâni albe de prinţese,
Şi-n faldurile cari pe-albastre culmi se lasă
Scânteie pietre scumpe din stofe vechi şi-alese.

Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,
Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite
Pe cari vechi coroane de slavă seculară
Topeau de aur raze în zile fericite.

Pe surele frontoane a vechilor palate
Un vis de răzvrătire a pus o-nfiorare,
Iar florile-n grădină stând pale şi uitate
Se plâng în invocarea lucirilor de soare. […]

(Ştefan Petică – ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie, din textul dat, câte un cuvânt care să conţină hiat, diftong şi triftong. **6 puncte**

2. Motivează utilizarea cratimei în structura *pe-albastre*. **6 puncte**

3. Selectează, din textul dat, trei structuri care să conţină perechea *substantiv-adjectiv* cu rol de epitet. **6 puncte**

4. Numeşte două figuri de stil diferite din versurile: *Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,/ Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite.* **6 puncte**

5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia versurilor: *Iar florile-n grădină stând pale şi uitate/ Se plâng în invocarea lucirilor de soare.* **6 puncte**

B.

Argumentează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că poezia ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă*** de Ştefan Petică este un pastel al înserării. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două dintre caracteristicile pastelului; **4 puncte**
– să ilustrezi caracteristicile pastelului cu exemple extrase din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

V-ați imaginat vreodată că puteți scrie pe o tablă fără să consumați cretă și apoi să transferați întreg conținutul în memoria unui calculator? Cu ajutorul tablei interactive SMART Board, acest lucru nu mai este de multă vreme un simplu vis.

În varianta standard, orice tablă interactivă SMART Board este livrată împreună cu un set de patru creioane colorate și un burete virtual. Acestea nu sunt nimic mai mult decât simple obiecte din plastic, a căror interacțiune cu suprafața tablei este facilitată de software-ul Notebook, oferit gratuit de către producător. Accesoriile funcționează după regula ultimului obiect ridicat, a cărui stare activă este indicată prin aprinderea unui led în caseta de pe stativ. În cazul pierderii sau deteriorării unui creion, rolul lui poate fi suplinit cu succes de către orice alt obiect.

(Daniel Iftimescu, „Noul mod de a scrie: tabla inteligentă", în revista *Terra Magazin*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– tema fragmentului;
– regula după care funcționează accesoriile. **6 puncte**

2. Menționează obiectele care sunt livrate împreună cu orice tablă interactivă SMART Board, potrivit fragmentului dat. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința următoare: **6 puncte**
Propoziția subordonată din fraza *V-ați imaginat vreodată că puteți scrie pe o tablă* este:
a. subiectivă;
b. completivă directă;
c. completivă indirectă.

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text și valoarea lor morfologică. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre utilizarea la școală a tablei interactive SMART Board, pe baza fragmentului dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să-ți prezinți opinia despre utilizarea la școală a tablei interactive SMART Board;
4 puncte
– să valorifici fragmentele din text care ilustrează avantajele utilizării acestei table;
4 puncte
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate.
2 puncte

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 5

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Se duce ciocârlia spre țări mai fericite,
Lăsând mâhnita iarnă cu viscole şi ger,
Plăpânda melodie, poete-mbătrânite,
Cu-ncetul se retrage ş-iluziile per!

Natura cărunțită ş-acuma tot mai cată
Pe blânda cântătoare cu cântecu-i perdut!
Nu mai spera, poete, în inima-ți sfărmată
Să redeştepți avântul doritului trecut!

Se duce ciocârlia să cânte-n depărtare,
Acolo unde vara mai poate străluci...
Ce mai aştepți, poete? E ziua de plecare!
Vei mai cânta o dată... dar numai nu aci!

(Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Ciocârlia*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Identifică în text trei cuvinte care aparțin câmpului lexical al termenului *a cânta*. **6 puncte**
2. Motivează folosirea virgulei în enunțul *Ce mai aştepți, poete?* **6 puncte**
3. Selectează, din strofa a doua, o inversiune şi un epitet. **6 puncte**

4. Indică două mărci diferite ale adresării directe din structura: *Nu mai spera, poete.*
6 puncte
5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Se duce ciocârlia spre țări mai fericite,/ Lăsând mâhnita iarnă cu viscole și ger.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei *Ciocârlia* de Bogdan Petriceicu Hasdeu, prin raportare la conținutul textului.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei;
4 puncte
– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu;
4 puncte
– să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
2 puncte
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Columna lui Traian, a cărei copie poate fi admirată la Muzeul Național de Istorie a României din București, este una dintre cele mai bune surse care atestă existența steagului dacic, cel cu cap de șarpe (dragon), numit draco *în latină. Monumentul dezvăluie imagini impresionante, scene dramatice din bătăliile purtate acum mai bine de 2000 de ani. Cu stindardul în formă de lup facem cunoștință încă de pe soclul columnei, frumos decorat cu arme capturate de legiunile lui Traian. Istoricul Arrianus relata în scrierile sale despre acest obiect și despre scopul lui: când dacii îl purtau în luptă, aerul șuiera prin corpul balaurului cu un sunet care îngrozea adversarii.*

Mircea Eliade atestă importanța lupului în mitologia strămoșilor noștri: „În perspectiva mitologică a istoriei, s-ar putea spune că acest popor s-a născut sub semnul Lupului, adică predestinat războaielor, invaziilor și emigrărilor". Astfel, originile dacilor sunt legate de animalul care a ajuns și pe stindardul lor de luptă.

(Katia Moldoveanu, Cătălina George – „Războinici în numele lupului",
în revista *Terra Magazin*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:
1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– domeniul tematic al articolului;

– numele a două personalități culturale care au scris despre simbolul lupului în contextul originii noastre dace;
– muzeul care adăpostește o copie a Columnei lui Traian. **6 puncte**

2. Menționează două informații din text despre ceea ce înfățișează Columna lui Traian. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
   Numărul propozițiilor atributive din textul dat este:
   a. două;
   b. trei;
   c. patru.
4. Precizează funcția sintactică și cazul cuvintelor subliniate în text. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii Columna lui Traian, pe baza fragmentului dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să descrii Columna lui Traian, valorificând cel puțin două informații din textul dat; **4 puncte**
– să prezinți impresiile tale despre elementele descrise; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 6

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Moș Nichifor era harabagiu. Căruța lui [...] era o căruță bună, încăpătoare și îndemânatică. [...] Două iepe, albe ca zăpada și iuți ca focul, se sprijineau mai totdeauna de oiștea căruței; mai totdeauna, dar nu totdeauna, căci moș Nichifor era și geambaș de cai, și când îi venea la socoteală, făcea schimb, ori vindea câte-o iapă chiar în mijlocul drumului, și atunci rămânea oiștea goală pe de-o parte. Îi plăcea moșneagului să aibă tot iepe tinere și curățele; asta era slăbiciunea lui. [...]

De glumeț, glumeț era moș Nichifor, nu-i vorbă, dar de multe ce dăduse peste dânsul, se făcuse cam hursuz.

Băbătia lui, de la o vreme încoace, nu știu ce avea, că începuse a scârțâi: ba c-o doare ceea, ba c-o doare ceea [...] și tot umbla din babă în babă cu descântece și cu oblojeli, încât lui moș Nichifor acestea nu-i prea veneau la socoteală, și de-aceea nu-i erau acum mai niciodată boii acasă. Ba chiar se făcuse buclucaș, hărțăgos și de tot hapsân, când sta câte două-trei zile pe lângă casă, încât biata băbușca lui era bucuroasă uneori și răsbucuroasă în sufletul ei să-l vadă cum l-a vedea urnit de-acasă.

Se vede lucru că și moș Nichifor era făcut pe drumuri, căci cum ieșea afară la drum parcă era altul; nu mai sta din pocnit cu biciul, de șuguit cu toți drumeții pe câți îi întâlnea și de povestit despre toate locurile însemnate pe unde trecea.

(Ion Creangă – ***Moș Nichifor Coțcariul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează trei regionalisme din text și un sinonim din limbajul literar. **6 puncte**

2. Selectează din text un cuvânt format prin derivare cu prefix și două cu sufix. **6 puncte**

3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o comparație, o repetiție. **6 puncte**

4. Precizează două mijloace de caracterizare a personajului moș Nichifor, din textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-4 rânduri, semnificația expresiilor/locuțiunilor din enunțul: *lui moș Nichifor acestea nu-i prea veneau la socoteală, și de-aceea nu-i erau acum mai niciodată boii acasă.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să caracterizezi personajul *moș Nichifor*, pe baza fragmentului dat din narațiunea lui Ion Creangă. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi cel puțin două modalități/ procedee de caracterizare a personajului care se regăsesc în fragmentul dat; **4 puncte**

– să indici cel puțin două trăsături ale personajului, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Lansat de Agenția Spațială Europeană cu mai bine de 20 de ani în urmă, satelitul Hipparcos a studiat până acum peste un milion de stele. Principalele obiective au fost: structura galaxiei, fizica stelară, distanțe şi vârste stelare. Succesul misiunii a convins agenția să trimită în spațiu, în anul 2012, un nou satelit, numit Gaia.

Noul satelit va fi plasat pe o orbită la 1,5 milioane kilometri de Pământ (de 4 ori distanța Pământ–Lună), într-un punct opus Soarelui, unde va rămâne, practic, nemişcat față de acesta şi de planeta noastră. Ca urmare, pe parcursul unui an, satelitul va putea observa întreaga boltă a cerului cu mai multă acuratețe decât Hipparcos. Unul dintre obiectivele cele mai incitante şi dificile va fi depistarea planetelor telurice, asemănătoare Pământului. [...] Dacă vor fi descoperite noi planete de tip teluric, se va putea deschide un câmp de cercetare fascinant: cel al exobiologiei.*

(Alexandru Dumitrescu, „Noutăți astronomice: misiunea Gaia", în revista *Terra Magazin*)

**exobiologie*, s. f. – ramură a biologiei care studiază prezența și particularitățile formelor de viață în cosmos.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
- domeniul tematic al articolului;
- informațiile numerice despre locul plasării pe orbită a satelitului Gaia, prezente în fragmentul citat;
- numele agenției care a lansat satelitul Hipparcos. **6 puncte**

2. Menționează un motiv și un obiectiv al lansării în spațiu a unui nou satelit, Gaia. **6 puncte**

3. Contrage propoziția subordonată *Dacă vor fi descoperite noi planete de tip teluric* în complementul corespunzător, precizându-i felul. **6 puncte**

4. Precizează felul şi funcția sintactică a trei numerale din textul dat. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre utilitatea cercetărilor facilitate de sateliții artificiali, în prezent. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să-ți prezinți opinia despre rolul cercetărilor astronomice, în prezent; **4 puncte**

– să valorifici două secvenţe din text care ilustrează utilitatea cercetărilor facilitate de sateliţii artificiali; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 7

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Această tăcere fu întreruptă de medelnicerii ce aduseră pe masă, în sahane de argint, un morman de pilaf alb și fumegos.

– Poftiți, luați, boieri! le zise Domnul, și fiecare, pe rând, turnă cu lingura din sahan; însă abia apucaseră să ia în gură și s-amestece, când toți, strâmbându-se ca de durere de măsele, aduseră mâna la gură și-și scuipară pe tipsii dinții lor împreună cu boabe de mărgăritar. Unii, de durere, umblau să se scoale de la masă.

– Stați pe locuri, boieri! strigă atunci Mihnea, cu glas tare. Ci, nu vă zăticniți din gustare! Fie-vă aceasta numai pildă la zisele mele de adineaori, ce le-ați încuviințat cu gândul și cu graiul; fie-vă drept învățătură, ca nu doară cumva să pohtiți la bogății ca la vreun bine mare. Ispitele lumii sunt multe și de tot felul, dar nu sunt spre folosul omului; averea ademenește pe om, ș-apoi îl scârbește; așa și bobul de mărgăritar, e mai mare și mai cu preț decât bobul de orez, dar sparge dinții. Astfel cuget eu în mine, și drept aceea am vrut să aibă și boierii mei dovadă plăsmuită, ca nu doară cumva, vreodată, să spună vreun bârfitor, lumea e plină de oameni răi! că am pohtit eu la dobânzi... Ei! spuneți acuma, boieri domnia-voastră, nu-i așa că avuțiile-s amăgitoare? Și la aceste din urmă cuvinte, un zâmbet batjocoritor i se juca pe buze, iar logofătul Stoica, râzând înghesuit de strâmbările bieților știrbiți, se mira în gura mare cum de nu i s-a întâmplat și lui să dea peste un bob de mărgăritar în pilaf, și, cu o slugarnică viclenie, făcea mare haz de gluma înrăutățită a stăpânului său.

Cu atâta se sfârși ospățul, dar Mihnea pricepu că sfiala intrase în inimile boierilor și că prepusurile se schimbase în siguranțe, la ochii Pârvuleștilor! Deci, înainte chiar d-a fi ochit, el trebuia să dea lovirea cea grea.

(Alexandru Odobescu – *Mihnea-Vodă cel Rău*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Selectează trei arhaisme din textul dat. **6 puncte**

2. Desparte în silabe următoarele cuvinte din fragmentul dat: *slugarnică, viclenie, batjocoritor, plăsmuită, bârfitor, bieților.* **6 puncte**

3. Menționează câte o trăsătură a personajelor Mihnea-Vodă și logofătul Stoica. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale dialogului ca mod de expunere, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația întrebării domnitorului: *Ei! spuneți acuma, boieri domnia-voastră, nu-i așa că avuțiile-s amăgitoare?* **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum zece rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Henric al V-lea nu putea reîncepe războiul fără un motiv, altfel și-ar fi pătat onoarea de cavaler. Prin urmare, prefăcându-se că vrea să încheie o pace trainică cu Franța, a formulat pretenții atât de exagerate, încât niciun francez nu le-ar fi putut accepta. […]

În mod tradițional, incursiunile engleze în Franța treceau prin portul Calais, pe vremea aceea aflat sub stăpânire engleză. Calais era aproape de Anglia, însă prea departe de Paris. Henric s-a hotărât așadar să riște o călătorie un pic mai lungă pe mare, pentru a pune mâna pe un port, Harfleur, ceva mai aproape de Capitală, dar și de principala lui bază de operații, Normandia. Capturarea orașului este un exemplu interesant și, în același timp, clasic de asediu medieval, în care atacatorii au săpat galerii sub fortificații, fie pentru a le distruge, fie pentru a pătrunde astfel în oraș. Francezii însă au săpat contra-galerii și au „bombardat" mașinile de asediu cu săgeți și cu tunuri destul de primitive. […]

În cele din urmă, portul a fost capturat...

(Alexandru Chirițoiu, „Crinul și leii – Bătălia de la Azincourt", în revista *Magazin istoric*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
- revista din care a fost selectat fragmentul;
- pretextul războiului declanșat de regele englez;
- portul prin care treceau, de obicei, incursiunile engleze în Franța.

6 puncte

2. Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care indică tehnici de apărare a orașului Harfleur, utilizate de francezi. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**

Ordinea și felul propozițiilor din enunțul *Prin urmare, prefăcându-se că vrea să încheie o pace trainică cu Franța, a formulat pretenții atât de exagerate, încât niciun francez nu le-ar fi putut accepta* este:

a. principală, subiectivă, completivă directă, circumstanțială concesivă;

b. principală, completivă directă, completivă directă, circumstanțială consecutivă;

c. principală, completivă directă, completivă indirectă, circumstanțială consecutivă.

4. Precizează cazul și funcția sintactică primelor trei adjective din text.

6 puncte

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți asediul unei cetăți medievale, având ca punct de plecare sugestiile din textul de mai sus.

12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
- să descrii asediul unei cetăți medievale, cu indicarea unor detalii adecvate (de exemplu: elemente spațio-temporale, de tactică militară, de vestimentație, de armament etc.); **4 puncte**
- să integrezi două informații din textul dat; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 8

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

<u>Ajungând</u> Ionică Făt-Frumos acasă cu frumoasa Ileană, îndată plecară la lacul zânelor şi, trântind mărul fermecat de pământ, ca din nimic răsăriră pe mal curţile strălucite ale Ilenei, dimpreună cu toate minunile ce se aflau într-însele. Apoi se făcu o nuntă de o sută şi de o mie de ori mai bogată şi mai veselă ca cea întâi. Fost-au la nunta aceasta şi cumnaţii lui Ionică cu surorile sale, care cu toţii plânseră de bucurie când văzură pe Ionică, atât de nenorocit <u>odinioară</u>, ieşindu-le înainte cu <u>mândra</u> lui soţie.

De aici înainte, Ionică şi Ileana vieţuiră în fericire cerească, cu dragoste nesfârşită unul către altul. Şi-n trecerea zilelor de plăcere, adeseori ei se puneau la fereastră şi, rătăcindu-şi ochii în lungul lacului, cine ştie ce-şi mai aduceau aminte, că numai ce luneca câte o lacrimă pe feţele lor. Lacrimi şi aduceri aminte ce-i făceau să-ntinerească când îmbătrâneau, aşa că poate trăiesc şi astăzi şi vor trăi cât va fi lumea şi veacul.

Încălecai p-o şa etc.

(*** – ***Ileana Cosânzeana, din cosiță floarea-i cântă, nouă împărați ascultă***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *ajungând, mândră, odinioară.* **6 puncte**

2. Transcrie din enunțul următor trei cuvinte care conțin diftongi: *Lacrimi şi aduceri aminte ce-i făceau să-ntinerească când îmbătrâneau, aşa că poate trăiesc şi astăzi şi vor trăi cât va fi lumea...* **6 puncte**

3. Transcrie două structuri care conțin referiri la fericirea doi soți, Ionică și Ileana. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale basmului care se pot desprinde din textul dat din textul dat. **6 puncte**

5. Explică semnificația structurii: <u>*ca din nimic*</u> (*răsăriră pe mal curțile strălucite ale Ilenei*) **6 puncte**

B. Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia privind semnificația mesajul pe care îl transmite finalul basmului ***Ileana Cosânzeana, din cosiță floarea-i cântă, nouă împărați ascultă.*** **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți mesajul fragmentului dat;
– să ilustrezi opinia ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
– să utilizezi un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În cursul verii anului 2011, temperaturile se vor încadra în intervalul 20-35°C, ele putându-se apropia de 40°C în sudul şi sud-estul țării, în timp ce precipitațiile vor fi în general deficitare. Presiunea atmosferică va fi în scădere, putând ajunge până la 740 mm coloană de mercur. Totuşi, în iunie, temperaturile se vor înscrie în intervalul multianual. Va ploua în averse, îndeosebi în a doua decadă, când, mai ales pe cursurile râurilor mici va exista pericolul producerii de viituri. În iulie, temperaturile medii vor depăşi valorile normale în toate regiunile țării. Se aşteaptă zile caniculare, deoarece chiar şi noaptea temperatura nu va coborî sub 20°C. La nivelul solului, în Bărăgan şi în Dobrogea, temperatura va putea depăşi 55°C, ceea ce va avea ca efect producerea fenomenului de ofilire a vegetației, îndeosebi a culturilor agricole. Nu vor lipsi ploile asociate cu rafale puternice de vânt, descărcări electrice şi grindină. Şi luna august vine cu temperaturi ridicate, iar ploile vor fi doar pe zone restrânse. Totuşi, în ultima decadă, aspectul vremii va reveni la normal, chiar dacă precipitațiile vor fi în continuare deficitare.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele elemente conținute de textul de mai sus:
- temperatura maximă ce se va putea atinge în sud-estul țării, în vara anului 2011;
- regimul ploilor, în luna iulie;
- aspectul vremii în ultimele zile ale verii 2011. **6 puncte**

2. Transcrie două structuri care se referă la manifestări meteorologice extreme, ce s-ar putea produce în vara anului 2011. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Numărul propozițiilor subordonate (indiferent de felul acestora) din secvența subliniată este:

a. 2;

b. 3;

c. 4.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din textul următor: *Totuşi, în ultima decadă, aspectul vremii va reveni la normal, chiar dacă precipitațiile vor fi în continuare deficitare.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii, din perspectiva unui călător, aspectul unei zile de vară într-o zonă de câmpie, utilizând informații din textul dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi coordonatele zonei, pe baza unor informații spațiale și temporale; **4 puncte**
- să descrii impresiile pe care ți le produce peisajul; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 9

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Nu trece mult după asta, și-ntr-o zi, prin luna lui mai, aproape de Moși, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile tântul, că mai bine nu i-oi zice, să puie pe unul, Nic-a lui Costache, să mă procitească. Nică, băiet mai mare și înaintat în învățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popei, căreia, cu toată părerea mea de rău, i-am tras o bleandă, pentru că nu-mi da pace să prind muște... Și Nică începe să mă asculte; și mă ascultă el, și mă ascultă, și unde nu s-apucă de însemnat la greșele cu ghiotura pe o draniță: una, două, trei, până la douăzeci și nouă. „Măi!!! s-a trecut de șagă, zic eu, în gândul meu; încă nu s-a gătit de ascultat, și câte au să mai fie!" Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mânios... Ei, ei! acu-i acu. „Ce-i de făcut, măi Nică?" îmi zic eu în mine. Și mă uitam pe furiș la ușa mântuirii și tot scăpăram din picioare, așteptând cu neastâmpăr să vie un lainic de școlar de afară, căci era poruncă să nu ieșim câte doi deodată; și-mi crăpa măseaua-n gură când vedeam că nu mai vine, să mă scutească de călăria lui Bălan și de blagoslovenia lui Nicolai, făcătorul de vânătăi. Dar că adevăratul sfânt Nicolai se vede că a știut de știrea mea, că numai iaca ce vine afurisitul de băiet în școală. Atunci eu, cu voie, fără voie, plec spre ușă, ies răpede și nu mă mai încurc prinprejurul școalei, ci o ieu la sănătoasa spre casă. Și când mă uit înapoi, doi hojmalăi se și luase după mine; și unde nu încep a fugi de-mi scăpărau picioarele; și trec pe lângă casa noastră, și nu intru acasă, ci cotigesc în stânga și întru în ograda unui megieș al nostru, și din ogradă în ocol, și din ocol în grădina cu popușoi, care erau chiar atunci prășiți de-al doilea, și băieții după mine; și, până să mă ajungă, eu, de frică, cine știe cum, am izbutit de m-am îngropat în țărână la rădăcina unui păpușoi. Și Nic-a lui Costache, dușmanul meu, și cu Toader a Catincăi, alt hojmalău, au trecut pe lângă mine vorbind cu mare ciudă; și se vede că i-a orbit Dumnezeu de nu m-au

putut găbui. Şi de la o vreme, nemaiauzind nici o foşnitură de păpuşoi, nici o scurmătură de găină, am ţâşnit odată cu ţărâna-n cap, şi tiva la mama acasă, şi am început a-i spune, cu lacrimi, că nu mă mai duc la şcoală, măcar să ştiu bine că m-or omorî!

(Ion Creangă – ***Amintiri din copilărie***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie două tipuri diferite de numerale şi identifică-le. **6 puncte**

2. Explică rolul utilizării cratimei în structura *Ce-i de făcut*, din fragmentul dat. **6 puncte**

3. Numeşte două trăsături ale lui Nică pe care le poţi deduce din textul de mai sus. **6 puncte**

4. Transcrie cuvintele care indică momentul când are loc întâmplarea relatată. **6 puncte**

5. Precizează motivul duşmăniei dintre Nică şi Nic-a lui Costache. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Savantul Emil Racoviţă (1868-1967) a fost primul român care a ajuns în Antarctica participând ca naturalist în cadrul primei Expediţii antarctice belgiene *(1897-1899), care se va desfăşura la bordul navei cu pânze* Belgica. *În timpul călătoriei, în Chile, în Ţara de Foc şi pe ţărmurile Strâmtorii Magellan, Racoviţă efectuează cercetări asupra florei şi faunei, dar va rămâne celebru mai cu seamă pentru descoperirea unei specii necunoscute până atunci,* balena cu cioc. *În Antarctica, expediţionarii descoperă şi câteva insule, una dintre acestea fiind numită de Racoviţă insula* Cobălcescu, *în onoarea geologului şi paleontologului român Grigore Cobălcescu (1831-1892).*

La 16 august 1897, Belgica *părăseşte portul Anveres, îndreptându-se către ţărmurile Americii Latine. Exploratorii vor face o scurtă oprire la Punta Arenas, cel mai sudic oraş din Chile, şi vor continua drumul către Ţara de Foc. Aici, drumul lui Racoviţă se încrucişează cu al altui român, inginerul şi căutătorul de aur Iulius Popper (1857-1893)*

care explorase și cartografiase pentru prima oară regiunea, botezând multe dintre locurile descoperite cu nume românești, păstrate și azi pe hărți: Rio Ureche, Muntele Carmen Sylva al cărui vârf poartă numele de Sinaia Punta, Munții Lahovary, Rio Rosetti.

Ajunși în Antarctica, corabia este imobilizată în ghețuri, iar exploratorii vor rămâne aproape un an prizonieri pe banchiză. Abia la 14 martie 1899, Belgica *scapă din strânsoarea ghețurilor și poate pluti iar pe marea liberă. Exploratorii petrecuseră mai bine de un an în inima Antarcticii. Vor reveni la Punta Arenas peste doar câteva zile, la 28 martie, spre uimirea localnicilor care îi crezuseră pierduți.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
- data nașterii lui Emil Racoviță;
- două dintre punctele de pe glob pe unde a trecut expediția polară în drum spre Antarctica;
- timpul aproximativ petrecut de expediționari în Antarctica. **6 puncte**

2. Selectează un enunț care numește una dintre descoperirile naturalistului Racoviță. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

În fraza *Exploratorii vor face o scurtă oprire la Punta Arenas, cel mai sudic oraș din Chile, și vor continua drumul către Țara de Foc,* există:

a. 9 părți de propoziție;
b. 11 părți de propoziție;
c. 13 părți de propoziție.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *a fost primul <u>român</u> <u>care</u> <u>a</u> <u>ajuns</u> <u>în</u> <u>Antarctica</u>.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care, pornind de la informațiile din text, descrii o zi din viața unor exploratori polari. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi coordonatele zonei, pe baza unor informații spațiale și temporale; **4 puncte**
- să imaginezi impresiile pe care le-ar putea avea exploratorii față de lumea în care trăiesc; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 10

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o zi Nastratin Hogea,
Ceartă cu-n vecin având,
Fuse tras în judecată,
Pentru dânsul jalbă dând.
Nastratin plecând să meargă
Spre a se-nfăţişa,
Băgă-n sân un pietroi mare
Şi se înfăţişă aşa.
Când pârâtorul de dânsul
Spunea câte îi plăcea,
Nastratin în taină sânul
Îşi arăta şi tăcea.
Judecătorul văzându-l
Că îşi bătea sânul plin,
Toată dreptatea o dete
În partea lui Nastratin.
După ce jeluitorul
Fu d-aci afară dat,
Zise lui Nastratin Hogea:
— Scoate ce mi-ai arătat!
El, scoţând pe dată piatra,
O puse îndată jos
Şi se trase la o parte
Cu chipul prea politicos.
— Dar ce e asta? zice,
Judecătorul bătrân,
— Este darul, el răspunse,
Ce ţi-l arătam în sân.

(Anton Pann – *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie o propoziţie care să conţină un antonim al cuvântului *ceartă*.

6 puncte

2. Explică rolul virgulelor în structura: *Este darul, el răspunse,/ Ce ţi-l arătam în sân.*

6 puncte

3. Menţionează câte o trăsătură a *judecătorului*, respectiv, a lui *Nastratin Hogea.* **6 puncte**

4. Transcrie versurile care conţin o explicaţie a prezenţei lui Nastratin în faţa judecătorului. **6 puncte**

5. Precizează rezultatul judecăţii dintre Nastratin şi vecinul său. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite întâmplarea relatată de Anton Pann.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi mesajul textului dat;
– să ilustrezi, cu exemple adecvate, opinia ta cu privire la mesajul textul;
– să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text si cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Dintr-un studiu despre preocupările copiilor în timpul liber a reieşit faptul că atât fetele, cât şi băieţii petrec mult timp în faţa calculatorului. Răspunsul la întrebarea „Vă plac jocurile pe calculator?" este „Da" în proporţie de 91%, la fete şi de 97%, la băieţi. Acest lucru este normal, până la un punct: între 8 şi 11 ani se dezvoltă capacităţile imaginative. Adeseori însă, cauza reală este lipsa unei relaţii de comunicare autentică dintre copil şi părinte. Totuşi, elevii din grupul de vârstă 10-14 ani consideră că utilizatorul tipic de calculator este amuzant (68%), are prieteni (84%), este creativ (94%), interesant (88%), deştept (91%), înţelegător (82%) şi învaţă bine (91%). Studiul a relevat că 89% dintre elevii intervievaţi au cel puţin un calculator acasă şi în 55% din cazuri el este folosit de toată familia. 61% dintre fete utilizează calculatorul zilnic, faţă de 84% dintre băieţi.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul citat:
– care este scopul cercetării cuprinse în studiul reprodus mai sus;
– care este grupul de vârstă al elevilor care, în proporţie de 94%, consideră că utilizatorul tipic de calculator este creativ;
– de ce este considerat normal jocul pe calculator, în cazul copiilor cuprinşi în grupul de vârstă 8-11 ani. **6 puncte**

2. Transcrie o structură de maximum 5 cuvinte care conţine întrebarea ce a fost punctul de plecare al cercetării. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Structura subliniată din enunțul *el este folosit de toată familia* are funcția sintactică de:

a. predicat verbal;
b. predicat nominal;
c. predicat verbal și complement circumstanțial de mod.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele următoare: *utilizatorul tipic de calculator este amuzant.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii jocul tău favorit pe computer. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să descrii regulile/ condițiile necesare pentru practicarea jocului; **4 puncte**
– să explici ce anume te atrage să practici acest joc; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 11

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A fost odată ca niciodată.

A fost odată un moș și o babă. Ei erau săraci de n-aveau după ce bea apă. Când mălai aveau, n-aveau sare; când aveau sare și mălai, n-aveau legumă. Trăiau și ei de azi până mâine. Ei aveau trei copii trențăroși și nespălați, ca vai de ei. Cel mic se vedea a fi mai isteț decât cei doi mai mari, dară era olog de amândouă picioarele. El se numea Țugulea.

Ei se învecinau cu Smeoaica Pământului. Această smeoaică era așa de rea, încât nimeni din vecinii ei n-avea pace de dânsa. Ea le călca moșiile și le făcea fel de fel de neajunsuri.

La nașterea lui Țugulea, când au venit ursitoarele, s-a întâmplat să fie p-acolo și Smeoaica Pământului. Ea auzise cum îi ursise și de pizmă mai în urmă îi luă vinele, și d-aia era el olog.

Din această pricină, şi fiind săraci, unchiaşul cu mătuşa şi cu copiii lor ajunseseră de râsul tuturor megieşilor din sat. De bietul Ţugulea însă râdeau chiar fraţii lui.

După ce se mai măriră copiii, Ţugulea zise într-o zi mă-sii, faţă cu fraţii săi:

— Mamă, am auzit că dumneata ai un frate bogat, care locuieşte în alt sat. De ce nu te duci la dânsul, să ceri o mârţoagă de iapă, pe care să ieşim şi noi la vânat, că mi s-a urât clocind acasă pe vatră. [...]

După câteva zile, Ţugulea zise că ar vrea să meargă şi el cu fraţii la vânătoare. Râseră fraţii de el. Apoi dacă se rugă şi mă-sa de ei, îl luară şi pe dânsul. Se gătiră şi plecară. În pădure se mirau fraţii cum face Ţugulea, de nimereşte aşa de bine vânatul, pe care punea el ochii. Nicio săgeată nu se ducea în vânt degeaba. [...]

În a treia noapte, Ţugulea visă un vis care-i plăcu. [...] ... i se arătă dinainte o zână, aşa de frumoasă şi de blândă, cum nu mai văzuse el în viaţa lui aşa fiinţă. Şi se făcea că-l întreabă, zicându-i:

— De ce căineşti, băieţele, şi te amărăşti?

— Cum nu m-aş căina şi m-aş amărî, zână a frumuseţelor, se făcea el că zice, iată sunt olog şi din această pricină am ajuns de batjocura tuturor băieţilor din sat.

— Lasă, dragul meu, nu mai plânge, că ei nu ştiu ce fac, se făcea că zice zâna. Tu ai să te tămăduieşti şi ai să ajungi împărat.

— Nu-mi trebuie mie împărăţie. Eu aş fi bun bucuros, numai să pot umbla. Dară asta n-o să se poată, căci, uite, parcă n-am vine în picioare.

— Ba o să se poată, se făcea că adaose zâna cu vorba apăsată. Tu ai avut vine, dară ţi le-a luat Smeoaica Pământului de când erai mic. Ţine chimiraşul ăsta. Când vei fi încins cu el, ce vei voi, te faci, dacă te-i da de trei ori peste cap. Sileşte-te de-ţi ia vinele de la smeoaică.[...]

Iară el odată se deşeptă. Se pomeni cu chimiraşul în mână.

Se încinse cu el, se dete de trei ori peste cap, gândind să se facă o pasăre şi îndată se făcu. Se dete iară de trei ori peste cap şi se făcu la loc om.

(*** – ***Ţugulea, fiul unchiaşului şi al mătuşii***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie câte o propoziţie care să conţină un sinonim pentru sensul din text al verbelor *a (se) găti*, respectiv, *a (se) tămădui*. **6 puncte**
2. Precizează numărul de sunete care se aud la pronunţarea cuvântului *chimiraşul*. **6 puncte**
3. Transcrie verbul cu ajutorul căruia autorul indică faptul că Ţugulea visează atunci când vorbeşte cu zâna. **6 puncte**
4. Transformă în vorbire indirectă dialogul dintre Ţugulea şi zână. **6 puncte**
5. Justifică, apelând la două argumente oferite de text, că fragmentul de mai sus aparţine unui basm. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pe data de 5 octombrie 186…, în orașul Baltimore din S.U.A., președintele asociației Gun-Club (Clubul-Tun), Impey Barbicane, anunța lumii că intenționează să construiască un tun capabil să trimită un proiectil pe Lună. Deoarece Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară, ci pe una alungită, așadar distanța între cele două obiecte cosmice nu este mereu aceeași, a fost aleasă pentru lansare ziua de 1 decembrie, ora 10 și 47 de minute, deoarece la 4 decembrie Luna urma a se afla la distanța cea mai mică de Pământ, iar obuzului i-ar fi fost necesare patru zile pentru a ajunge la ținta sa. Proiectilul, fiind gol pe dinăuntru, va urma să transporte trei călători: doi americani, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl, și un francez, Michel Ardan. Iată cum combate Michel Ardan neîncrederea scepticilor față de posibilitatea existenței vieții pe alte planete:

– *Obiecția are valoarea ei, dar eu cred că se poate combate cu succes. Dacă eram fizician, aș fi spus că dacă se cheltuiește mai puțină energie calorică pentru planetele vecine Soarelui, și, din contră, mai multă pentru planetele îndepărtate, acest simplu fenomen ajunge pentru a echilibra căldura și a regla temperatura în aceste lumi, suportabilă pentru ființe organizate cum suntem noi. Dacă eram naturalist, aș fi spus că, după afirmația mai multor savanți iluștri, natura ne oferă pe Pământ exemple de animale trăind în condiții cu totul diferite – că amfibiile au o dublă existență destul de dificil de explicat, că anumiți locuitori ai mărilor se mențin în straturi de apă la mare adâncime și suportă, fără a fi striviți, presiuni enorme, că diverse insecte acvatice, insensibile la temperatură se întâlnesc în același timp în izvoarele fierbinți și în apele înghețate ale Oceanului Nordic. Dacă aș fi chimist, aș spune că meteoriții, aceste corpuri fără îndoială formate în afara lumii terestre, au dezvăluit la analize urme neîndoielnice de carbon, iar această substanță nu-și datorește originea decât unor ființe de origine animală. Dar eu nu sunt nici chimist, nici naturalist, nici fizician. De aceea, în perfecta mea neștiință a marilor legi care dirijează universul, eu mă limitez să răspund: nu știu dacă lumile sunt locuite și, pentru că nu știu, mă duc să văd!*

(Jules Verne – ***De la Pământ la Lună***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
- scopul călătoriei celor trei;
- motivul pentru care plecarea a fost stabilită la o anumită dată;
- argumentele naturaliștilor în sprijinul ideii că viața este posibilă și în condiții extreme. **6 puncte**

2. Precizează numărul argumentelor prin care Michel Ardan încearcă să combată neîncrederea scepticilor față de posibilitatea existenței vieții pe alte planete. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Propoziția subordonată din fraza *Obiecția are valoarea ei, dar eu cred că se poate combate cu succes* este:

a. subiectivă; **b.** predicativă; **c.** completivă directă.

4. Precizează numărul părților de propoziție din enunțul următor: *Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți imaginezi și să descrii pregătirile celor trei în vederea călătoriei lor fantastice. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să enumeri materialele absolut necesare zborului cosmic în proiectilul construit de cei trei călători; **4 puncte**
- să descrii calitățile necesare unor astfel de exploratori; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

Varianta 12

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un purcel odată era alb ca ghiocul (ghiocelul). *Ce s-a gândit?*

— Părul meu e tot ca lâna oilor de frumos și alb. Cât o să stau între nespălații ăștia? Hai mai bine să fug dintre ai mei și să mă duc la oi.

S-a dus. Oile s-arătau vesele nevoie mare și-l lăudau la toată lumea. Și a stat cât a stat. Dar prietenul la nevoie se cunoaște.

Uite că într-o zi vine lupul în oi și se repede mai întâi la purcel, că l-a văzut mai mic. El însă s-a ținut bine; da oile, în loc să-l apere, au fugit care încotro au văzut cu ochii.

Purcelul s-a luptat cu gadina (animal sălbatic) *ce s-a luptat; iar pe urmă, dacă s-a văzut părăsit, s-a gândit:*

— Iii..., ai mei nu m-ar fi lăsat singur!

Şi s-a repezit iar în turma de porci, de unde n-a mai plecat.

(*** – ***Purcelul şi oile***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie vocalele din cuvântul *nevoie*. **6 puncte**
2. Scrie câte o propoziţie în care să incluzi un sinonim al cuvântului *a (se) gândi*, respectiv, *a fugi*. **6 puncte**
3. Transcrie un proverb. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură umană care, în text, poate fi atribuită oilor, motivându-ţi afirmaţia. **6 puncte**
5. Rezumă textul, în maximum cinci rânduri. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia privind semnificaţia mesajul pe care îl transmite textul reprodus mai sus (***Purcelul şi oile***). **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi mesajul fragmentului dat;
– să ilustrezi opinia ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
– să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text si cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textele următoare:

Kiks-Ass: *Dave este un adolescent obişnuit, a cărui obsesie pentru benzi desenate îl face să-şi creeze propriul supererou, Kiks-Ass, deşi nu dispune de nicio superputere. Alături de el apare şi Hit-Girl, o adolescentă simpatică, dar care poate deveni uneori extrem de violentă. Filmul seamănă pe alocuri cu* **Spidermen**, *dar, în scenele de acţiune mai ales, se apropie şi de* **Kill Bill**. *Problema este că filmul britanicului Matthew Vaughn nu are nici ironia inteligentă a primului, nici violenţa elegantă a celui de-al doilea.*

Iubire la Roma: *Greu să râzi la un scenariu forţat cu glumiţe ultrafolosite. Pe scurt, după ce fură câteva monede din Fontana di Amore din Roma, Beth se trezeşte adorată de toţi bărbaţii cărora acestea le aparţinuseră. Doar unul corespunde pretenţiilor ei, dar este greu să scape de ceilalţi amiratori. Şi de aici, un şir de aventuri care se doresc a fi amuzante, dar care, în realitate, sunt mai degrabă plicticoase. Cât despre final, previzibil bănuiţi, totul se va sfârşi cu bine. Cum? Vă las pe voi să aflaţi, dacă sunteţi curioşi.*

Robin Hood: *La sfârșitul secolului al XII-lea, Robin Hood se află în serviciul regelui Richard Inima de Leu. După moartea regelui, în bătălia de la Chalus Chabrol, Robin Hood se întoarce în satul său din nordul Angliei, unde descoperă abuzurile de putere ale șerifului din Nottingham. Faimos arcaș, Robin Hood este silit să devină haiduc și își folosește inteligența și abilitățile militare pentru a-și scăpa satul natal de tiranie și corupție și pentru a restabili dreptatea. În rolurile principale apar celebrii actori Russell Crowe și Cate Blanchett, ceea ce reprezintă în mod sigur o garanție a succesului.*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
- clasifică două dintre cele trei filme, în funcție de conținut (de exemplu: *acțiune, iubire, horror, comedie, aventuri* etc.), utilizând numai informațiile oferite de cronicile cinematografice reproduse mai sus: **Kiks-Ass, Iubire la Roma, Robin Hood.**
- precizează filmul căruia i s-a făcut prezentare cea mai puțin favorabilă;
- precizează filmul căruia i s-a făcut o prezentare favorabilă. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț care conține o apreciere despre unul dintre filmele prezentate; **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Numărul părților de propoziție din enunțul *Dave este un adolescent obișnuit* este:

a. 3; **b.** 4; **c.** 5.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *un, să devină, celebrii.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care, pe baza informațiilor din textele date, să-ți motivezi interesul pentru vizionarea unuia dintre filmele prezentate. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să explici ce categorie de filme preferi să vizionezi cel mai des; **4 puncte**
- să motivul alegerea unuia dintre cele trei filme; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 13

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Era o masă plină, lungă și lată, iar pe lângă masă toți oaspeții împărătești, în capul mesei împăratul și lângă dânsul împărăteasa, șezând pe douăsprezece perini de mătase.

Când băieții intrară, căzu una dintre perinele pe care ședea împărăteasa. Ea rămase pe unsprezece perini.

— Luați căciulile din cap! strigă un curtean către băieți.

— Acoperământul capului este cinstea omului. Noi avem poruncă să fim precum suntem.

— Ei bine! grăi împăratul îmblânzit de auzul vorbelor ce ieșiră din gura băiatului. Rămâneți precum sunteți! Dar cine sunteți? de unde veniți? și ce voiți?

— Suntem doi feți gemeni, doi lăstari dintr-o tulpină ruptă în două, jumătate în pământ și jumătate în cap de masă; venim de unde-am pornit și suntem sosiți de unde venim; fost-am cale îndelungată și am grăit cu suflarea vânturilor și am vorbit în limba fiarelor și am cântat cu valurile de apă, iar acuma, în grai de om, voim să-ți cântăm un cântec pe care-l cunoști fără ca să știi!

De sub împărăteasă a sărit a doua perină.

— Lasă-i să meargă cu prostiile lor! grăi ea către soțul său.

— Ba nu, lasă-i să cânte! răspunse împăratul. Tu ai dorit să-i vezi, iar eu doresc să-i ascult. Cântați, băieți!

Împărăteasa tăcu, iar feții începură să cânte povestea vieții lor. „A fost un împărat..." începură feții; de sub împărăteasă căzu a treia perină.

Când feții povestiră despre pornirea feciorului de împărat la bătaie, de sub împărăteasă căzură trei perini deodată.

Când feții sfârșiră cântecul, sub împărăteasă nu mai era nici o perină, iar când ei luară căciulile din cap și-și arătară părul de aur și stelele în frunte, oaspeții, curtenii și împăratul își acoperiră ochii, ca nu cumva să piardă lumina de atâta strălucire.

Și s-a făcut apoi precum de la început a fost să fie. Lăptița fu pusă în cap de masă lângă soțul ei; fata vitregei rămase cea mai rea slujnică la curtea Lăptiței, iar pe vitrega cea cu gând rău o legară de coada une iepe nebune și înconjurară țara de șapte ori cu ea, încât lumea să știe și să nu mai uite că cine începe cu rău, cu rău sfârșește.

(Ioan Slavici, *Doi feți cu stea în frunte*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *cinste, vorbe, sfârșiră.* **6 puncte**

2. Indică rolul utilizării semnului exclamării în enunţul *Cântaţi, băieţi!* din fragmentul dat. **6 puncte**
3. Selectează două figuri de stil din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale basmului din textul dat. **6 puncte**
5. Explică semnificaţia structurii: *o masă plină, lungă şi lată.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, să în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite finalul basmului ***Doi feţi cu stea în frunte*** de Ioan Slavici, din fragmentul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi mesajul fragmentului dat; **4 puncte**
– să ilustrezi opinia ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat; **4 puncte**
– să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text si cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Situat în localitatea cu același nume, la 30 de kilometri de Brașov, între Munții Bucegi și Piatra Craiului, Castelul Bran este un important monument istoric național.

Mareața cetate medievală atrage anual zeci de mii de turiști, români și străini, încântați de frumusețea construcției, a peisajului zonei, dar mai ales incitați de misterele legendei contelui Dracula. De altfel, o mare parte din faima Castelului Bran are la bază - cu unele date istorice, dar și cu multe exagerări - renumele sângeros al voievodului Vlad Țepeș, fiul lui Vlad Dracul, domn al Țării Românești, supranumit „Dracula". [...] Însă istoria reală a Castelului Bran v-o prezentăm, pe scurt, în acest articol.

Prima atestare documentară a Castelului Bran o reprezintă un act emis la 19 noiembrie 1377 de Ludovic I de Anjou (rege al Ungariei), prin care li se permitea brașovenilor să construiască o cetate, „prin munca și cheltuiala lor proprie". În schimb, regele îi scutea de impozitul crăiesc și le oferea subordonarea a 13 localități din Țara Bârsei față de cetate, a cărei conducere era încredințată unui castelan, care avea și atribuții de judecător, dar mai ales militare. Castelanul comanda o mică oaste de tip garnizoană, care era formată din arcași și balistari (balista este o veche mașină de război, folosită la aruncarea unor bolovani sau butuci asupra dușmanilor). Apoi, între anii 1419 și 1424, cetatea devine proprietatea unui alt rege ungar, Sigismund, un aliat al lui Mircea cel Bătrân împotriva turcilor.

(***Castelul Bran***, în ***Lumea copiilor, revista celor mici***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:

– munții între care este situat castelul;

– numele voievodului care a conferit celebritate castelului în zilele noastre;

– anul și numele regelui din prima atestare documentară a Castelului Bran.

6 puncte

2. Selectează atribuțiile castelanului căruia i s-a încredințat conducerea cetății. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Numărul propozițiilor subordonate atributive din enunțul *În schimb, regele îi scutea de impozitul crăiesc și le oferea subordonarea a 13 localități din Țara Bârsei față de cetate, a cărei conducere era încredințată unui castelan, care avea și atribuții de judecător, dar mai ales militare.* este:

a. 2;

b. 3;

c. 4.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *prima, atestare, este*. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinți valoarea istorică a Castelului Bran, pornind de la informațiile din text. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să descrii castelul, pe baza unor informații spațiale și temporale;

4 puncte

– să-ți exprimi opinia despre ceea ce face din Castelul Bran o atracție turistică; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 14

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Musafirul a început să râdă, şi, chemându-şi robul, care aştepta gata la uşă, i-a zis:

– Ia-l pe omul ăsta în cârcă, şi bagă bine de seamă, când ieşim, în ce loc se află casa, să ştii unde ai să-l aduci înapoi mâine când ţi-oi porunci. Şi, fără zgomot, au ieşit din casă, robul ducând în cârcă pe Abu-Hasan adormit adânc, şi califul, care a lăsat într-adins uşa de la drum deschisă.

Cum au sosit la palat, au mers până în odaia unde aşteptau toţi curtenii:

– Dezbrăcaţi-l pe omul ăsta şi-l culcaţi în patul meu. Curtenii l-au dezbrăcat binişor pe Abu-Hasan, l-au îmbrăcat, în halatul califului şi l-au culcat frumos în patul împărătesc. După aceea califul a chemat împrejuru-i pe toţi ai curţii, bărbaţi şi femei, şi le-a zis:

– Vedeţi pe omul care doarme colea? Mâine dimineaţa, la ora hotărâtă, întocmai cum faceţi când mă deştept eu, aşa să faceţi şi cu el, fără nici o deosebire, să nu vă mai gândiţi la mine cât timp v-aţi afla în faţă-i; în sfârşit, până nu poruncesc eu altceva, poruncile lui să fie sfinte: el este califul vostru.

Curtenii şi curtenele fără vorbă s-au închinat pân' la pământ, şi fiecare s-a gândit cum să se supună mai bine, după puterile sale, poruncilor stăpânului. Întorcându-se la palat, califul trimisese după marele vizir Giafar, şi cum a sosit acesta, i-a zis:

– Uite de ce te-am chemat, Giafar: mâine dimineaţă când vii după porunci, să nu te miri dacă vezi şezând în tronul meu pe omul acesta, care doarme colea, ascultă-l şi îndeplineşte-i cu sfinţenie toate poruncile. [...]

După plecarea marelui vizir, califul a mers să se culce şi el într-altă odaie, poruncind robului său de încredere, anume Mesrur, să-l scoale mâine până nu s-a deşteptat Abu-Hasan. Şi astfel, a doua zi dimineaţa, califul a trecut într-o cămăruţă cu câteva trepte mai jos, de unde de la o ferestruică cu gratii putea vedea, fără a fi văzut, toată odaia, unde dormea încă prietenul de cu seara. Toţi curtenii şi toate curtenele intrară numaidecât pe rând şi se aşezară binişor, în tăcere, fiecare după treapta sa, ca după obicei, la locu-i cuvenit, începuse acum să se lumineze de ziuă; era timpul de deşteptat pentru rugăciunea dinainte de răsăritul soarelui, după cum cere legea musulmană. Curteanul, cel care sta lângă căpătâiul califului, apropie de nasul adormitului un burete înmuiat în oţet de trandafir. Adormitul strănută îndată şi miji din ochi; deşi nu era încă destulă lumină, văzu că se află în mijlocul unei odăi mari, foarte bogată, împodobită cu vase mari de aur, cu perdele şi covoare ţesute de mătase; şi de jur împrejurul lui nişte tinere curtene, unele cu harfe, altele cu alăute şi cu dairele, gata să înceapă a cânta, şi toate de o frumuseţe nespusă; iar la spatele lor nişte robi arabi în

vestminte strălucitoare, stând toți cu mâinile la piept. Uitându-se la învelitoarea cu care dormise acoperit, văzu că e de catifea stacojie țesută cu fir de aur, şi cu mărgăritare; iar lângă pat un vestmânt tot aşa, şi alături, pe o perină, o tichie de calif.

Văzând toate astea, Abu-Hasan rămase aiurit... Şi, aducându-şi aminte de ce vorbise seara la masă cu musafirul, gândi:

„Asta-mi place! Ajunsei acum şi calif! Auzi vis" şi închizând ochii îşi aşeză iar capul să-şi urmeze somnul. Dar un rob, aplecându-se până la pamânt, îi zise cu sfială:

– Stăpânitor al credincioşilor, strălucirea-ta să nu mai adoarmă, e timpul rugăciunii de dimineață, soarele stă să se arate.

(I.L. Caragiale, ***Abu-Hasan***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *a sosit, dimineață, vii.* **6 puncte**

2. Indică rolul utilizării cratimei în structura *şi-l culcați* din fragmentul dat. **6 puncte**

3. Transformă prima replică dialogată din textul dat în vorbire indirectă. **6 puncte**

4. Precizează modurile de expunere existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația afirmației rostite de Abu-Hassan: *Asta-mi place! Ajunsei acum şi calif! Auzi vis.* **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Considerat de majoritatea criticilor drept cel mai mare sculptor al secolului XX, Constantin Brâncuşi este fără îndoială cel mai celebru artist pe care România l-a dat omenirii. Lucrările sculptorului născut la 19 februarie 1876, într-o modestă localitate

gorjeană, Hobița, au fost expuse în cele mai mari saloane de artă din Europa și America, devenind piesele preferate ale numeroșilor colecționari bogați de artă, oameni care au cheltuit extrem de mulți bani pentru a intra în posesia unei lucrări semnate Constantin Brâncuși. Deși s-a născut în România și tot aici a făcut primii pași în sculptură, Brâncuși s-a afirmat cu adevărat în Franța, unde a realizat cele mai multe dintre operele sale. [...]

Totuși, în 1920, Brâncuși se întoarce în țară, la invitația lui Camil Ressu, până în 1921, când pleaca din nou la Paris. Gândul de a realiza opere și în țara sa natală nu-i da pace: Brâncuși discuta, în 1930, cu primarul de atunci al Bucureștiului despre ridicarea unei „Coloane a Infinitului", pe care sculptorul o vedea „înaltă de cel puțin 50 de metri și amplasată într-una dintre piețele Bucureștiului, atât de sărace în statui". Dar abia în 1935, această idee începe să se contureze, când Liga Națională a Femeilor din județul Gorj îi propune lui Brâncuși să realizeze o astfel de coloană, la Târgu-Jiu, ca monument în cinstea eroilor români căzuți în Primul Război Mondial, opera sa fiind finalizată în 1937, alături de alte realizări de excepție, ca „Poarta sărutului" și „Masa tăcerii". După desăvârșirea acestui complex expozițional de la Târgu-Jiu, Brâncuși pleacă iarăși din țară, pentru a reveni în 1938, cu prilejul inaugurării oficiale, care a avut loc pe 27 octombrie.

(***Constantin Brâncuși***, în ***Lumea copiilor, revista celor mici***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
- data și locul nașterii lui Constantin Brâncuși;
- țara unde s-a afirmat cu adevărat sculptorul român;
- denumirea celor trei opere realizate de sculptor în Târgu-Jiu. **6 puncte**

2. Selectează un enunț care exprimă dorința sculptorului de a crea ceva durabil și în România. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Propoziția *Deși s-a născut în România* este o propoziție subordonată:

a. predicativă;

b. completivă circumstanțială concesivă;

c. completivă circumstanțială de timp.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *1935, această să se contureze.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii complexul expozițional de la Târgu-Jiu, pornind de la informațiile din text. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să descrii alcătuirea complexului expozițional, folosind informațiile spațiale și temporale; **4 puncte**
– să-ți exprimi opinia despre dorința sculptorului de a înălța în țara sa natală o *Coloană a infinitului*; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 15

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un gâscan cu pene lucii
Cum trecea pe pod prin sat
Și-ntr-o mân-avea papucii,
Nu știu cum i s-a-ntâmplat
Că papucii lui căzură,
Ce păcat, o, ce păcat!
Căci erau cu-alesătură,
Fără leac de tivitură
Ce păcat!

Gâștele-auzind cum zbiară:
Aoleu! Papucii mei!
Într-un suflet alergară
Și-ntrebau mirate, ce-i?
Am rămas, plângea gâscanul,
Păgubaș de patru lei!
Iată-mă desculț, sărmanul!
Ce mă fac acum, golanul,
Fără ei!

Haideți toți, și moși și babe
Să-i cătăm pe râu acu!

Repede-notând din labe
Cârdul tot pe râu trecu.
I-ai găsit? Eu, nu, surată,
Ce mă-trebi aşa şi tu?
Toate apoi strigau deodată:
Bată-i pacostea să-i bată!
Nici eu, nu!

Vara-ntreagă tot umblară,
Dar papucii duşi au fost!
[...]
Gâştele de-atunci, în cale,
Când văd apa undeva,
Căutând pornesc agale
Tot crezând că-i vor afla.
Vin şi raţe să le-ajute:
Mac-mac-mac şi ga-ga-ga!
Mac-mac-mac! Haid, vino, du-te,
Zile-aşa pe râu pierdute!
Ga-ga-ga!

(George Coşbuc, ***Povestea gâştelor***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *lucii, agale, vor afla.* **6 puncte**

2. Explică rolul virgulei în structura: *Am rămas, plângea gâscanul,/ Păgubaş....* **6 puncte**

3. Menţionează, din textul dat, trei cuvinte/structuri care prezintă trăsături ale gâscanului. **6 puncte**

4. Transcrie versurile care conţin o imagine vizuală si o imagine auditivă, din textul dat. **6 puncte**

5. Prezintă, pe scurt, semnificaţia titlului textului dat. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10–15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite fragmentul dat din ***Povestea gâştelor*** de George Coşbuc. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi mesajul fragmentului dat;
– să ilustrezi opinia ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;

– să utilizezi un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Munții Bucegi fac parte din Carpații Meridionali, aflându-se în partea răsăriteană a acestora. Ei sunt mărginiți la sud de Subcarpații de Curbură, la nord de Depresiunea Brașovului, la est de Valea Prahovei, iar la vest de Valea Dâmboviței.

Prin frumusețea lor deosebită și prin existența unor monumente ale naturii unice în țara noastră (cum ar fi Babele și Sfinxul), Bucegii reprezintă o destinație turistică importantă. Acești munți atrag numeroși excursioniști atât vara (când sunt accesibile cele mai interesante trasee montane), cât și iarna (când îi răsfață pe iubitorii zăpezii).

Această zonă muntoasă este formată practic din mai multe subgrupe: Munții Bucegi, Munții Piatra Craiului, Munții Leaota, Măgura Codlei. Toate acestea sunt accesibile iubitorilor de excursii alpine, care pot escalada cele mai înalte vârfuri, cum sunt Vârful Omu (2505 m), Vârful Baciului (2338 m), Vârful Leaota (2133 m).

Bucegii pot fi caracterizați prin evidențierea a trei platforme, la altitudini diferite. Cea mai joasă este platforma Predealului, la 1000 de metri altitudine; urmează apoi platforma Râu-Șes (la 1200, care ajunge până la 1600 de metri), iar cea mai înaltă este platforma Borascu, la 2000 de metri.

Acești munți cu aspect specific, foarte pitoresc, au uneori forme ciudate, date de conglomeratele de roci și de calcarele din care sunt alcătuiți. Așa s-au format ei în timpul Erei cuaternare, odată cu toți Carpații Meridionali, în timpul unui proces numit orogeneză (formarea munților).

(**Bucegii**, în ***Lumea copiilor, revista celor mici***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– limitele de la est și de la vest ale Munților Bucegi;
– numărul de subgrupe din Munții Bucegi;
– ce produce formele ciudate în Munții Bucegi. **6 puncte**

2. Selectează două structuri care prezintă atracțiile pentru excursioniști vara, respectiv, iarna. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. **6 puncte**

Cuvântul subliniat din enunțul *Cea mai joasă este platforma Predealului* are

funcția sintactică de:

a. nume predicativ;

b. subiect;

c. complement circumstanțial de mod.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *Carpații Meridionali, noastră, vara.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți descrii o excursie (reală sau imaginară) la în Munții Bucegi, iarna, pornind de la informațiile din text. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să descrii cadrul montan, referindu-te la elemente spațiale și temporale; **4 puncte**

– să prezinți impresiile tale despre elementele care fac din această zonă muntoasă o atracție turistică; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text si cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 16

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Într-o frumoasă zi de primăvară domnul învățător Blăguță a venit mai târziu decât de obicei la școală. Îi plăcea mult să pescuiască, se topiseră cam iute zăpezile, Murășul se umflase și apa era tulbure, cum e mai bună de pescuit. Și era lucru știut că, în lipsa d-lui Blăguță, Costi Balcovici e acela care pune mâna pe nuia, ca să ție bună rânduială – nu poate pentru c-ar fi cel mai mare dintre școlari, dar învăța bine.

Una e însă Blăguță și alta Costi. În fața d-lui Blăguță, Trică stetea smirnă, iar cu Costi se bătuse adeseori în piață, în zilele cele bune, când nu era singur, ci săreau amândoi, cu Sida, sora sa, în capul lui, și rar scăpa Costi cu fața curată, fiindcă Sida avea gheare ca pisica și ar fi sărit și în foc pentru frățiorul ei.

Tocmai de aceea, poate, Costi era foarte aspru față cu Trică, pe care îl știa acum singur.

— Trică! – strigă el răstit – stăi frumos!

Trică se ridică îndrăzneț în picioare: i se făcuse o nedreptate.

— Șezi! strigă Costi.

— Dacă vreau, șed; dacă vreau, stau, răspunse Trică. Cine ești tu ca să-mi poruncești mie?!

Ceilalți școlari începură să râdă cu gurile întinse până spre urechi, căci copiii sunt oameni și ei și se simt mulțumiți când văd umilirea celor ce prea repede se înalță. Dar Costi, pui de om și el, nu voia să fie umilit.

— Afară! – strigă el dăscălește – în genunchi! și, rostind porunca, se duse ca să-l apuce pe Trică.

Trică, cu vreo trei ani mai mic decât Costi, nu se sâmțea destoinic să ție piept cu acesta; cu cât mai mic era însă omul, cu atât mai mare îi era hotărârea, și el știa să muște, să zgârie și să dea cu picioarele, ceea ce pe Costi îl umplea cu atât mai vârtos de mânie, cu cât ceilalți școlari se ridicaseră pe bănci și râdeau cu hohote de câte ori Trică îl nimerea bine. Astfel învingerea nu putea să fie decât a lui Trică; bătaie, ce-i drept a mâncat, părul i s-a cam rărit, gâtul îi era zgâriat, dar din bancă tot n-a ieșit și în genunchi nu l-a pus decât d. Blăguță, care ținea ca autoritatea lui Costi să rămână întreagă.

(Ioan Slavici – *Mara*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor următoare: *tulbure, învingerea.* **6 puncte**
2. Precizează rolul liniilor de pauză din enunțul *Trică! – strigă el răstit – stăi frumos!* **6 puncte**
3. Explică, în 3-5 rânduri, motivul rivalității dintre Trică și Costi. **6 puncte**
4. Transformă dialogul în vorbire indirectă. **6 puncte**
5. Indică modul/ modurile de expunere prezent/e în text. **6 puncte**

B.

Scrie o caracterizare a lui Trică, de 10-15 rânduri, folosind numai informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi modalitățile/ procedeele de caracterizare utilizate de narator; **4 puncte**
- să indici cel puțin două trăsături ale personajului, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ieri la prânz, în fața casei memoriale din Rășinari, au fost dezvelite o placă pe care erau gravate date despre viața și activitatea poetului transilvănean Octavian Goga, precum și un bust al acestuia. Evenimentul a fost prilejuit de împlinirea a șaptezeci de ani de la trecerea în neființă a scriitorului. Au participat autorități locale, elevii și profesorii școlii din localitate, invitați din localitățile învecinate. S-au rostit discursuri, câțiva copii au recitat din versurile poetului. A urmat, în localul școlii, care poartă numele poetului, o sesiune de comunicări științifice, precum și un concurs având ca temă viața și opera acestui fiu al satului. Cei mai bine pregătiți concurenți au primit premii constând în volume de versuri ale scriitorului.

(***Gazeta de Transilvania***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații extrase din *știrea* de mai sus:

a. principala informație din textul dat;

b. locul unde a avut loc evenimentul, precum și timpul desfășurării acestuia;

c. motivul organizării evenimentului. **6 puncte**

2. Enumeră, în ordine cronologică, acțiunile care au avut loc în cursul evenimentului descris în text. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

În enunțul subliniat există:

a. 13 părți de propoziție;

b. 14 părți de propoziție;

c. 15 părți de propoziție. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Cei mai bine pregătiți dintre concurenți au primit premii constând în volume de versuri ale scriitorului.* **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai fost unul dintre concurenții „învinși". Descrie, într-o compunere de 10-15 rânduri, propriile impresii de participant la acest concurs. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți concurenții și modul de desfășurare a concursului; **4 puncte**

– să explici motivul pentru care nu te-ai ridicat la nivelul „adversarilor", precum și sentimentele tale față de rezultatul concursului; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 17

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un om avea un măgar și un cal, și-i încărcă pe amândoi cu unele și cu altele, și așa pornindu-i la drum, stăpânul mergea în urma lor. De la o vreme, măgarul, simțindu-se prea împovărat, zise către cal:

— Ia-mi, te rog, ceva din spinare de mă mai ușurează puțin.

Dar calul, nevrând să-l ajute deloc, bietul măgar mai merse cât merse și deodată căzu jos mort sub greutatea poverii lui. Atunci stăpânul luă și puse pe cal toată sarcina ce o dusese măgarul; iar calul mergea acum pe drum și plângea zicând:

— O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puțină povară de pe tovarășul meu! El muri din pricina asta, iar eu trebuie să duc acuma și povara lui toată, ba încă-mi puse în spinare și pielea lui.

Învățătură: *Se cuvine ca cei ce pot să ajute și să sprijinească pe cei neputincioși, pentru ca și lor să le fie bine și spre folos.*

(*** – ***Măgarul și calul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Precizează, prin subliniere, locul accentului din următoarele cuvinte: *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputincioși.* **6 puncte**
2. Scrie trei expresii/ locuțiuni care să conțină cuvântul *cal.* **6 puncte**
3. Transcrie un fragment, de cel mult cinci cuvinte, care să exprime disperarea unuia dintre personajele fabulei. **6 puncte**
4. Precizează trăsătura umană care poate fi atribuită calului, având în vedere comportamentul său. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația următoarelor enunțuri: *O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puțină povară de pe tovarășul meu!* **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În țara noastră, broaștele țestoase de baltă sunt încă numeroase, fiind întâlnite din nord, din județul Botoșani, până în Dobrogea. Pe aiurea, cum e Germania, sunt împuținate din cauza bălților secate prin canalizări. Este rău că se întâmplă așa ceva, căci ele nu doar că nu produc niciun rău mediului în care trăiesc, dar, dimpotrivă, pot contribui la apărarea lui prin eliminarea unor dăunători, dar și a plantelor care, în exces, cotropesc apele de câmpie.

Măcar că de țestoase se zice că sunt greoaie la mers, de ele fiind legată ideea de încetineală, având să-și poarte în spate carapacea formată din oase și pavăza de pe piept, țestoasa-de-baltă, când se află în apă, e de o vioiciune fără pereche. Ziua nu se avântă să iasă din baltă, căci picioarele ei scurte, cu gheare ascuțite, nu-i permit să fugă lesne, când îi iese în cale vreun dușman. Cel mult își trage capul, picioarele și codița subțire sub carapace, sâsâind ca să-l sperie pe dușman; așteaptă așa.

Dacă e însă aproape de baltă, repede își dă drumul în apă, unde n-o poate nimeni necăji. Acolo se lasă la fund, pe mâl, așa încât nici nu o mai poți deosebi, căci culoarea carapacei este castanie, cu dungi și pete gălbui.

În apă este răpitoare. Poate vedea, căci ochii îi sunt acoperiți cu o perdea străvezie. Peștișorul care trece pe dinaintea ei, se simte deodată apucat de mijloc. Oricât s-ar zbate, nu poate scăpa, căci gura fără dinți a dușmanului are niște plăci tari, tăioase pe marginea fălcilor care țin loc de dinți. Dar nu-i displac nici buruienile de baltă.

(I. Simionescu – *Fauna României*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – înfățișarea țestoasei-de-baltă;
   – felul în care se apără de dușmani;
   – ideea de care este legată existența broaștei-țestoase. **6 puncte**
2. Explică motivele pentru care țestoasa-de-baltă este dificil de prins când se află în apă. **6 puncte**

3. Fraza subliniată în textul de mai sus se analizează astfel:
   a. modală, principală, atributivă, cauzală;
   b. concesivă, principală, cauzală, atributivă;
   c. consecutivă, cauzală, cauzală, atributivă. **6 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a unui verb de conjugarea I, din text, respectiv a unui adjectiv variabil cu două terminații și a unui substantiv de genul feminin. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării animalelor, în țara noastră. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți importanța conservării biodiversității în lumea în de azi; **4 puncte**
– să indici posibile motive ale protecției mediului în țara noastră, valorificând și secvențe din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 18

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.
Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund şi palid se prevede pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopii înşiraţi se perd în zare,
Şi pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Străluceşte şi desmiardă oceanul de ninsoare.
Iat-o sanie uşoară care trece peste văi...
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

(Vasile Alecsandri – ***Iarna***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Subliniază, din lista următoare, toate cuvintele care s-au format prin derivare: *străluci, prevedere, văzduh, argintie, rotund, călătoare, trecători, înşirate, ninsoarea.* **6 puncte**

2. Menționează două consecințe ale folosirii cratimei în structura *adunate-n cer.* **6 puncte**

3. Selectează câte o structură conținând o enumerație, o comparație și un epitet. **6 puncte**

4. Indică două argumente care pot justifica faptul că poezia ***Iarna*** este un pastel. **6 puncte**

5. Motivează, într-o compunere de maximum 5 rânduri, asocierea verbului *a cerne* cu imaginea *norilor de zăpadă*, în prima strofă a poeziei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Iarna***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Certificat de garanție

Păstrează dovada originală a datei achiziției, astfel încât chitanța emisă la cumpărare să stabilească perioada certificatului de garanție.

CE SE ASIGURĂ	**Certificat de garanție pentru un an** În decursul unui an de la data achiziționării, se asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice componentă a frigiderului* care se defectează din cauza unui viciu de fabricație. **Certificat de garanție pentru cinci ani** În decursul a cinci ani de la data achiziționării se asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice piesă a sistemului de răcire* (*compresorul, vaporizatorul, rețeaua de tuburi*) care se defectează din cauza unui viciu de fabricație.	• Acest certificat de garanție este valabil pentru primul cumpărător și pentru urmașii acestuia, dar numai pentru produse achiziționate în vederea utilizării în scopuri casnice. • Firma noastră se obligă să asigure, în termenul de garanție, remedierea gratuită a defectelor. Clientul nu poate pretinde niciun fel de alte despăgubiri și, în niciun caz, schimbarea produsului. • Reparațiile din perioada de garanție se efectuează numai de centrele agreate de firma noastră.
CE NU SE ASIGURĂ	• Deplasări la domiciliu pentru a arăta clientului cum se utilizează produsul, pentru că la cumpărare s-a făcut clientului demonstrația utilizării, iar acesta are la dispoziție și instrucțiunile de folosire anexate produsului. • Instalarea necorespunzătoare. Dacă aveți probleme privind instalarea, contactați-ne. În răspunderea clientului revine conectarea electrică adecvată.	• Deteriorarea produsului dacă este folosit în alte scopuri decât cel inițial sau dacă este folosit în scopuri comerciale. • Defectarea produsului cauzată de accidente, inundații, foc, cutremure sau alte cauze naturale. • Dacă aveți întrebări privitoare la utilizarea produsului, vă rugăm să apelați la Biroul cu problemele consumatorului din orașul X, strada XX nr. XXX, ori să telefonați la Serviciul de informații clienți: XXX. XXX. XX. XX.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – precizează ce poți face pentru a stabili dacă frigiderul cumpărat se află în perioada de garanție;
   – indică persoanele care pot beneficia de certificatul de garanție;
   – descrie modul în care poți obține informații despre utilizarea produsului. **6 puncte**
2. Explică diferența dintre Certificatul de garanție pentru un an și cel pentru cinci ani. **6 puncte**
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
   Propoziția subordonată din fraza *Păstrează dovada originală a datei achiziției, astfel încât chitanța emisă la cumpărare să stabilească perioada certificatului de garanție* este:
   a. cauzală;
   b. consecutivă;
   c. finală. **6 puncte**
4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Firma noastră se obligă să asigure, în termenul de garanție, remedierea gratuită a defectelor.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării mediului prin reciclarea produselor electrocasnice defecte sau depășite din punct de vedere tehnologic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți importanța protejării mediului în lumea de azi; **4 puncte**
– să indici posibile motive ale protecției mediului în țara noastră (sau în localitatea în care trăiești); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 19

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Leul, vulpea și măgarul se întovărășiră câteșitrei și umblau împreună vânând. După ce strânseră ei vânat de ajuns, leul zise măgarului să împartă vânatul; iar măgarul stătu de împărți tocmai trei părți și apoi zise leului să-și ia partea care-i va plăcea. Leul, văzând aceasta, se mânie pe măgar și-l lovi cu laba de-l omorî; apoi zise vulpii cu mânie:

— Treci de împarte tu!

Iar vulpea se apucă de făcu tot o parte, numai că își lăsă sieși o părticică foarte mică. Atunci leul zise către vulpe:

— Oh, jupâneasă vulpe, cine te-a învățat de-ai împărțit așa drept?

Iar vulpea răspunse:

— Văzui ce păți bietul măgar, și pățania lui m-a învățat a împărți astfel.

Învățătură: *Oamenii se înțelepțesc când văd pe alții pățind nevoi și pedepse.*

(Esop – ***Leul, vulpea și măgarul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie o formulă de adresare și o formulă de referire. **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea virgulelor în enunțul: *Oh, jupâneasă vulpe, cine te-a învățat de-ai împărțit așa drept?* **6 puncte**
3. Transcrie un fragment de cel mult cinci cuvinte, care să exprime compasiunea unuia dintre personaje. **6 puncte**
4. Menționează câte o trăsătură a *leului*, respectiv, a *vulpii* și a *măgarului*. **6 puncte**
5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația moralei fabulei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specia *fabulă* a scrierii lui Esop, ***Leul, vulpea și măgarul.*** **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numești patru dintre caracteristicile specii, care se întâlnesc în poezie; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Horoscop – *Capricorn* (22.12 – 19.01): *Vineri vei avea plăcuta surpriză să-ți revezi un bun prieten din școala primară; în weekend îți faci de cap: petreci multe ore pe terenul de sport; luni se vor ivi probleme la școală, dar, ca de obicei, ele nu te vor afecta prea tare; marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va necăji mult, căci îi iubești și-ți pare rău să-i superi pentru că nu-ți valorifici deplin calitățile; miercuri ar fi bine să renunți la antrenament și să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanșa față de familia ta; joi este ziua norocoasă: vei primi numai note mari; deși nu-ți place să-l afișezi, orgoliul tău va fi satisfăcut.*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– indică ziua/ zilele care consideri că sunt cele mai plăcute pentru *capricorn*;
– precizează o posibilă modalitate a *capricornului* de a-și îmbunătăți relația cu părinții;
– numește principala pasiune a *capricornului*. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț care conține un sfat adresat *capricornului*. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propozițiile subliniate din fraza *marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va afecta mult, căci îi iubești și-ți pare rău să-i superi când nu-ți valorifici deplin calitățile* sunt, în ordine:
a. principală, subiectivă;
b. cauzală, subiectivă;
c. subiectivă, cauzală. **6 puncte**

4. Realizează extensia funcției sintactice a structurii *cu părinții* (*va urma o discuție cu părinții*) în propoziția subordonată corespunzătoare, menționând rezultatul obținut. **6 puncte**

B.

Folosind informațiile oferite de **Horoscop**, realizează, în 10-15 rânduri, un portret al *capricornului*. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să precizezi 3-4 trăsături ale *capricornului*; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături cu exemple adecvate, utilizând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 20

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A plecat barza la cumătra vulpe, care-şi avea casa în marginea unei păduri.

— Sunt bucuroasă de oaspeți, a zis vulpea. Ia poftim şi-i mânca ceva, că poate ți-o fi foame, cumetriță. Iaca eu am pregătit ceva bun pentru tine.

Şi vulpea aduse o farfurie de orez cu lapte dulce. Barza, hlop-hlop cu ciocul, dar nu putea ciuguli nimic din farfuria cu păsat, căci ciocul ei era prea lung şi subțire.

— Poate nu-ți place mâncarea mea, zice vulpea. Iartă acum, că n-am altceva după gustul tău.

Şi cumătra vulpe s-a apropiat cu botul ei de farfurie şi, cât ai clipi de două ori din ochi, a şters farfuria cu păsat.

— Mulțumesc şi pentru atâta. Poftim într-o zi şi pe la mine, a zis barza.

Şi a plecat barza la cuibul ei.

Iacă s-a dus şi vulpea la barză.

— Am o tocătură, cumetriță vulpe, de-ți lingi buzele numai când o vezi. Am făcut-o în cinstea ta şi după pofta inimii tale. Ia poftim şi ia din mâncarea mea!

Dar barza pusese tocătura într-un ulcior cu gâtul lung şi strâmt. Umbla vulpea în jurul ulciorului, îl mirosea, îl lingea, dar nu putea să ajungă până la gură şi nu mai putea de ciudă.

— Nu te supăra, cumătră vulpe, că n-am cum te primi mai bine.

Şi şi-a vârât barza ciocul ei pe gura ulciorului şi a început să mănânce tocătura.

Vulpea a plecat flămândă şi mânioasă de la casa berzii. Şi de atunci s-a stricat prietenia lor pentru totdeauna.

(* – *Vulpea şi barza*)**

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Marchează prin subliniere locul accentului din cuvintele: *cumetriță, bucuroasă, cumătra, mânioasă, tocătură, ulcior.* **6 puncte**
2. Precizează cazul cuvintelor subliniate: *A plecat barza la cumătra <u>vulpe</u>, <u>care</u>-și avea casa în marginea <u>unei păduri</u>.* **6 puncte**
3. Scrie o propoziție care să conțină un semn ortografic și două semne de punctuație diferite și precizează care este cel de ortografie și care sunt cele de punctuație. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care barza *pusese tocătura într-un ulcior cu gâtul lung și strâmt.* **6 puncte**
5. Scrie un enunț în care să precizezi tema povestirii de mai sus. **6 puncte**

B.

Transformă în vorbire indirectă dialogul dintre vulpe și barză.

Vei avea în vedere:

– păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorilor; **4 puncte**

– evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de „a spune"; **4 puncte**

– trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a, la persoana a III-a, precum și eliminarea vocativelor; **2 puncte**

– ortografia și punctuația adecvate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție horoscopul de mai jos:

VĂRSĂTOR Fire neastâmpărată și imprevizibilă. Ignoră sfaturile celor din jur și, de aceea, are de suferit. Totuși, până la urmă, scapă cu fața curată din necazurile în care singur a intrat. Are încă multe de învățat despre felul de a se comporta în viață.	**PEȘTI** Înțelegător, modest, sociabil, visător, sensibil, impresionabil, dispus să se sacrifice pentru alții. Întâmpină greutăți în a fi practic. Își îndeplinește conștiincios obligațiile, dar îi lasă pe alții să ia hotărâri.	**BERBEC** Încăpățânat, îndărătnic, își urmează cu hotărâre drumul. Acționează rapid și fără să se gândească la consecințe. Nu-i pasă de cei din jur. Deseori este gălăgios și nepoliticos, dar obține totdeauna ce-și dorește.	**TAUR** Fire rațională, iubește ordinea, își cunoaște limitele. Este obiectiv, răbdător și rezistent, dur, încăpățânat, inflexibil. Reușește totdeauna în viață.

GEMENI Precaut, sensibil, tandru, meditativ, dornic de linişte, sentimental. Îi plac laudele. Respectă regulile şi recunoaşte necesitatea disciplinei, chiar dacă nu cu plăcere. Este adeseori închis în sine. Vrea să aibă ultimul cuvânt.	**RAC** Comunicativ, energic, sociabil, hotărât, activ. Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Îşi schimbă comportamentul în funcţie de starea de spirit.	**LEU** Încrezător în propriile forţe, mândru, ştie să-şi apere interesele, ceea ce-i aduce de multe ori necazuri. Ambiţios, îşi organizează succesul şi caută prestigiul social pe care, deşi cu greutate, i-l recunosc şi cei din jur. Ţine la familie.	**FECIOARĂ** Modest, cu un simţ pronunţat al datoriei, atent la detalii. Iubeşte frumosul şi studiul, apreciază viaţa simplă. Este răbdător şi perseverent, dar indecizia îl poate face să rateze şansele.
BALANŢĂ Fire hotărâtă. Pune preţ pe dreptate. Ajută pe cei aflaţi în primejdie şi-şi respectă mereu cuvântul dat. Îi descoperi caracterul armonios îndată ce-l cunoşti mai bine. Iese în evidenţă prin înfăţişarea plăcută.	**SCORPION** Mândru şi perseverent. Caracter puternic, voinţă şi dorinţă de a-şi impune individualitatea. Are un mod de a gândi şi acţiona deseori influenţat de sentimente. Uneori tensionat, dar capabil de echilibru.	**SĂGETĂTOR** Iubeşte aventura. Este amabil, deschis, optimist. Poate fi însă şi extrem de arogant. Succesele lui se datorează intuiţiei, dar şi disponibilităţii de acţiune. Iubeşte adevărul şi dreptatea.	**CAPRICORN** Perseverent, obţine greu încrederea celorlalţi. Are un puternic simţ al realităţii. Se concentrează asupra esenţialului. „Se caţără" încet, dar sigur spre ţelurile lui ambiţioase.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
- indică zodia în care nativul este un ambițios;
- precizează modalitatea prin care *capricornul* „se cațără" spre țelurile sale ambițioase;
- numește două calități ale *săgetătorului*. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se afirmă firea schimbătoare a *racului*. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
În fraza *Ambițios, își organizează succesul și caută prestigiul social pe care, deși cu greutate, i-l recunosc și cei din jur*, numărul propozițiilor subordonate este:
a. 2;

b. 3;
c. 4. **6 puncte**

4. Completează propoziția *Îi plac laudele*, astfel încât să conțină un complement circumstanțial de cauză și un atribut. **6 puncte**

B.

Citește cu atenție horoscopul. Alege un personaj dintr-un text narativ studiat, al cărui caracter se apropie mai mult de cel descris într-una dintre zodii, și justifică-ți opțiunea sub forma unei compuneri de 10-15 rânduri.
12 puncte

În compunere trebuie:
– să precizezi numele personajului, titlul textului din care l-ai selectat, autorul, precum și motivele alegerii tale; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile personajului cu exemple adecvate, din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 21

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— Dragă Costică, viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi pot permite a mă îndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune care mă interesează în așa grad, încât dacă n-aș fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminți niciodată o afecțiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...

— În fine, zise Ionescu, am înțeles... Nu trebuia să mă iei așa pe departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei!*

— Nu e loază, Costică, e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune, mi-e rudă.

— Cine știe ce leneș, ce dobitoc!

— Nu-i adevărat, dragă Costică, este un băiat prea cumsecade... Să nu mă lași!... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune...

— Ei, lasă astea! știi că țiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

— 7, dragă Costică...

— Apoi, dacă n-o fi știind nimic!

— Ei, acuma și tu! zi că nu știe; parcă el o să fie cel dintâi și cel de pe urmă care să treacă fără să știe... Te rog, dragă Costică! dacă rămâne băiatul repetent încă un an, e o nenorocire pentru familia lui – o familie dintre cele mai bune – și pentru mine o mare mâhnire...

(I.L.Caragiale – ***Lanțul slăbiciunilor***)

Dicționar

**loază*, pl. *loaze*, s. f. (fig.) – om de nimic, fără valoare, șmecher.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie, din prima replică a lui Ionescu, un cuvânt care conține un diftong și un cuvânt care conține un triftong. **6 puncte**

2. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *amiciția, să refuzi, totdeauna, departe, să dau, mâhnire.* **6 puncte**

3. Numește un defect al elevului, în viziunea profesorului său și o calitate a aceluiași elev, în viziunea vizitatorului. **6 puncte**

4. Scrie numele și prenumele personajului care discută cu vizitatorul. **6 puncte**

5. Precizează, pe baza textului, două dintre motivele invocate de vizitator pentru ca *loaza* să nu rămână repetentă. **6 puncte**

B.

Transformă în vorbire indirectă primele patru replici ale dialogului dintre vizitator și profesor. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorilor; **4 puncte**

– evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de „a spune"; **4 puncte**

– trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a, la persoana a III-a, precum și eliminarea vocativelor; **2 puncte**

– ortografia și punctuația adecvate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Dacă, privind cu ochiul liber, se vede că atmosfera este însuflețită, cu atât mai multe minuni ne dezvăluie o cercetare cu instrumente care măresc. Vânturile ridică din apele secate legiuni de viețăți microscopice. Nemișcate, parcă scufundate într-o moarte aparentă, ele plutesc în aer până ce roua le readuce pe pământul hrănitor unde învelișul care înconjoară trupul lor transparent, se desprinde și unde, datorită substanțelor nutritive ce le conține orice apă, organismele primesc un stimulent nou. Cețurile atlantice de praf gălbui care pătrund periodic din arhipelagul Capului Verde până departe, în răsăritul Africii de Nord, în Italia și în Europa Centrală sunt aglomerări de organisme microscopice. Multe plutesc poate ani îndelungați în straturile cele mai înalte ale aerului și, antrenate de vânturi dau de curenți perpendiculari, coboară pe pământ unde renasc. Pe lângă aceste viețăți, în atmosferă mai abundă și numeroși germeni, ouă de insecte și semințe de plante care se răspândesc pe vaste suprafețe.

(Alexander von Humboldt – ***Priveliști din natură***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
- precizează modul în care viețățile ce plutesc în atmosfera terestră *primesc un stimulent nou;*
- enumeră zonele geografice cele mai îndepărtate unde ajung *cețurile atlantice de praf gălbui;*
- precizează ce altceva se mai găsește în atmosfera terestră, în afară de viețăți. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează locul de unde provin viețățile microscopice care plutesc în atmosfera pământului. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *Nemișcate, parcă scufundate într-o moarte aparentă, ele plutesc în aer* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, o subordonată:
a. atributivă, completivă directă, completivă de mod;
b. atributivă, subiectivă, completivă de loc;
c. completivă de mod, subiectivă, completivă de timp. **6 puncte**

4. Completează propoziția următoare, astfel încât să conțină un subiect multiplu exprimat prin substantive comune articulate hotărât: *Vânturile ridică din apele secate legiuni de viețăți microscopice.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, care să conţină o descriere a unei dimineţi de vară, al cărei început să fie: *Vânturile ridică din apele secate legiuni de vietăţi microscopice...* **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să ordonezi elementele tabloului; **4 puncte**

– să foloseşti patru figuri de stil; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 22

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
Înfunda mişcarea-i creaţă între stuf la iezătură;
Iar pădurea lin suspină şi prin frunzele uscate
Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.
De când codrul, dragul codru, troienindu-şi frunza toată,
Îşi deschide-a lui adâncuri, faţa lunei să le bată,
Tristă-i firea, iară vântul sperios o creangă farmă
Singuratice izvoare fac cu valurile larmă.
Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lunga vale o măsoară.
Şapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,*
Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!

(Mihai Eminescu – *Călin – file din poveste*)

Dicționar

**zburător* – (în mitologia populară) fiinţă fantastică.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Indică, prin subliniere, silaba accentuată din cuvintele: *sperios, singuratice, vultur.* **6 puncte**
2. Motivează prezența semnelor de punctuație din ultimul vers. **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, personificare, metaforă. **6 puncte**
4. Transcrie un vers în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**
5. Descrie, în cuvinte proprii, imaginea codrului din versurile: *...dragul codru, troienindu-și frunza toată,/ Își deschide-a lui adâncuri, fața lunei să le bată...* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să analizezi versurile de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modul de expunere dominant, genul literar și trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**

– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ți-ai făcut deja rucsacul pentru excursie? Verifică totuși dacă ai pus și aspirină, paracetamol și picături bixtonim pentru nas – curentul, variațiile de temperatură, aerul condiționat fixat pe temperaturi prea scăzute, toate acestea pot duce la răceli; adaugă și un spray nazal pe bază de apă de mare – praful poate afecta căile respiratorii și e important să ai la îndemână un decongestionant nazal; plasturi sterili de mărimi diverse care pot fi utilizați pentru orice fel de rană, dar și pentru înțepăturile insectelor; o cremă sau un gel împotriva mâncărimilor datorate înțepăturilor de insecte; tablete de saprosan – este vremea legumelor și a fructelor, iar consumul în exces poate dăuna stomacului tău.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:

– scopul pentru care a fost scris acest text;
– anotimpul când a fost programată excursia;
– medicamentul/ medicamentele potrivit/e pentru decongestionarea căilor nazale, dintre cele pe care ar trebui să le ai în rucsac. **12 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează produsele potrivite pentru atenuarea neplăcerilor datorate înțepăturilor insectelor. **6 puncte**
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
   Propoziția subordonată care are ca regent cuvântul *verifică* este:
   a. completivă directă;
   b. condițională;
   c. concesivă. **6 puncte**
4. Completează propoziția *este vremea legumelor și a fructelor*, astfel încât să conțină un atribut adjectival. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să povestești o întâmplare hazlie dintr-o excursie la care ai participat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să oferi informații succinte despre locul și timpul când a avut loc excursia; **4 puncte**
– să prezinți circumstanțele în care s-a produs întâmplarea la care te vei referi; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 23

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Noaptea-i dulce-n primăvară, liniștită, răcoroasă
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasă.

Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi şi răpizi meteori.

Pe un deal, în depărtare un foc tainic străluceşte
Ca un ochi roş de balaur care-adoarme şi clipeşte.
Sunt păstori în şezătoare sau vreo ceată de voinici?
E vreo tabără de care sau vreun rond de tricolici?*

Către munţi, prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude
Când din culme-n culme noaptea buciumele răsunau
Şi la lupte sângeroase pe români îmbărbătau.

Acum însă viaţa-i lină; ţara doarme-n nepăsare!
Când şi când un câne latră la o umbră ce-i apare.
Şi-ntr-o baltă mii de broaşte în lung hor orăcănesc,
Holbând ochii cu ţintire la luceafărul ceresc.

(Vasile Alecsandri – ***Noaptea***)

Dicționar

**tricolici* (pricolici), s.m. – strigoi, duh rău.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei expresii/ locuțiuni care să conțină cuvântul *viață*. **6 puncte**
2. Transcrie trei cuvinte derivate cu sufixe. **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, comparație, inversiune. **6 puncte**
4. Menționează două trăsături care pot justifica faptul că poezia ***Noaptea*** este un pastel. **6 puncte**
5. Scrie un cuvânt/ o expresie prin care consideri că ai putea să exprimi cel mai bine impresia pe care poetul vrea să o transmită cititorului prin intermediul descrierii naturii. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Noaptea***, prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Hotel Panoramic este situat în stațiunea Poiana Brașov, la altitudinea de 1 110 metri și la doar 12 kilometri de Brașov. Accesul se face pe un drum asfaltat și ușor accesibil în orice anotimp. Hotelul are 10 camere single, 5 duplex și 5 apartamente dotate cu tot confortul. La parter se află un restaurant cu program non-stop, iar la subsol, piscină, saună și bowling. Este clasificat cu patru stele. Iarna se poate practica schiul pe mai multe pârtii – atât pentru începători, cât și pentru schiori experimentați –, dotate cu transport pe cablu. Există și un patinoar artificial, aflat la doar 5 minute distanță de hotel. Rezervări, cu minimum trei zile înainte, la tel. (0269).XXX.XXX.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din *anunțul* de mai sus:
– scopul pentru care a fost scris acest text;
– enunțul care, din punctul tău de vedere, conține informația esențială a *anunțului;*
– o informație pe care ai fi dorit să o mai conțină *anunțul.* **12 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează calitatea serviciilor hotelului *Panoramic.* **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *Accesul se face pe un drum asfaltat și ușor accesibil în orice anotimp* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, o subordonată:
a. temporală, atributivă, atributivă;
b. subiectivă, atributivă, atributivă;
c. modală, directă, indirectă. **6 puncte**

4. Numește (fără a le analiza) părțile de vorbire din propoziția: *Este clasificat cu patru stele.* **6 puncte**

B.

Rescrie, în 10-15 rânduri, anunțul dat, astfel încât să conțină și informațiile dorite de tine și care lipsesc din *anunțul* de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să adaugi cel puțin două informații suplimentare care să completeze anunțul în mod adecvat; **4 puncte**

– să folosești un limbaj potrivit pentru acest tip de text; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 24

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Peste creștetul înalt al brazilor luneca vântul ca un râu nevăzut și, tăindu-se în frunza lor ascuțită, trimetea până în depărtare tânguioase și prelungi glasuri de orgă. Din toate părțile tăcere solemnă, de pretutindeni liniște sfântă...

Și de la deal un român, c-o traistă-n băț, scobora la vale pe poteca strâmtă.

— Bună ziua și cale bună, prietene, zisei eu când fu în dreptul meu.

— Mulțămim domniilor-voastre, domnișorule, răspunse el, uitându-se cam sfios la mine.

— Da ce-ai în traistă?

Ia, vro doi chitici de păstrăv, să iertați, îngăimă el luându-și căciula din cap. [...]

Scosei doi lei și-i dădui românului, care rămase nedumerit.

— Acuma, fă cumva, te rog, și mi-i înșiră pe-o smicea, ca să-i pot duce.

Românul scoase iute un briceag, tăie o crenguță subțire de brad, o curăți, o ascuți la un capăt și-mi înșiră păstrăvii pe ea, vârându-li-o prin urechi la fiecare. [...]

Și mergeam ducându-mi prânzul înșirat pe nuia. [...]

Toate ca toate, dar încotro să apuci când poteca se desface înaintea ta ca o caracatiță cu picioarele împrăștiate pretutindeni sub desișul pădurii, și, mai cu samă, ce te faci când soarele, prea grăbit parcă, se pleacă la vale, dincolo de piscurile munților dimpotrivă și te lasă în voia umbrelor care dau chioare peste tine?

(Calistrat Hogaş – ***Pe drumuri de munte***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie două sinonime pentru sensul din text al adjectivului (*tăcere*) *solemnă.* **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea virgulelor în enunțul *Mulțămim domniilor-voastre, domnișorule, răspunse el, uitându-se cam sfios la mine.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparație, epitet. **6 puncte**
4. Precizează modurile de expunere prezente în text. **6 puncte**
5. Descrie, în cuvinte proprii, imaginea naturii din enunțul: *Peste creștetul înalt al brazilor luneca vântul ca un râu nevăzut și, tăindu-se în frunza lor ascuțită, trimetea până în depărtare tânguioase și prelungi glasuri de orgă.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să oferi un răspuns la întrebarea călătorului aflat singur, pe înserate, în pustietatea muntelui: *...încotro să apuci când poteca se desface înaintea ta ca o caracatiță cu picioarele împrăștiate pretutindeni sub desișul pădurii, și, mai cu samă, ce te faci când soarele, prea grăbit parcă, se pleacă la vale, dincolo de piscurile munților dimpotrivă și te lasă în voia umbrelor care dau chioare peste tine?* **12 puncte**

În compunere trebuie:
- să realizezi o descriere a locului unde se află călătorul, care să justifice motivul neliniștii sale; **4 puncte**
- să oferi călătorului o soluție plauzibilă pentru o asemenea situație-limită; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mihai discută cu Dana despre următoarea știre pe care au citit-o într-un ziar: *Datele oficiale cele mai recente despre starea cărții în România arată că în ultimul an au fost tipărite peste 12 000 de cărți, dar tirajele medii sunt în cădere liberă: de la 24 400 în 1990, la 12 000 în 1994, la 6 000 în 2001, la 600 în 2006. Cititorii sunt diferențiați. Și totuși, 56% dintre subiecții chestionați într-o anchetă recentă declară că nu au cumpărat nicio carte în ultimul an și 55% nu au citit deloc cărți. Cam 5% din populație nu cumpără cărți, dar împrumută adesea și primește.* Cei doi colegi au păreri diferite despre cele aflate:

Dana: Informaţia pe care am citit-o este îngrijorătoare, fiindcă dovedeşte dezinteresul multor persoane pentru tot ce înseamnă cultură şi educaţie. Fără cultură, cred că oricine dintre noi este sortit să rămână un ignorant, iar fără educaţie, are puţine şanse să reuşească în viaţă.

Mihai: Nu cred că ai dreptate. În primul rînd, cum poţi fi sigură că informaţia este corectă? Apoi, chiar dacă e corectă, rezultă că din doi oameni, unul totuşi citeşte cărţi, chiar dacă nu foarte multe, ceea ce nu este atât de rău. De altfel, toţi colegii noştri de clasă citesc, şi nu doar o carte – două pe an. Eu sunt convins că situaţia nu-i chiar aşa de îngrijorătoare.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din *anunțul* de mai sus:
– scopul pentru care a fost scris acest text;
– intervalul de timp care a fost vizat de cercetarea despre starea cărții;
– procentul cititorilor care nu au citit deloc cărți. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț care conține o informație îngrijorătoare despre starea cărții. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin contragerea propozițiilor subordonate din fraza *Informația pe care am citit-o este îngrijorătoare, fiindcă dovedește dezinteresul multor persoane pentru tot ce înseamnă cultură și educație* în părți de propoziție, se obțin, în ordine:
a. atribut, complement de cauză, atribut;
b. atribut, complement direct, nume predicativ;
c. complement direct, complement de cauză, atribut. **6 puncte**

4. Numeşte părțile de vorbire din enunțul: *toți colegii noștri de clasă citesc.* **6 puncte**

B.

Tu ce părere ai despre informaţia din ziar? Scrie un text de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi acordul sau dezacordul cu opinia Danei sau a lui Mihai. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să integrezi, alături de propria ta părere, şi argumente ale celui pe care îl contrazici sau ale celui pe care îl aprobi; **4 puncte**
– să foloseşti un limbaj potrivit pentru exprimarea unei opinii; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 25

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n sbor câte-o șindrilă.*

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

(Octavian Goga – **Toamna**)

Dicționar

**șindrilă*, s. f. – scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie un cuvânt derivat cu ajutorul unui sufix, respectiv un cuvânt derivat cu ajutorul unui prefix. **6 puncte**

2. Scrie vocalele şi semivocalele din cuvintele *podoaba, se-ndoiesc, miază-noapte.* **6 puncte**

3. Numeşte figura de stil prezentă în versurile *Plânge-un pui de ciocârlie/ Sus pe cumpăna fântânii.* **6 puncte**

4. Menționează două mărci ale eului liric prezente în mod explicit, în text. **6 puncte**

5. Numeşte sentimentul dominant care se desprinde din poezia lui Octavian Goga, motivându-ți opțiunea într-un text de 3-5 rânduri. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Toamna***, prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— *Bună, Dane!*

— *Bună, Mihai!*

— *Mă aştepţi de mult?*

— *Să tot fie vreo zece minute!*

— *Scuze! Hai repede, că întârziem la școală.*

— *Tu vorbești?*

— *Lasă asta. Ce-avem prima oră?*

— *Cred că... româna!*

— *Da' ce-i cu tine? Te văd cam neliniștit.*

— *Nu mă întreba! Am o problemă!*

— *Ce problemă?!...*

— *Păi...*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie o replică în care unul dintre vorbitori este:
– ironic;
– îngrijorat;
– nedumerit. **6 puncte**

2. Explică semnificaţia punctelor de suspensie în enunţul *Cred că... româna!* **6 puncte**

3. Prin extensia părţii de propoziţie subliniate, din enunţul *Să tot fie vreo zece minute*, în propoziţia subordonată corespunzătoare, se obţine o subordonată:
a. atributivă;
b. completivă directă;
c. subiectivă. **6 puncte**

4. Numeşte părţile de vorbire din enunţul următor: *Hai repede, că întârziem la şcoală.* **6 puncte**

B.

Scrie o continuare alcătuită, în total, din zece replici, a dialogului dintre Dan şi Mihai, din care să reiasă motivul îngrijorării lui Dan. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi un motiv convingător al îngrijorării lui Dan; **4 puncte**
– să utilizezi un limbaj potrivit cu acela utilizat de cei doi vorbitori; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 26

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o casă în care erau mulţi şoareci se înnădise o mâţă care mergea acolo în toate zilele şi-i vâna întruna. De la o vreme, văzând şoarecii că numărul lor se tot împuţinează, ziseră între dânşii:

— Fraţilor, nu trebuie să mai ieşim de prin găurile noastre, că de vom mai ieşi, toţi vom pieri, iar de nu, vom avea linişte şi vom scăpa.

Atunci pisica, nemaivăzând niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi că ce-ar face ca să-i poată scoate, şi socoti că era bine să pară că a căzut de la un loc înalt şi să se lungească pe pământ ca şi cum ar fi moartă. Şi chiar aşa făcînd, un şoarece se uita la dânsa dintr-o gaură şi, văzând-o astfel lungită, îi zise:

— O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.

Învăţătură: *Aşa fac oamenii cei înţelepţi, când ştiu că cineva i-a amăgit o dată în vreun chip oarecare, altă dată nu-i mai poate înşela, măcar de-ar întrebuinţa mii de meşteşuguri, căci ei atunci mai tare se păzesc şi se feresc.*

(* – *Mâţa şi şoarecii*)**

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie o propoziţie care să conţină un sinonim/ o expresie pentru sensul din text al verbului *a se înnădi.* **6 puncte**
2. Rescrie fraza, eliminând cacofoniile fără a modifica sensul: *Atunci pisica, nemaivăzînd niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi că ce-ar face ca să-i poată scoate.* **6 puncte**
3. Precizează o trăsătură specifică omului, ce rezultă din următoarea replică a şoarecelui: *O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.* **6 puncte**
4. Indică două argumente care permit încadrarea textului într-unul dintre genurile literare studiate (epic, liric, dramatic). **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificaţia **Învăţăturii** plasate în finalul fabulei lui Esop. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenenţa la specie a fabulei ***Mâţa şi şoarecii.*** **12 puncte**

În compunere trebuie:

Varianta 26

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o casă în care erau mulţi şoareci se înnădise o mâţă care mergea acolo în toate zilele şi-i vâna întruna. De la o vreme, văzând şoarecii că numărul lor se tot împuţinează, ziseră între dânşii:

— Fraţilor, nu trebuie să mai ieşim de prin găurile noastre, că de vom mai ieşi, toţi vom pieri, iar de nu, vom avea linişte şi vom scăpa.

Atunci pisica, nemaivăzând niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi că ce-ar face ca să-i poată scoate, şi socoti că era bine să pară că a căzut de la un loc înalt şi să se lungească pe pământ ca şi cum ar fi moartă. Şi chiar aşa făcînd, un şoarece se uita la dânsa dintr-o gaură şi, văzând-o astfel lungită, îi zise:

— O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.

Învăţătură: *Aşa fac oamenii cei înţelepţi, când ştiu că cineva i-a amăgit o dată în vreun chip oarecare, altă dată nu-i mai poate înşela, măcar de-ar întrebuinţa mii de meşteşuguri, căci ei atunci mai tare se păzesc şi se feresc.*

(* – *Mâţa şi şoarecii*)**

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie o propoziţie care să conţină un sinonim/ o expresie pentru sensul din text al verbului *a se înnădi*.
6 puncte
2. Rescrie fraza, eliminând cacofoniile fără a modifica sensul: *Atunci pisica, nemaivăzînd niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi că ce-ar face ca să-i poată scoate.*
6 puncte
3. Precizează o trăsătură specifică omului, ce rezultă din următoarea replică a şoarecelui: *O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.*
6 puncte
4. Indică două argumente care permit încadrarea textului într-unul dintre genurile literare studiate (epic, liric, dramatic).
6 puncte
5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificaţia **Învăţăturii** plasate în finalul fabulei lui Esop.
6 puncte

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenenţa la specie a fabulei ***Mâţa şi şoarecii.***
12 puncte

În compunere trebuie:

– să numești două dintre caracteristicile speciei, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
– să argumentezi finalitatea morală a textului; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Harry Potter și Prințul Semipur *este al șaselea film din seria adaptărilor cărților lui J. K. Rowling. De data aceasta, Hogwarts nu mai este refugiul sigur care era odată, întrucât Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor. Al șaselea an la Hogwarts al lui Harry a debutat deja într-un mod ciudat, dat fiind că Lumea Încuiată și cea Magică încep să se împletească... În plus, dragostea și gelozia plutesc în aer, însă tragedia este aproape, iar Hogwarts-ul s-ar putea să nu mai fie niciodată ceea ce a fost.*

(***Șapte seri*** – Prezentarea filmului ***Harry Potter și Prințul Semipur***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– un posibil motiv pentru care prezentarea filmului este atât de concisă;
– evenimentul care generează acțiunea filmului;
– o informație despre succesul filmelor avându-l ca erou pe Harry Potter. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț care se referă la motivul pentru care al șaselea an la *Hogwarts al lui Harry a debutat deja într-un mod ciudat.* **6 puncte**

3. Propozițiile din fraza *De data aceasta, Hogwarts nu mai este refugiul sigur care era odată, întrucât Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor* sunt, în ordine:
a. principală, atributivă, cauzală;
b. temporală, atributivă, cauzală;
c. principală, concesivă, consecutivă. **6 puncte**

4. Transcrie subiectul și predicatul primei propoziții din fraza *În plus, dragostea și gelozia plutesc în aer, însă tragedia este aproape, iar Hogwarts-ul s-ar putea să nu mai fie niciodată ceea ce a fost.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să povesteşti conţinutul unui film vizionat recent. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi titlul şi tipul filmului (de aventuri, istoric, SF etc.); **4 puncte**
- să prezinţi pe scurt succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 27

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

A trecut întâi o boare
Pe deasupra viilor,
*Şi-a furat de prin ponoare**
Puful păpădiilor.

Cu acorduri lungi de liră
I-au răspuns fâneţele.
Toate florile şoptiră,
Întorcându-şi feţele.

Un salcâm privi spre munte
Mândru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zburlit pe-o ramură.

Mai întâi o coțofană
Fără ocupație
A adus o veste-n goană
Și-a făcut senzație:

Cică-n munte, la povarnă,
Plopii și răsurile
Spun că vine-un vânt de iarnă
Răscolind pădurile,

Și-auzind din depărtare
Vocea lui tiranică,
Toți ciulinii pe cărare
Fug, cuprinși de panică...

(George Topîrceanu – ***Rapsodii** de toamnă***)

Dicționar

**ponor,* s.n. (pop.) – văgăună, groapă, râpă.

**rapsodie, s.f.* – scriere lirică în versuri, fantezistă și sentimentală, de un colorit pitoresc.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie două neologisme din text. **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea semnelor ortografice și/ sau de punctuație în versul: *S-au zburlit pe-o ramură.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparație, personificare. **6 puncte**
4. Precizează rima şi măsura versurilor din prima strofă. **6 puncte**
5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri, semnificația imaginii din următoarele versuri: *...o boare/* [...] *a furat de prin ponoare/ Puful păpădiilor.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Rapsodii de toamnă***, prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

2 puncte

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. 2 puncte

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Teritoriul ţării noastre este aşezat în sud-estul Europei, de-a lungul paralelei de 45°, în plină zonă temperată. Prin Dunăre este legată de Europa Centrală, iar prin Marea Neagră se deschide spre Orient. Munţii Carpaţi îl străbat de la nord la sud, apoi, întorcându-se la „curbură", de la est la vest şi se închid în sfârşit către nord.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – zona geografică în care se află teritoriul României;
   – un reper util în identificarea pe hartă a ţării noastre;
   – tipul de climă al acestei zone geografice. 6 puncte
2. Precizează scopul textului de mai sus. 6 puncte
3. Numărul total al propoziţiilor din textul de mai sus este de:
   a. 3;
   b. 4;
   c. 5.

   6 puncte
4. Transcrie toate substantivele articulate din prima propoziţie a textului.

B. 6 puncte

Dezvoltă textul de mai sus într-o descriere literară de 10-15 rânduri, în care să integrezi sinonime adecvate contextului ale cuvintelor subliniate.

În compunerea ta, trebuie: 12 puncte

– să ordonezi în mod corespunzător elementele componente ale tabloului;

4 puncte

– să foloseşti patru figuri de stil diferite; 4 puncte

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

2 puncte

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. 2 puncte

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei – 1 p.; coerenţa textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuaţia – 2 p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2 p.*).

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
2 puncte

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Teritoriul ţării noastre este aşezat în sud-estul Europei, de-a lungul paralelei de 45°, în plină zonă temperată. Prin Dunăre este legată de Europa Centrală, iar prin Marea Neagră se deschide spre Orient. Munţii Carpaţi îl străbat de la nord la sud, apoi, întorcându-se la „curbură", de la est la vest şi se închid în sfârşit către nord.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:
– zona geografică în care se află teritoriul României;
– un reper util în identificarea pe hartă a ţării noastre;
– tipul de climă al acestei zone geografice. **6 puncte**

2. Precizează scopul textului de mai sus. **6 puncte**

3. Numărul total al propoziţiilor din textul de mai sus este de:
a. 3;
b. 4;
c. 5. **6 puncte**

4. Transcrie toate substantivele articulate din prima propoziţie a textului.
6 puncte

B.

Dezvoltă textul de mai sus într-o descriere literară de 10-15 rânduri, în care să integrezi sinonime adecvate contextului ale cuvintelor subliniate.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
– să ordonezi în mod corespunzător elementele componente ale tabloului;
4 puncte
– să foloseşti patru figuri de stil diferite; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
2 puncte
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 28

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cică a fost odată un uncheș și o mătușe. Mătușa avea o găină, iar unchiașul un cocoș. Găina babei oua în toate zilele câte un ou.

Moșul:

— Mătușe, dă-mi și mie un ou să-m' mai ung ăl gâtlej, că tot cu mămăligă uscată mi s-a acrit.

— Ba mai pune-ți pofta-n cui și nu mai mânca ou, că ți s-o apleca; dacă ți-e gustul, bate-ți și tu cocoșul ca să-ți ouă.

Moșul ascultă pe babă, puse mâna p-un băț și dă-i în cocoș.

— Uș! cocoș netrebnic, că nu te-oi mai slăbi din bătaie până nu mi-i oua colea-n copaie.

Azi așa, mâine așa, până la urmă s-a luat bietul cocoș de gânduri cu atâta bătaie, că-l bătea moșul nemiluit în toate zilele. Într-o zi plecă și el în lume, cu gând că de-o putea să-i aducă moșului bani ca să-și cumpere ouă – cum era el să ouă?– să se mai întoarcă; de unde nu… oricine o fi bucuros să câștige un cocoș.

(*** – **Cocoșul moșului**)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Rescrie propoziția *Ba mai pune-ți pofta-n cui*, înlocuind structura subliniată cu un sinonim adecvat contextului. **6 puncte**

2. Motivează folosirea apostrofului în structura *să-m' mai ung.* **6 puncte**

3. Numește momentul subiectului prezent în text. **6 puncte**

4. Numește câte o trăsătură a moșului și a babei, care poate fi dedusă din textul de mai sus. **6 puncte**

5. Prezintă, cu propriile cuvinte, cele două alternative ale cocoșului, atunci când se hotărăște să plece de acasă. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Vara, fructele și legumele sunt variate și apetisante. Dar nu numai atât. Roșiile conțin licopen (substanță necesară pentru întreținerea pielii) și vitamina C. Ardeii sunt și ei surse excepționale de vitamina C. În 140 de gr. de ardei, se găsesc mai mult de 140 de mgr. de vitamina C. Și procentul de betacaroten (provitamina A) este foarte ridicat, mai ales în compoziția ardeiului roșu. Asocierea dintre vitamina C și betacaroten este extrem de benefică pentru sănătatea pielii, dar și a sistemului cardio-vascular. Fasolea verde este excelentă pentru regimurile alimentare ale persoanelor supraponderale, aportul ei caloric fiind moderat (24 de calorii în 100 de grame de fasole verde). Vara este, de asemenea, sezonul pepenilor galbeni și verzi. Și aportul lor caloric este minim. În plus, conțin betacaroten (mai ales pepenii galbeni) și potasiu, ambele importante pentru prevenirea tulburărilor cardio-vasculare. Nu rata nici caisele, bogate și ele în betacaroten.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– două dintre legumele și/ sau fructele recomandate persoanelor supraponderale;
– un motiv pentru care merită să faci o cură de caise;
– legumele și fructele indicate pentru prevenirea afecțiunilor sistemului cardio-vascular. **6 puncte**

2. Precizează unul dintre scopurile textului de mai sus. **6 puncte**

3. Indică numărul părților de propoziție din enunțul: *Vara, fructele și legumele sunt variate și apetisante.*
a. 3;
b. 4;
c. 5. **6 puncte**

4. Alcătuiește o frază în care să existe și o propoziție subordonată circumstanțială de cauză, având ca termen regent forma verbală *nu rata*. **6 puncte**

B.

Scrie, pe baza fragmentului dat, o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinți opinia ta argumentată, în legătură cu beneficiile unei diete bogate în legume și fructe proaspete.

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți câteva dintre calitățile fructelor și legumelor despre care va fi vorba în compunere; **4 puncte**

– să indici minimum două argumente adecvate, în favoarea unei diete bogate în legume și fructe; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 29

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În vacanța mare aveam să-mi sporesc orizontul cu experiența unei lumi noi, a muntelui. De aproape două decenii părinții n-au mai apucat calea spre munte, cum obișnuiau în anii tinereților lor. Tata care nu era niciodată foarte sănătos, se pomeni într-o zi cam slăbit și ne spuse că are să mute casa la aer mai tare. O hotărâre fu luată nemijlocit cu chiote: vom pleca la munte. Tata se va înțelege cu un pădurar să ne cedeze pentru un șir de săptămâni casa.

Se putea ajunge în pragul acestei colonii de pădurari pe-un drum ce șerpuia, mai întâi domol și bine bătut, apoi tot mai accidentat, când pe un mal, când pe celălalt, al râului. Pe drumul capricios, în fiecare săptămână scormonit și stricat de puhoaiele ce descărcau mărăcinișul muntelui peste el, călătorului nu-i era cu putință decât o înaintare înceată și răbdurie, cu căruța.

Într-o înainte-de-amiază târzie, după ce au fost încărcate în căruță toate cele trebuincioase somnului și traiului pentru vreo șase săptămâni, pornirăm. Până seara nădăjduiam să ajungem...

(Lucian Blaga – ***Hronicul și cântecul vârstelor***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei expresii/ locuțiuni care să conțină cuvântul *zi*. **6 puncte**
2. Subliniază semivocalele din următoarele cuvinte: *muntelui, două, obișnuiau*. **6 puncte**
3. Transcrie trei indici de timp. **6 puncte**
4. Indică modul/ modurile de expunere prezent(e) în text. **6 puncte**
5. Argumentează, într-o compunere de maximum cinci rânduri, că fragmentul de mai sus aparține *situației inițiale/ expozițiunii* textului. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ciocârlia de câmp (alauda arvensis) *se întâlnește frecvent în ținuturile joase, de stepă, din Europa, dar apare și în lungul văilor montane largi și înierbate, și în zona alpină. Are coloritul cafeniu-gălbui cu pete întunecate, ventral fiind albicios. Cuibărește pe sol în ierburi. Cele 3-4 ouă pământii, cu pete brune, sunt clocite cam 12 zile, de către femelă. Ponta este depusă în luna aprilie. Pe vară scot 2-3 generații de pui. Masculul cântă în zbor, la mare înălțime deasupra cuibului. Iarna se întânesc mai ales în locurile de mică altitudine. Unele populații iernează în nordul Africii și sud-vestul Asiei.*

(Dimitrie Radu – *Mic atlas ornitologic*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – denumirea științifică a ciocârliei;
   – numărul aproximativ de pui de-a lungul unui an;
   – aria de răspândire. **6 puncte**

2. Precizează tema textului. **6 puncte**
3. Prin extensia părţilor de propoziţie subliniate din enunţul *Masculul cântă în zbor, la mare înălţime deasupra cuibului* în propozițiile subordonate corespunzătoare, se obţin, în ordine:
   a. subiectivă, circumstanţială de loc, circumstanţială de loc, circumstanţială de loc;
   b. subiectivă, circumstanţială de timp, circumstanţială de loc, circumstanţială de loc;
   c. completivă directă, circumstanţială de timp, circumstanţială de timp, circumstanţială de timp. **6 puncte**
4. Precizează modul şi timpul verbelor din enunţurile: *Cele 3-4 ouă pământii, cu pete brune, sunt clocite cam 12 zile, de către femelă. Ponta este depusă în luna aprilie.* **6 puncte**

B.

Dezvoltă textul de mai sus într-o descriere literară, de 10-15 rânduri, în care să integrezi sinonime (adecvate contextului) ale cuvintelor subliniate. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să ordonezi în mod corespunzător elementele componente ale tabloului; **4 puncte**
– să foloseşti patru figuri de stil diferite; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 30

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În sus pe Argiş,
Prin ăl cărpeniş,

Prin ăl aluniş,
Plimbă-mi-se, plimbă
Domnul Negru-Vodă
Pe dalba-i moşie
C-o verde cocie,*
Verde zugrăvită,
'Ntr-aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.
El că mi-a îmblat
Țara-n lung şi-n lat,
Prin ăl cărpeniş,
Prin ăl aluniş,
Lungiş,
Curmeziş,
Dar tot n-au găsit
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
Rămas de demult.

(***Meşterul Manole***)

Dicționar

**cocie, cocii*, s.f. (înv. și reg.) – trăsură (ușoară), căruță.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie două enunțuri în care să integrezi câte o expresie/ locuțiune a cuvintelor *inimă*, respectiv, *a rămâne*. **6 puncte**

2. Transcrie trei cuvinte a căror formă nu se mai regăsește în limba literară actuală. **6 puncte**

3. Numeşte momentul subiectului prezent în text. **6 puncte**

4. Precizează o trăsătură prin care Manole se diferenţiază de ceilalți meşteri. **6 puncte**

5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri, valoarea expresivă a structurii subliniate din versurile următoare: …*a umblat/ Țara-n lung și-n lat*. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specie, a unei balade studiate. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să precizezi două caracteristici ale baladei populare, ca specie literară; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici cu exemple din textul ales; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Modesta locuință a părinților mei a fost construită în 1926 pe terenul cumpărat de la un negustor, aflat într-o zonă situată între străzile Negoiul și Meșterul Manole, de la marginea Bucureștiului.

Casa avea următoarele dotări: apă curentă, canalizare, lumină electrică, telefon, încălzirea fiind mixtă – sobe cu lemne și cărbuni, sobă cu petrol la bucătărie și boiler electric pentru încălzirea apei la baie și la bucătărie.

În curte se găseau o grădină și un spațiu de circulat, pavat cu dale din beton. În grădină aveam un tei, un vișin turcesc, un brad, viță de vie și flori în toate sezoanele. În fiecare sezon făceam lucrări necesare bunului mers al casei astfel: primăvara se aranja grădina, se tăia vița, se văruiau pomii, apoi se stropea vița contra manei; vara se cumpărau lemnele pentru iarnă și petrolul; toamna se scuturau coșurile, iar iarna ne luptam cu nămeții de zăpadă din curte și de pe stradă.

(Ecaterina Simu – *Amintiri*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– dotările locuinței descrise;
– motivul pentru care *vara* se cumpăra petrol;
– *lucrarea necesară bunului mers al casei* care se efectua iarna. **6 puncte**

2. Transcrie câte un indice de spațiu și un indice de timp. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin extensia funcției sintactice a structurii subliniate din enunțul *...iarna ne luptam cu nămeții de zăpadă din curte și de pe stradă* în propoziție subordonată corespunzătoare, se obține o:
a. atributivă;
b. circumstanțială de loc;
c. completivă indirectă. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *Modesta locuinţă a părinţilor mei a fost construită în 1926.* **6 puncte**

B.

Descrie, într-o compunere de 10-15 rânduri, casa în care locuieşti. **12 puncte**

Compunerea ta trebuie:

– să conţină indici de spaţiu şi de timp; **4 puncte**

– să conţină o enumerare a elementelor care compun ambianţa locuinţei; **4 puncte**

– să aibă o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să se înscrie în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 31

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Spânzurat de aer printre ramuri
se frământă în mătasa-i
un păianjen.
Raza lunii l-a trezit din somn.
Ce se zbate? A visat că
raza lunii-i fir de-al lui şi
cearc-acuma să se urce
până-n ceruri, sus, pe-o rază.
Se tot zbate îndrăzneţul
şi s-azvârle.
Şi mi-e teamă
c-o să cadă – visătorul.

(Lucian Blaga, ***Visătorul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Identifică în text două cuvinte care aparțin aceleiași familii lexicale, precizând și cuvântul de bază. **6 puncte**

2. Menționează două consecințe ale folosirii cratimei în structura *de-al.* **6 puncte**

3. Transcrie două figuri de stil distincte, precizând felul lor. **6 puncte**

4. Indică două argumente care pot justifica faptul că textul dat aparține genului liric. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Ce se zbate? A visat că/ raza lunii-i fir de-al lui și/ cearc-acuma să se urce/ până-n ceruri, sus, pe-o rază.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Visătorul***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Muzeul Satului din inima capitalei constituie pentru toți românii și oaspeții străini care ne vizitează țara – fie ei specialiști sau turiști – un reper de spirit românesc, o imagine vie a lumii satului tradițional, expresie a artei noastre țărănești. [...]

Începuturile constituirii Muzeului Satului se situează cu peste 100 de ani în urmă (1865-1867), când remarcabilul om de cultură Al. Odobescu lansa ideea necesității de prezentare în expoziție și a unor gospodării țărănești. [...]

Proiectul mai vechi al lui Al. Odobescu a fost desăvârșit în anul 1936, când s-a înființat Muzeul Satului Românesc, „ca operă colectivă – după cum scria H.H. Stahl, unul dintre fondatorii săi – a Școlii Sociologice Române, creată și condusă de profesorul Dimitrie Gusti". [...]

Specialiștii și studenții au adunat pe cele 5 hectare repartizate pe malul lacului Herăstrău, în nordul Bucureștiului, „30 de gospodării autentice sau reconstruite după așezările cele mai caracteristice ale țării", un tezaur inestimabil de tehnică, de știință și artă românească, prezentându-se vizitatorului ca un sat-sinteză, reprezentativ pentru spiritualitatea românească. [...]

Muzeul s-a ridicat în luna lui florar a anului 1936, în două luni, participând alături de specialişti, de oameni de cultură şi artă, 130 de meşteri populari veniţi din satele de unde erau aduse casele şi 1 100 muncitori (zidari, tâmplari, dulgheri, pictori de construcţii etc.) repartizaţi în sectoarele aflate în construcţie. [...]

Astăzi Muzeul Satului se întinde pe o suprafaţă de 10 ha, cu 71 de complexe, cu 317 de construcţii diferite: case, anexe, biserici, instalaţii de tehnică populară, ateliere meşteşugăreşti – toate repartizate de-a lungul uliţelor străjuite de arbori şi flori, într-un mirific cadru natural.

(Aurelia Cosma, Doina Işfănoni, ***Muzeul Satului***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul/ autorii;
– personalitatea care a lansat ideea realizării unui Muzeu al Satului;
– două categorii de participanţi la realizarea muzeului. **6 puncte**

2. Selectează trei repere numerice pe care le consideri relevante pentru actualul Muzeu al Satului. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţia subordonată din fraza *Proiectul mai vechi al lui Al. Odobescu a fost desăvârşit în anul 1936, când s-a înfiinţat Muzeul Satului Românesc...* este
a. subiectivă;
b. circumstanţială de timp;
c. atributivă.

4. Precizează funcţia sintactică şi diateza următoarelor verbe din text: *participând, erau aduse, se întinde.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ţi descrii o vizită (reală sau imaginară) la Muzeul Satului din Bucureşti, primăvara, pornind de la informaţiile din text. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să descrii Muzeul Satului din Bucureşti, referindu-te la elemente spaţiale (imaginea de ansamblu, clădirile componente şi detaliile) şi temporale (anotimpul, momentul zilei); **4 puncte**
– să prezinţi impresiile tale despre elementele care fac din acest muzeu o atracţie turistică; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 32

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

O linişte solemnă şi activă.
Milioane de frunze,
Milioane de ace de brad,
Oscilând pe un cadran imens.

Lemnul ca o aspiraţie a pământului,
A pietrei. Brazi, paltini, ulmi, stejari
Atâtea esenţe de divinitate.
În jurul meu pădurea lucrează la cercuri.

În trunchiuri
Ciocănitoarea bate nituri ¬*
E o linişte încărcată
De febra înălţării unor catarge.

Unde plec, Doamne?

(Marin Sorescu – ***Pădurea***)

Dicţionar

**nit, nituri*, s.n. – tijă de metal folosită la îmbinarea pieselor metalice.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie sinonimele a trei neologisme din text. **6 puncte**

2. Desparte în silabe cuvintele din text: *linişte, solemnă, milioane, aspiraţie, ulmi, divinitate.* **6 puncte**

3. Selectează o enumeraţie, o comparaţie şi un epitet. **6 puncte**

4. Transcrie un vers în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versului: *În jurul meu pădurea lucrează la cercuri.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei ***Pădurea***, prin raportare la conţinutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relaţia dintre titlu şi conţinutul poeziei; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Multă vreme câinele a fost utilizat și pentru tras cărucioare cu mărfuri, mai ales în Belgia și Olanda. Măsurile de protecție a animalelor, dar mai ales motorizarea transporturilor în ultimele decenii au scos din uz acest mod de tracțiune. [...]

Ca însoțitor al nevăzătorilor, câinele a fost utilizat încă din Antichitate. O frescă din Herculanum înfățișează un om nevăzător ținând în mâna dreaptă o funie prinsă de zgarda unui câine. [...] În prezent însă astfel de utilizare a devenit foarte rară, mai ales în aglomerațiile urbane.

O sarcină modernă a dobândit-o câinele ca aviator. Între America și Extremul Orient, deasupra zăpezilor polare zboară avioane în cursă regulată pentru a aproviziona stațiunile meteorologice. În caz de accident, supraviețuitorii ar muri pe banchiză, de foame și frig; ca să-i salveze, sunt lansați din avioane „câini-parașută", având legate pe spate provizii de hrană și materiale de prim ajutor. Câinii descoperă prin miros locul accidentului și se grăbesc într-acolo. Tot prin ajutorul lor sunt deservite și unele observatoare meteorologice polare.

(Aristide N. Popescu – ***Semper fidelis***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – autorul;
   – tema fragmentului;
   – două situații în care intervin salvator *„câinii-parașută"*. **6 puncte**
2. Menționează trei utilizări ale câinelui în ajutorul sau pentru salvarea oamenilor, descrise în fragmentul dat. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
   Propoziția subordonată din fraza *ca să-i salveze, sunt lansați din avioane „câini-parașută", având legate pe spate provizii de hrană și materiale de prim ajutor* este:
   a. circumstanțială de timp;
   b. circumstanțială de scop;
   c. circumstanțială de cauză.
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text și valoarea lor morfologică. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) despre un câine care salvează un om, având ca punct de plecare sugestiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinți, pe scurt, întâmplarea (reală sau imaginară) prin care trece un câine pentru a salva omul; **4 puncte**
– să-ți exprimi opinia despre cele întâmplate; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 33

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Mișcă-ți tu poienile
Și-ți ridică genele,
De privește până-n zare:
Nu s-arată șir de care,
Șir de care ferecate,
Scârțâind împiedicate,
De-angarale-mpovărate,*
*De neferi** înconjurate?...*
Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Scutură-ți tu pletele
Să s-adune cetele:
Cetele haiducilor,
Spaimele răscrucilor,
Să răstoarne carele,
Vânzolind covoarele,
Să desfunde lăzile
Să-și împartă prăzile...
(St. O. Iosif – *Cântec vechi*)

Dicționar

**angara, angarale*, s.f. – (în Evul Mediu, în Moldova și Țara Românească) nume generic dat obligațiilor în muncă impuse țărănimii.

***nefer, neferi*, s.m. – soldat pământean din corpul arnăuților; soldat care făcea parte dintr-o poteră.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie antonimele următoarelor cuvinte din text: *ferecate, împovărate, bătrân.* **6 puncte**

2. Motivează utilizarea virgulei în versurile: *Codrule, stăpânule,/ Codrule, bătrânule!* **6 puncte**

3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o metaforă, o repetiție și o personificare. **6 puncte**

4. Precizează măsura, ritmul și felul rimei din versurile de mai sus. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Codrule, stăpânule,/ Codrule, bătrânule!/ Scutură-ți tu pletele/ Să s-adune cetele.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să ilustrezi realizarea motivului literar al comuniunii dintre om și natură în poezia ***Cântec vechi***. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi genul literar și trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**
– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) pentru a ilustra comuniunea dintre om și natură; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Pădurile tropicale ale lumii

Pădurile tropicale se găsesc în apropierea Ecuatorului, în regiuni cu ploi bogate. Cele mai întinse păduri tropicale sunt în bazinul Amazonului din America de Sud, în America Centrală, Africa Centrală și de Vest, sud-estul Asiei și estul Madagascarului. Suprafețe mici de pădure mai există în nordul Australiei și în insulele Pacificului.

Viața în pădurea tropicală

Datorită căldurii din tot timpul anului şi precipitaţiilor bogate, pădurile tropicale din zonele joase au cea mai mare diversitate de plante şi animale de pe Pământ. Chiar şi azi, oamenii de ştiinţă descoperă noi specii care trăiesc în zone izolate. Plantele cresc în condiţii de căldură şi umiditate. Ele furnizează hrană din abundenţă pentru păsări, insecte şi alte animale. [...]

Pădurea în pericol

Pădurea tropicală este distrusă din ce în ce mai mult, din cauza exploatării forestiere şi a defrişărilor care fac loc fermelor, agriculturii, carierelor şi drumurilor. Foarte multe specii binecunoscute de plante şi animale sunt ameninţate serios atâta timp cât habitatele lor din pădure sunt distruse şi vânătoarea continuă nestingherită. Acolo unde unele animale, ca urangutanul şi tigrul, se găseau cu sutele de mii, acum au rămas doar câteva sute de indivizi. Nu va trece mult timp până ce aceste animale vor dispărea pentru totdeauna din sălbăticie.

(***Panorame. Pădurea tropicală***, Casa Editorială „Lumea de azi", Târgovişte, 2005)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
- titlul şi un subtitlu;
- editura care a publicat lucrarea;
- două cauze pentru care *pădurile tropicale din zonele joase au cea mai mare diversitate de plante şi animale de pe Pământ.* **6 puncte**

2. Transcrie fragmentul despre zonele geografice în care se găsesc cele mai întinse păduri tropicale. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
În enunţul *Pădurea tropicală este distrusă, din ce în ce mai mult, din cauza exploatării forestiere şi a defrişărilor care fac loc fermelor, agriculturii, carierelor şi drumurilor*, felul propoziţiilor este următorul:
- propoziţie principală, propoziţie circumstanţială de cauză, propoziţie atributivă;
- propoziţie principală, propoziţie circumstanţială de mod, propoziţie atributivă;
- propoziţie principală, propoziţie subordonată atributivă.

4. Precizează gradul de comparaţie la care se găsesc adjectivele subliniate şi funcţia lor sintactică. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi părerea despre necesitatea protejării pădurii tropicale de defrişări extinse, în zilele noastre.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi importanţa protejării pădurii tropicale în lumea de azi;
4 puncte

– să valorifici două secvențe din text care ilustrează necesitatea protejării pădurii tropicale de exploatarea forestieră haotică; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 34

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Pe cer câțiva nouri încă, palizi, zdrențuiți de soare,
Se topesc ca fulgii iernii, pe pământ umbra lor moare.
Sus nemărginire-albastră, jos e mărginitul verde.
În potop de umbră satul, sub copaci stufoși, se pierde.
Stâncile își scot din dealuri a lor frunți îmbătrânite;
Iar pe vale-și duce gârla undele-i neliniștite.
Stânca zice gârlei: — Spune-mi, pentru ce ești trecătoare?
Pentru ce, și zi și noapte, și pe luna și pe soare,
De al vremii bici gonită, tu alergi neîncetat?
Nu vezi eu cum râd de vreme și de zboru-i necurmat? [...]
— Tu, răspunde gârla stâncei, tu ai somnul drept ursită,
Eu în mine port viața. Dormi. Eu sunt neadormită! [...]

(Alexandru Vlahuță – *Pe deal*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Selectează din text două cuvinte formate prin derivare și un cuvânt format prin conversiune (schimbarea valorii gramaticale). **6 puncte**

2. Motivează utilizarea celor două virgule în structura: – *Tu, răspunde gârla stâncei, tu ai somnul...* **6 puncte**

3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o antiteză, o enumerație și o personificare. **6 puncte**

4. Menționează două trăsături ale pastelului din primele șase versuri de mai sus. **6 puncte**

5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri semnificația dialogului dintre *stâncă* și *gârlă*. **6 puncte**

B.

Argumentează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că poezia ***Pe deal*** de Alexandru Vlahuţă aparţine genului liric.

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două dintre caracteristicile genului liric; **2 puncte**

– să ilustrezi caracteristicile genului liric cu exemple extrase din text; **2 puncte**

– să explici modul prin care se face simţită prezenţa eului liric; **2 puncte**

– să prezinţi rolul mijloacelor/ procedeelor artistice în conturarea ideii poetice; **2 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Judeţul Maramureş, situat la graniţa nordică a României cu Ucraina, cuprinde vechile pământuri ale Maramureşului, Chioarul, Lăpuş şi Depresiunea Baia Mare. Bogăţiile în aur, argint, plumb, zinc, sare, păşuni întinse, păduri şi terenuri agricole, fauna şi flora au făcut ca acest judeţ să fie locuit cu mii de ani în urmă.

Municipiul Baia Mare este reşedinţa administrativă a judeţului Maramureş.

Din suprafaţa de 6 215 kmp a judeţului, zona montană ocupă 43 %, cu Munţii Rodna şi Masivul Pietrosul – cel mai înalt din Carpaţii Orientali – şi zona vulcanică cu Munţii Gutâi şi Ţibleş; 30 % din suprafaţă sunt dealuri şi platouri, iar 27 % sunt ocupate de depresiuni, lunci şi terase.

În mijlocul Maramureşului, a Munţilor Rodnei, Gutâi şi Ţibleş se găseşte Depresiunea Maramureşului, cea mai mare din România, având 75 de km lungime şi 20 de km lăţime. Pe crestele munţilor, iarna domneşte până în lunile mai-iunie.

Judeţul Maramureş este cunoscut încă din Antichitate pentru expoatările de minereuri. Baia Mare, Baia Sprie, Cavnic şi Baia Borşa s-au dezvoltat având ca bază mineritul. În anul 1884, la Firiza, lângă Baia Mare, s-a început prelucrarea plumbului, iar în 1920, prelucrarea zincului la Fabrica Phoenix.

Zona judeţului Maramureş păstrează multe din vechile tradiţii româneşti, cum ar fi folosirea lemnului în construcţii, cât şi costumele tradiţionale purtate în zilele de sărbătoare.

(*Prezentarea judeţului Maramureş*, **http://www.tourismguide.ro**)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – titlul;
   – domeniul tematic în care se încadrează;

– informaţiile despre vechile tradiţii româneşti păstrate în zona Maramureşului. **6 puncte**

2. Menţionează trei informaţii de ordin geografic despre care consideri că pot constitui o atracţie turistică. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
   Propoziţia subordonată din fraza *Bogăţiile în aur, argint, plumb, zinc, sare, păşuni întinse, păduri şi terenuri agricole, fauna şi flora au făcut ca acest judeţ să fie locuit cu mii de ani în urmă* este:
   a. predicativă;
   b. circumstanţială de scop;
   c. completivă directă.
4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în enunţul *au făcut ca <u>acest</u> judeţ să fie locuit <u>cu mii</u> <u>de ani</u> în urmă.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care descrii un peisaj (de munte/ de deal/ de câmpie), care te-a impresionat într-o călătorie de-a ta. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să înfăţişezi elementele spaţiale şi temporale ale tabloului, de la imaginea de ansamblu la detalii; **4 puncte**
– să utilizezi patru modalităţi artistice (imagini artistice, figuri de stil); **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 35

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Tot mai citesc măiastra-ţi carte,
Deşi ţi-o ştiu pe dinafară:
Parcă urmând şirul de slove,

Ce-a tale gânduri sămănară,
Mă duc tot mai afund cu mintea
În lumile de frumuseți,
Ce-au izvorât, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...
Și te-nțeleg, te simt aproape:
Cu-aceeași suferință-n față,
Cu ochii gânditori și galeși,
Sătul de trudnica-ți viață.
A, nu mă mir că ți se dete
O zodie atât de tristă,
Că, zbuciumat de-atâtea patimi,
Râvnești pe cei ce nu există,
Și că potop de negre gânduri
Se strâng și ți se zbat sub frunte:
Pe veci întunecații nouri
Sunt frații vârfului de munte!
(Alexandru Vlahuță – ***Lui Eminescu***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei cuvinte din familia lexicală a adjectivului *trist*. **6 puncte**

2. Notează varianta corectă/ variantele corecte de despărțire în silabe a următoarelor cuvinte: *mă-ias-tra/ mă-ia-stra, din-a-afa-ră/ din-a-fa-ră, noap-tea/ noa-ptea, vieți/ vi-eți, trud-ni-ca/ tru-dni-ca.* **6 puncte**

3. Selectează din text două metafore și un epitet. **6 puncte**

4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii care să conțină perechea *substantiv-adjectiv*. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Pe veci întunecații nouri/ Sunt frații vârfului de munte!* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să demonstrezi că poezia ***Lui Eminescu*** de Alexandru Vlahuță este un portret literar. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi trăsăturile modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat; **4 puncte**
– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Poluarea luminoasă este denumirea strălucirii cerului, cauzată de iluminatul artificial, care este risipit în aer în particule mici, ca picăturile de apă sau praf. Poluarea luminoasă implică şi lumina care intră în casele noastre, ca de exemplu lumina puternică stradală care bate în geamul unui dormitor.

Cele mai importante surse de lumină artificială includ iluminatul stradal, reclamele ecranizate în aer liber, excesele de lumină în evenimentele sportive şi iluminatul clădirilor. Obiectele de iluminat greşit montate permit luminii artificiale să strălucească în afară şi în sus, spre cer, în loc să se concentreze în jos.

Iluminatul exterior s-a extins considerabil în ultimii 30 de ani. Noaptea, cerul de deasupra Angliei este mult mai „aprins" decât oricare altul din ţările Europei, cu excepţia Olandei. Acest tip de poluare a redus posibilitatea omului de a vedea stelele şi are un impact negativ asupra vieţii în sălbăticie. Acesta se realizează în mai multe feluri. Câteva exemple ar fi următoarele: poluarea luminoasă poate cauza ciocnirea păsărilor migratoare cu clădiri iluminate, poate crea zori de zi falşi, care induc în eroare şi afectează comportamentul păsărilor, perturbă activităţile copacilor şi plantelor care sunt coordonate de lumina de zi (căderea frunzelor sau înflorirea) în oraşe. Lumina inutilă şi greşit direcţionată este şi un consum de energie în van.

Putem însă reduce cantitatea de lumină răspândită prin măsuri simple: proiectarea în jos a razelor de lumină emise de obiectele de iluminat public; eliminarea iluminatului inutil. [...]

Lăsaţi noaptea să fie noapte!

(Anca Iordăchescu – ***Salvaţi cerul nopţii de poluarea luminoasă!***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– domeniul tematic în care se încadrează articolul;
– două efecte negative produse de poluarea luminoasă. **6 puncte**

2. Transcrie, din textul articolului, enunţul care conţine un îndemn. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**

Numărul propoziţiilor subordonate atributive din enunţul următor: [...] *poate crea zori de zi falşi, care induc în eroare şi afectează comportamentul păsărilor, perturbă activităţile copacilor şi plantelor care sunt coordonate de lumina de zi...* este:

a. 2;
b. 3;
c. 4.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în enunţul *proiectarea în jos a razelor de lumină emise de obiectele de iluminat public.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi părerea despre necesitatea protejării cerului nopţii de poluarea luminoasă. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi opinia ta despre importanţa protejării cerului nopţii de poluarea luminoasă în lumea de azi; **4 puncte**
– să indici posibile motive şi modalităţi de protecţie ale cerului nopţii de poluarea luminoasă în ţara noastră (sau în localitatea în care trăieşti); **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 36

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Scurt, mohorul a foşnit...
Şi spre neagra arătură
Într-o clipă s-a ivit
Un măgar-miniatură!

Din căpiţă sare pleavă,
Sar gunoaie dintr-un snop.
Puşca scoate fum pe ţeavă
Şi porneşte ca un dop...

A căzut... ba nu! Din goană,
Mic, elastic şi urgent,
*Lâng-o tufă de simziană**
A făcut un compliment.

Spre porumb acum s-abate...
Un scaiete zăpăcit
Îl întreabă: — Ce e, frate?
— Sunt teribil de grăbit!...

Alungat ca de furtună,
Cu picioare de lăcustă,
Se destinde și s-adună
Peste-o miriște îngustă.
Ca o minge se prăvale,
Se coboară și se suie
Prin hârtoapele din vale:
Uite-l — nu e, uite-l — nu e!...

Liniștea coboară iarăși
Peste țarinile moarte...
— L-ai scăpat! zice-un tovarăș.
— Mi-a sărit cam de departe...

(George Topîrceanu – ***Un iepure***)

Dicționar

* *simziană* (corect *sânziană, sânziene,* s.f.) – numele unor specii de plante erbacee.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte un enunț cu paronimul cuvântului *compliment* și cu omonimul cuvântului *sare,* din text. **6 puncte**

2. Transcrie, din textul dat, un cuvânt care conține hiat și două cuvinte care conțin diftong. **6 puncte**

3. Selectează din text o enumerație, o comparație și un epitet. **6 puncte**

4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii care să conțină perechea *substantiv-adjectiv.* **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versului: *Uite-l — nu e, uite-l — nu e!...* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți caracteristicile descrierii (de tip portret) din poezia ***Un iepure*** de George Topîrceanu. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să precizezi caracteristicile modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat; **4 puncte**

– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) pentru a desemna trăsăturile iepurelui; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Festivalul de teatru-concurs intitulat „Hai la teatru", organizat de către Teatrul Luceafărul, Inspectoratul Şcolar Judeţean şi Consiliul Judeţean Iaşi, ajuns la a doua ediţie, şi-a deschis sesiunea de înscrieri. Trupele de teatru din şcolile şi liceele atât din municipiu, cât şi din judeţ, interesate să ia parte la acest festival, îşi pot depune deja, la sediul instituţiei teatrale, un CD/DVD pe care au înregistrat o reprezentaţie (dar nu din cadrul serbărilor) şi o minimă documentaţie despre istoricul lor.

Data limită a înscrierilor este 25 februarie. După selecţie, trupele vor fi înştiinţate dacă vor participa sau nu la festival până în data de 5 martie. „Cred că acest festival-concurs e foarte important pentru adolescenţi, dar şi pentru cei mai mici, din clasele I-IV, deoarece îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber, să ştie cum să-şi controleze emoţiile, gesturile, cum să «citească» o reprezentaţie teatrală. Fiecare secţiune are un mare premiu, dar şi premii speciale. Îmi amintesc de la ediţia precedentă cât de simpatici au fost aceşti copii, unii chiar te impresionau prin felul lor de a se manifesta pe scenă.", a precizat Oltiţa Cântec, directorul adjunct artistic al Teatrului Luceafărul. Festivalul este structurat pe trei secţiuni, una pentru trupele din clasele I-IV, alta pentru clasele V-VIII şi pentru clasele IX-XII. O altă condiţie de participare la acest festival este ca durata minimă a reprezentaţiei unei trupe să nu fie mai scurtă de 15 minute, iar durata maximă, de o oră şi jumătate.

(***Festival de teatru pentru trupele şcolare***, http://www.artline.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – tema articolului;
   – scopul articolului;
   – două informaţii importante care sunt condiţii de participare a trupelor de teatru la festival. **6 puncte**
2. Selectează structurile/ fragmentele de text conţinând două efecte pozitive pe care le are participarea la festival asupra elevilor. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
   Propoziţiile subordonate din fraza *Cred că acest festival-concurs e foarte important pentru adolescenţi, dar şi pentru cei mai mici, din clasele I-IV, deoarece îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber* sunt:
   a. completivă directă, cauzală, completivă directă;
   b. completivă directă, cauzală, completivă indirectă;
   c. completivă directă, circumstanţială de scop, completivă directă;

4. Selectează, din ultima frază a textului citat, un atribut adjectival, un predicat nominal şi un subiect. **6 puncte**

B. Imaginează-ţi că participi, împreună cu trupa şcolii tale, la festivalul de teatru prezentat în anunţul de mai sus.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ţi prezinţi impresiile provocate de participarea la festival, având ca punct de plecare informaţiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinţi, pe scurt, etapele participării la festival, utilizând informaţiile din textul dat; **4 puncte**
– să-ţi descrii impresiile provocate de participarea la festival; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 37

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Ciocârlanul cu mirare
Făcea astă întrebare
Către vrabia vecină:
— Oare pentru ce pricină
Cocostârcul care îmblă
Şi din loc în loc să primblă
Când vine
Din ţări streine
Este şi mai nătărău?
Vrabia-i răspunde: — Zău!
Nu ştii vorba românească,
Zicătoarea cea obştească
Că „Prostia din născare
Vindecare
Nu mai are?"

(Iacob Negruzzi – ***Fabulă***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *mirare, nătărău, obştească.* **6 puncte**

2. Transcrie, din textul dat, trei cuvinte a căror ortografie nu respectă norma precizată în DOOM² şi precizează forma actuală. **6 puncte**

3. Selectează din text o personificare şi un epitet. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale dialogului din textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor finale: *Că „Prostia din născare/ Vindecare/ Nu mai are?"* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi apartenenţa la specia *fabulă* a poeziei lui Iacob Negruzzi. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numeşti patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în poezie; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În urma unui studiu realizat de oamenii de ştiinţă britanici şi canadieni, publicat de Journal of Current Biology, *acești*a *au tras concluzia că păsările colibri, pe lângă faptul că sunt singurele vietăţi capabile să zboare cu spatele, pot să îşi amintească unde şi când au consumat nectar, dovedind că sunt mult mai inteligente decât se credea şi că nu este nevoie de un creier mare pentru a îndeplini misiuni complexe. „Cu un creier de 7 000 de ori mai mic decât al nostru, această pasăre este capabilă să combine informaţiile legate de timp şi spatiu, ceea ce este foarte greu", a declarat profesorul de biologie Andrew Hurly, de la Universitatea Lethbridge din Alberta.*

Pentru realizarea acestui studiu, grupul de cercetători a urmărit în Munţii Stâncoşi din Canada trei colibri roşii de sex masculin, măsurând periodicitatea în care ei încercau să culeagă nectarul a opt flori artificiale. Jumătate din acestea erau alimentate cu nectar la fiecare 10 minute, iar celelalte la un interval dublu. S-a constatat că păsările reveneau să se hrănească urmând orarul fiecărei flori în parte, un comportament unic pentru un animal în libertate. Cercetătorii sunt de părere că această capacitate ar putea fi o rezultantă a faptului că păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să îşi economisească energia ca să efectueze o migraţie de 1 500 km între Canada şi Mexic.

(***Pasărea Colibri – un pitic cu memorie de elefant***, http://www.zooland.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:

– tema articolului;
– locul unde s-a realizat studiul cercetătorilor britanici și canadieni;
– o particularitate a zborului păsărilor colibri, unică în lumea animalelor.

6 puncte

2. Transcrie enunțul care conține o informație de ordin numeric cu privire la o proprietate a păsării colibri, care te-a impresionat. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

În enunțul [...] *această capacitate ar putea fi o rezultantă a faptului că păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să își economisească energia ca să efectueze o migrație de 1.500 km între Canada și Mexic* felul propozițiilor subordonate este următorul:

a. propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată subiectivă, propoziție subordonată circumstanțială de scop;

b. propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată completivă directă, propoziție subordonată circumstanțială de scop;

c. propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată atributivă, propoziție subordonată subiectivă, propoziție subordonată atributivă.

6 puncte

4. Precizează funcția sintactică și valoarea morfologică/ felul pronumelor subliniate în textul de mai sus. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care prezinți o întâmplare din lumea păsărilor. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să-ți prezinți pe scurt întâmplarea pe care ți-ai imaginat-o; **4 puncte**
– să-ți prezinți opinia despre cele întâmplate; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 38

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

19

O, daţi-mi voie să descriu,
Măcar o parte din pustiu,
Să spun în câteva cuvinte,
Cât e nisipul de fierbinte
Şi cum nu vezi măcar un cort,
Cum n-ai un mijloc de transport,
Cum nu zăreşti un baobab
Sau o colibă de arab
Şi cum, pe-ntinderea pustie,
Nu-i urmă de cofetărie
Şi nici n-a existat vreodată
Măcar un chioşc cu limonadă,
Un Cico, o răcoritoare...
Atâta doar: nisip şi soare.

20

Şi cum mergea Apolodor
Şi se gândea, cuprins de groază:
„Aicea îmi e dat să mor!"
Dădu în calea lui de-o oază
Cu umbră multă şi răcoare,
Cu arbori năpădiţi de floare,
Cu tufe mari, de iasomie,
Cu apă bună, de izvor.

Şi a băut Apolodor
Şi a cântat de bucurie.

21

De sus, ascunsă lângă cer,
Pe creanga unui palmier
L-a ascultat, întâi cu frică,

Iar el cânta fermecător,
Cu glasul-i dulce, de tenor...[...]

22

Ţinându-şi coada graţios
Ea coborî pe creangă, jos,
Şi, înclinându-se uşor
Îi dărui trei portocale,
O pungă plină cu migdale
Şi-i spuse cu sfială: — Ia-le!
Sunt toate, toate, ale tale...

(Gellu Naum – ***Cartea cu Apolodor***, fragment)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *pustiu, fierbinte, creangă.* **6 puncte**

2. Desparte în silabe cuvintele din text: *descriu, fierbinte, transport, vreodată, limonadă, migdale.* **6 puncte**

3. Selectează din text o enumeraţie, o repetiţie şi un epitet. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale descrierii din textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Şi a băut Apolodor/Şi a cântat de bucurie.* **6 puncte**

B. Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi mesajul versurilor de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modurile de expunere şi trăsăturile acestora, identificabile în text; **4 puncte**

– să prezinţi semnificaţia a câte două dintre mijloacele artistice folosite de autor pentru a-l portretiza pe pinguinul Apolodor, respectiv pentru a descrie cadrul natural (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Bucureşti *– 21 Martie 2007 – Editura ... anunţă lansarea volumelor CARTEA CU APOLODOR şi A DOUA CARTE CU APOLODOR de Gellu Naum.*

Cel mai prietenos pinguin de pe planetă revine [...], spre deliciul copiilor, dar şi al adulţilor care se gândesc mereu la Apolodor ca la un prieten drag din copilărie! Călătoria lui prin toată lumea (din primul volum), dar şi prietenia cu leul Amedeu şi cangurul Ilie (din al doilea volum) continuă să fascineze generaţii de copii.

Cărțile cu Apolodor, performanță stilistică într-unul dintre genurile cele mai dificile, poezia pentru copii, au cucerit publicul încă de la început. Aventurile din prima carte ale pinguinului călător au apărut în 1959, într-un volum ilustrat de Jules Perahim, și au fost reeditate în 1963, în 1975, cu desenele lui Dan Stanciu, și apoi în 1988.

***A doua carte cu Apolodor**, ilustrată chiar de autor, a fost publicată în 1964 și retipărită în 1972. [...]*

Jucăușul Apolodor îl va face pe cititor să redescopere bucuria lecturii, plină de surprize, de ispite literare și de umor, și va oferi, în plus, ca toate cărțile lui Gellu Naum, și o lecție de libertate.

LANSAREA VA AVEA LOC JOI, 22 MARTIE 2007,ORA 14.30, ÎN CADRUL TÂRGULUI B. E., LA SALA POLIVALENTĂ DIN BUCUREȘTI.

Se vor organiza concursuri de colorat și de recitat, copiii îl vor vedea pe Apolodor modelat din baloane și vor fi pictați pe față în culori strălucitoare!

(anunț publicitar, ***Reeditarea celebrelor CĂRȚI CU APOLODOR de Gellu Naum***, pe site-ul www.comunicatedepresa.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– scopul pentru care a fost scris acest text;
– informații legate de locul și timpul desfășurării evenimentului;
– cei doi prieteni, din al doilea volum, ai pinguinului Apolodor.

12 puncte

2. Transcrie un enunț în care se precizează activitățile adresate copiilor în cadrul anunțatei lansări de carte. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziția subordonată care are ca regent cuvântul *continuă* este:
a. completivă directă;
b. circumstanțială de scop;
c. circumstanțială consecutivă. **6 puncte**

4. Selectează, din text, un numeral ordinal, un verb la diateza pasivă, un adjectiv nehotărât și precizează funcția lor sintactică. **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai participat la anunțata lansare de carte din textul de mai sus.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți impresiile pe care ți le-a lăsat participarea ta la acest eveniment. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să oferi informații succinte despre locul, timpul și desfășurarea evenimentului; **4 puncte**

– să-ţi exprimi impresiile despre evenimentul respectiv; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 39

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Anton Lupan tăcu un timp, gânditor, apoi întoarse capul spre el şi-l întrebă, fără înconjur:

— Ascultă, Ieremie, ai vrea să porneşti cu mine la drum? După cât bag de seamă, rosturi prea multe nu ai aici în târg.

— Şi nici în altă parte, domnule. Încotro s-o pornim?

— Aşa, spre capătul lumii...

Ieremia micşoră pasul fără voia lui şi, dându-şi căciula pe spate, se scărpină în creştet, îndoit.

— N-o fi prea departe? zise, uitându-se cam chiorâş la vecinul său, cu teama că acesta îl lua peste picior.

— Departe, e drept! răspunse Anton Lupan hotărât să nu umble cu amăgeli.

Or, pe Ieremia tocmai răspunsul lui îl zgândări, fiindcă părea cu totul şi cu totul serios şi îl făcea să simtă furnicături peste tot, şi-n inimă, şi-n creier, şi-n trup.

Bănuind ce se întâmplă cu el, Anton Lupan zâmbi mulţumit şi-l lăsă un timp să fiarbă aşa, în zeama lui, apoi îl întrebă, parcă într-o doară, ca şi când ar fi vrut să schimbe vorba de la început:

— Pe mare ai fost vreodată? Ţi-o fi teamă de ea?

— Teamă?... Iacă zău că nu ştiu. Da' de cunoscut o cunosc. Doi ani am fost dulgher pe un caic turcesc, şi-am tot umblat, pe la Stambul, pe la Salonic, ba am ajuns chiar şi la Pireu.

Anton Lupan tresări. Omul era mai încercat decât bănuise el. Se cuvenea să nu-l mai scape din mâini.

(Radu Tudoran – ***Toate pânzele sus!***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Selectează trei expresii/ locuțiuni din textul dat, precizând și sensul lor. **6 puncte**

2. Indică două motive diferite ale scrierii cu inițială majusculă a unor cuvinte din fragmentul dat. **6 puncte**

3. Transformă în vorbire indirectă fragmentul dialogat în care Anton Lupan îi face lui Ieremia o propunere neobișnuită. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale modului de expunere dialogul, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, motivul reacției lui Anton Lupan la ultimul răspuns dat de Ieremia. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cetatea de la Grădiștea Muncelului, grandioasa capitală a statului dac, se prezintă ca o incintă de apărare construită din blocuri de piatră, având forma unui patrulater neregulat. Ea ocupă punctul cel mai înalt de pe Dealul Grădiștei, la 1 200 de m altitudine. Pe laturile de est și de vest, cetatea are câte o poartă. Drumul spre interiorul incintei este pavat cu piatră de râu.

La 100 de m est de cetate, pe două terase, se găsește incinta sacră, la care duce un drum monumental, pavat cu lespezi de calcar, ce se termină într-o mică piațetă în preajma căreia se găsesc amplasate sanctuarele (două sanctuare circulare și cinci patrulatere, precum și o platformă circulară din andezit, simbolizând Soarele).

Așezarea civilă se întinde pe zeci de terase amenajate, constituind cea mai mare locuire dacică cunoscută. Aici se aflau grupuri de locuințe, ateliere meșteșugărești, depozite, hambare. Într-una din locuințe a fost descoperit celebrul vas cu numele regilor Scorilo și Decebal. Un ingenios sistem de canalizare aducea apa captată de la două izvoare în cetate.

După biruința asupra dacilor, în urma unei rezistențe eroice opuse de către aceștia, romanii au instalat în cetate o garnizoană, formată din detașamente ale legiunii a IV-a Flavia Felix.

(Ioan Glodariu – ***Sarmizegetusa Regia***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
- titlul;
- informații despre situarea cetății dacice de la Grădiștea Muncelului (localizare, altitudine);
- numele a doi regi daci înscrise pe un vas descoperit în zona cetății.

6 puncte

2. Selectează două secvențe/ fragmente de text cu informații pe care le consideri interesante pentru turiști. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**

Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *După biruința asupra dacilor, în urma unei rezistențe eroice opuse de către aceștia, romanii au instalat în cetate o garnizoană, formată din detașamente ale legiunii a IV-a Flavia Felix* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, câte o subordonată:

a. completivă de mod, completivă directă, predicativă;
b. atributivă, subiectivă, atributivă;
c. completivă de timp, subiectivă, atributivă. **6 puncte**

4. Selectează din text trei atribute substantivale diferite, aflate la cazuri diferite, precizând felul lor. **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai participat în vacanța de vară, la o excursie cu colegii, organizată de profesorul de istorie, la cetatea dacică din Grădiștea Muncelului, Sarmizegetusa Regia.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii cetatea din perspectiva ta, având ca punct de plecare informațiile din textul de mai sus.

12 puncte

În compunerea ta trebuie:
- să prezinți, pe scurt, contextul călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanții, scopul excursiei); **4 puncte**
- să descrii așezarea cetății, principalele părți componente ale cetății și traseul parcurs în incinta sitului arheologic; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limită de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 40

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

I se urâse și lui Păcală să tot umble răzleț prin lume, așa fără de nicio treabă, numai ca să încurce trebile altora și să râdă de prostia oamenilor. Se hotărî dar să se facă și el om așezat, ca toți oamenii de treabă, să-și întemeieze casa lui, să-și agonisească o moșioară, – vorbă scurtă, – să se astâmpere odată.

Și fiindcă românul zice că nu e nicăieri mai bine ca în satul lui, Păcală se întoarse și el în satul lui și începu cum încep toți oamenii care n-au nimic, adică făcu ce făcu de-și agonisi o vițelușă și o trimise la pășune în izlazul satului.

Căci așa se făcea averea. Păscând, vițelușa se face vițea, vițeaua se face juncă, junca se face vacă, vaca fată, iar vaca cu vițelul o vinzi ca din prețul ei să cumperi șapte vițelușe și să le trimiți și pe ele la pășune în izlazul satului.

De ce e oare izlazul izlaz, dacă nu pentru ca să-l pască vițelușele oamenilor?

Păștea dar vițelușa lui Păcală, păștea, și cu cât mai mult păștea, cu atâta mai vârtos creștea, încât nu era în tot satul vițea care s-o întreacă, iar când ajunse și ea vițea, nici juncile nu se puteau potrivi cu ea.

— Măi! ziceau vecinele lui Păcală, ce lucru să mai fie și ăsta? Vițeaua asta le întrece pe toate! Ce-i va fi dând oare să mănânce? Ce soi o fi de crește așa de frumos?

Nu era nici soiul vreun soi deosebit, nici hrana mai de-a cătarea; vițeaua era însă vițeaua lui Păcală, iar Păcală își căuta de treabă, n-avea vreme s-o mai păzească și să nu rupă câteodată și din holdele oamenilor.

(Ioan Slavici – ***Păcală în satul lui***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al expresiilor/ locuțiunilor: *fără de nicio treabă, (oameni) de treabă.* **6 puncte**

2. Indică rolul utilizării cratimei în structura *n-au nimic* din fragmentul dat. **6 puncte**

3. Transformă dialogul din textul dat în vorbire indirectă. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale personajului Păcală, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, atitudinea (de aprobare/ dezaprobare) a naratorului față de Păcală, sugerată în ultimul enunț din fragment. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi apartenența la genul epic a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să numești patru dintre caracteristicile genului epic, care se întâlnesc în fragmentul dat; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Obiceiurile legate de Sânziene se pierd în negura timpurilor. Sunt datini autohtone, al căror nume originar dac s-a pierdut. S-a păstrat cel roman, Sânziana, de la Sancta Diana (care circulă și azi în Ardeal), și cel slav, Drăgaica (venit mai târziu și care circulă în Muntenia și Oltenia).

Sărbătoarea de Sânziene (ținută pe 24 iunie, de ziua nașterii Sfântului Ioan Botezătorul) e legată de cultul recoltei, al vegetației [...]. Sânzienele sunt plante cu flori galbene-aurii și plăcut mirositoare. Cresc prin livezi, pășuni, margini de păduri și poienițe. Însoțite de muzică și de chiuiturile flăcăilor, fetele adună florile de sânziene în buchete și împletesc cununi circulare și cruciforme. Aceste coronițe și buchete sunt aduse în sat, unde sunt așezate pe porți, uși, ferestre, pe stupi și chiar în straturile de legume, în credința că ele vor ocroti casa și gospodăria, aducând totodată noroc, sănătate și belșug.

[...] Sânzienele erau socotite de tinerele fete și un mijloc de a-și afla ursitul și timpul când se vor mărita. Cununile bărbaților, împletite în formă de cruce, iar cele ale fetelor în formă de cerc, sunt aruncate pe casă. Dacă jerbele se opresc pe acoperiș, e semn de nuntă, iar dacă nu, ursitul sau ursita mai trebuie așteptați.

(Gabriela Barbu, ***Sânzienele***,
www.enciclopedia-dacica.ro/univers_romanesc)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – tema;
   – proveniența și data obiceiului;
   – originea denumirilor obiceiului pe teritoriul românesc. **6 puncte**

2. Selectează, din paragrafe distincte, două secvențe/ fragmente de text cu informații despre scopul împletirii cununilor de sânziene de către fete. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
   În textul de mai sus, elementele de relație care introduc propoziții subordonate atributive sunt:
   a. *care, că, când;*
   b. *care, că, dacă;*
   c. *al căror, unde, dacă.*
4. Selectează din enunțul *Obiceiurile legate de Sânziene se pierd în negura timpurilor* trei substantive cu funcții sintactice diferite, precizând pentru fiecare funcția, genul, numărul și cazul. **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că te afli în vacanța de vară, într-un sat la bunici, unde asiști la sărbătoarea de Sânziene.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii participarea tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene, valorificând informațiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinți, pe scurt, participarea tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene; **4 puncte**
– să valorifici informațiile din textul de mai sus; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 41

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

10 iulie

S-a sfârșit școala.

Iar eu sunt sigur că am rămas corigent la matematică. Am rămas corigent pentru că am vrut eu; sau, mai exact, nu am promovat, pentru că nu am vrut.

Nu mi-e ruşine. Ştiam de mult că sunt cu desăvârşire lipsit de voinţă. Numai inocenţii mei colegi mă pot socoti un băiat voluntar, pentru că citesc până noaptea târziu cărţi de ştiinţă.

Eu le-am spus că mie-mi place să citesc, nu-mi impun asta.

Dar ei nu au vrut să înţeleagă.

Totul s-a petrecut firesc şi cum era de aşteptat. În cea din urmă lecţie, Vanciu ne-a spus:

— Cei care vor să-şi îndrepte notele să vină peste trei zile la orele două după-amiază, la liceu. Pot să-şi îndrepte orice notă, pentru că îi întreb din materia fiecărui trimestru.

Eu aveam pe toate trimestrele media „insuficient". M-am ridicat pe o bancă şi am strigat către clasă:

— În noaptea asta nu se doarme, băieţi!

Spuneam *<u>oricui</u>* *voia să mă asculte:*

— Mă apuc să învăţ la două. Lucrez până la zece noaptea. Mănânc, mă culc, mă scol la două. Lucrez până mâine dimineaţă...

(Mircea Eliade – ***Romanul adolescentului miop***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *voinţă, inocenţi, firesc.* **6 puncte**
2. Alcătuieşte câte un enunţ potrivit cu următoarele cuvinte: *de mult/ demult, ne-a/ nea, numai/ nu mai.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: un epitet, o enumeraţie. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale naraţiunii din textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, rolul numeralelor din textul dat. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să caracterizezi personajul-narator, pe baza fragmentului dat din romanul lui Mircea Eliade. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi cel puţin două modalităţi/ procedee de caracterizare ale personajului-narator, care se regăsesc în fragmentul dat; **4 puncte**
- să indici cel puţin două trăsături ale personajului-narator, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Sportul de performanţă se începe de la vârste fragede şi cere dăruire totală şi devotament. Pe lângă acestea, impune sacrificii, disciplină şi muncă de ocnaş. În schimb oferă satisfacţii, glorie şi recunoaştere. Câteodată şi bani. În orice caz, sportul de performanţă este o călătorie care merită fiecare picătură de sudoare. Prima dată când s-a întrezărit o grupare cu caracter sportiv în Sibiu a fost în 1786 şi aceasta a fost asociaţia de tir. A urmat asociaţia de gimnastică şi turism în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, bazinul Neptun şi primul concurs de nataţie în 1904, primul club de călărie în 1928, şcoala de schi şi cea de patinaj în 1930, victoriile echipei locale de fotbal în Cupa României în 1930 şi 1931 şi la balcaniada din 1986. Acum în Sibiu funcţionează 77 de cluburi şi asociaţii sportive în care activează aproximativ 7 000 de sportivi legitimaţi.

Unul din cele mai importante cluburi, atât prin rezultatele obţinute de-a lungul timpului, cât şi prin consecvenţa cu care lucrează în slujba sportului de performanţă este Clubul Sportiv Şcolar. Aici se pot practica următoarele discipline sportive: gimnastică artistică, baschet, handbal, volei, înot, sărituri în apă, patinaj viteză şi şah. Selecţia sportivilor este un proces continuu, care se desfăşoară pe mai multe etape. Selecţia primară are loc în fiecare toamnă în şcoli, iar pentru sporturi ca gimnastică şi judo selecţia se face şi în grădiniţe. Astfel că, începând cu vârsta de patru ani, fiecare copil care dovedeşte îndemânare în activităţile desfăşurate şi viteză, forţă şi rezistenţă în jocurile la care ia parte, poate păşi pe urmele gimnastei Steliana Nistor spre exemplu, multiplă campioană europeană şi vicecampioană mondială, legitimată până în 2002 la CSS Sibiu. Următoarea etapă de selecţie se face pentru formarea loturilor de juniori, iar selecţia finală deschide doar câtorva sportivi uşa spre sportul de mare performanţă. În momentul actual, CSS are 912 sportivi şi este deservit de 60 de antrenori şi personal auxiliar.

(Teodor Boantă, ***Sportiv de performanţă, caut club,*** ziarul *Sibiul*, www.sibiul.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
- autorul articolului şi publicaţia din care a fost selectat fragmentul de mai sus;
- două condiţii pentru practicarea sportului de performanţă;
- numele unei gimnaste de performanţă de la CSS Sibiu. **6 puncte**

2. Menţionează cele trei etape care sunt parcurse pentru selecţia sportivilor de performanţă. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Prima propoziţie subordonată din textul dat este:
a. subiectivă;

b. predicativă;
c. atributivă.

4. Precizează funcția sintactică, valoarea morfologică și cazul cuvintelor subliniate în enunțul *fiecare copil care dovedește îndemânare în activitățile desfășurate și viteză, forță și rezistență în jocurile la care ia parte, poate păși pe urmele gimnastei Steliana Nistor.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți prezinți opinia despre necesitatea practicării unui sport de către elevi. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ți prezinți opinia despre necesitatea practicării unui sport de către elevi; **4 puncte**
– să evidențiezi calitățile care se dezvoltă prin practicarea unui sport; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 42

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Noaptea visam școala: un palat mare, mare și frumos, ca în basme, cu porți de fer, cu geamlâcuri, cu uși de cleștari, cu ziduri văpsite ca niște icoane [...]

Veni și ziua de Școală domnească. [...]

— Aici e școala.

Școala!...

Mi se opri răsuflarea. Făcui ochii mari. Nu-mi venea să crez. Aceea să fie Școala domnească? Niște case lungi, pitici și dărăpănate. Dar n-avea porți înalte de fer, căci n-avea de loc. În fața școlii, o veche pivniță, plină cu gunoi; în jurul ei, o curte mare cu bălării. [...]

Joia după prânz nu învățam, era odihna tradițională de la mijlocul săptămânii. Dimineața era ordinea și învățătura practică. Domnul Vucea, însoțit de generalii armați, întreba pe fiecare în parte o sumedenie de lucruri cu răspunsurile lor știute de mai nainte.*

— Cum trebuie să vie școlarul la școală?

— *Cu lecțiile învățate.*
— *Cum trebuie să stea școlarul în bancă?*
— *Drept, cu căciula pe spate și cu ochii pe carte.*
— *Cum trebuie să meargă școlarul pe uliță?*
— *Liniștit, să nu asmuță cânii, să nu înjure și să nu se bată.*
— *Câte* nații *sunt în Principatele Unite?*
— *Mai* multe [...].
Se isprăvea și cu joia.
*Puneam cărțile în ghiozdan, ne rugam pentru „minte, învățătură și sănătate, părinți și profesori ș-o tuleam la poarcă**, la arșice*** și la zmeu.*

(Barbu Delavrancea – ***Domnul Vucea***)

Dicționar

**generalii armați* – monitorii clasei (elevi buni la învățătură care ajutau profesorul la menținerea disciplinei în clasă).

***poarcă, poarce*, s.f. – joc de copii, la care unul dintre jucători, numit porcar, împinge cu un băț spre o groapă o minge, o bilă etc., în timp ce ceilalți jucători încearcă să-i oprească trecerea.

****arșic, arșice*, s.n. – (la pl.) numele unui joc de copii.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie trei termeni din câmpul lexical al cuvântului *școală*. **6 puncte**
2. Subliniază semivocalele din cuvintele: *făcui, aceea, dimineața, trebuie, meargă, zmeu.* **6 puncte**
3. Selectează o repetiție, un epitet și o enumerație din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Menționează două moduri de expunere, existente în textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, atitudinea copilului, sugerată în următorul fragment: *Mi se opri răsuflarea. Făcui ochii mari. Nu-mi venea să crez. Aceea să fie Școala domnească?* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre școala de acum o sută de ani, comparativ cu realitatea actuală, pe baza fragmentului dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să-ți prezinți opinia despre școala de acum o sută de ani, comparativ cu zilele noastre; **4 puncte**
– să valorifici secvențele din text care ilustrează aspecte ale școlii din trecut; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ceea ce a început ca un simplu experiment în 1999, într-un cartier din orașul New Delhi, s-a transformat în decurs de 6 ani într-o adevărată campanie de introducere a calculatoarelor în cât mai multe zone sărace de pe teritoriul Indiei. Cu o finanțare din partea guvernului Indiei și ajutor din partea Băncii Mondiale, s-a ajuns la peste 100 de asfel de locații, iar țări precum Cambodgia, Etiopia sau Filipine au început să fie interesate de acest program.

Experimentul constă în instalarea unui calculator asfel încât doar monitorul și mouse-ul (mai târziu și tastatura) să fie accesibile. Copiii au apoi acces liber la acest calculator, putând face ce vor ei. De la început s-a observat că cei cu vârste cuprinse între 6 și 13 ani sunt foarte interesați de „noua mașinărie", în timp ce populația adultă nu prezintă nicio urmă de interes. Curând, deși nu știau limba engleză, copiii au început să se descurce singuri, au descoperit cum să folosească mouse-ul, cum să navigheze pe internet pentru a căuta știri, poze sau orice alt fel de informații, cum să asculte muzică, să deseneze sau să vizioneze filme. Ceea ce a fost și mai suprinzător a fost faptul că acești copii au reușit să se organizeze singuri ca să utilizeze calculatorul, s-au autoeducat și i-au învățat și pe ceilalți.

Datele prelevate în urma desfășurării acestui experiment au arătat faptul ca acești copii devin mai motivați, se descurcă mult mai bine la școală, au o dorință crescută de a învăța și descoperi lucruri noi.

Studiul ridică multe semne de întrebare cu privire la metodele clasice de predare în școli, unde elevului i se spune mereu ceea ce trebuie să facă, mediu de lucru ce duce adeseori la elevi plictisiți și nemotivați. Prin aceasta, metodele găsite și prezentate de către profesorul Mitra se încadrează în curentele educaționale minim invazive precum metoda Montessori [...].

(Mihai Olteanu – ***Noi metode educaționale – cum pot copiii să învețe singuri***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
- domeniul tematic al articolului;
- informațiile despre desfășurarea experimentului (anul, locul), prezente în fragmentul citat;
- diferența dintre atitudinea copiilor și a adulților față de *„noua mașinărie"*.

6 puncte

2. Menționează două efecte pozitive ale experimentului asupra copiilor participanți. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**

Ordinea şi felul propoziţiilor din enunţul *Ceea ce a fost şi mai suprinzător a fost faptul că aceşti copii au reuşit să se organizeze singuri ca să utilizeze calculatorul* este:

a. subiectivă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanţială de scop;

b. predicativă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanţială de scop;

c. completivă directă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanţială de scop;

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor din enunţul subliniat în text: *ce vor ei*. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să povesteşti o activitate şcolară (lecţie, atelier, laborator, vizită etc.) la care ai participat cu plăcere pentru că ai fost provocat să descoperi ceva. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi contextul activităţii şcolare (de exemplu: timp şi loc de desfăşurare, participanţi, disciplina şcolară, sarcina de lucru primită); **4 puncte**

– să prezinţi etapele activităţii şi impresiile pe care ţi le-a produs participarea ta; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 43

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat mare şi puternic, şi el avea trei feciori. Făcându-se mari, împăratul se gândi fel şi chipuri cum să facă să-şi însoare copiii ca să fie fericiţi. Într-o noapte, nu ştiu ce visă împăratul, că a doua zi, pe mânecate, îşi chemă copiii şi se urcă cu dânşii în pălimarul unui turn ce avea în grădină. Porunci să-şi ia fiecare arcul şi câte o săgeată.

– Trageți, copii, cu arcul, le zise împăratul, și unde va cădea săgeata fiecăruia, acolo îi va fi norocul.

Copiii se supuseră fără a cârti câtuși de puțin, căci ei erau încredințați că tatăl lor știa ce spune. Traseră, deci, și săgeata celui mai mare din fii se înfipse în casa unui împărat vecin; a celui de al doilea se înfipse în casa unui boier mare d-ai împăratului; iară săgeata celui mai mic se urcă în naltul cerului. Li se strâmbaseră gâturile uitându-se după dânsa, și p-aci, p-aci, era să o piarză din ochi. Când, o văzură coborându-se și se înfipse într-un copaci nalt dintr-o pădure mare.

Se duse fiul cel mare, își luă soție pe fata împăratului vecin și se întoarse cu dânsa la tatăl său.

Se duse și cel mijlociu și se întoarse și el cu o soțioară mândră și frumoasă.

Se duse și cel mic. Cutreieră lumea până ce ajunse la pădurea cea mare unde se lăsase săgeata lui. Bâjbâi el și orbăcăi p-acolo prin bunget, până ce dete de copaciul în care se înfipsese și săgeata lui. Acest copaci era nalt și gros și bătrân, de când urzise Dumnezeu pământul. Se încovrigă el de dânsul și se urcă până ce ajunse de se agăță de o ramură. Și din ramură în ramură, când atârnat cu mâinile, când cu picioarele încrucișate și încleștate, ajunse până în vârf. Acolo puse mâna și-și luă săgeata. Se dete jos cu sufletul plin de obidă și de mâhnire, socotind că este sec de noroc, căci, se gândea el, ca ce era să găsească în acel copaci?

(*** – ***Zâna zânelor***, basm cules de Petre Ispirescu)

Dicționar

* *bunget, bungeturi*, s.n. – (reg.) pădure deasă și întunecoasă.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează un arhaism și un regionalism din text. **6 puncte**

2. Subliniază diftongii și vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *trei, feciori, soție.* **6 puncte**

3. Selectează două figuri de stil distincte, remarcate în fragmentul dat, precizând felul lor. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale genului epic, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația probei tragerii cu arcul în fragmentul de basm dat. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specia *basmul popular* a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numești patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Sistemul Solar

Planeta Pamânt este o parte a Sistemului Solar, în centrul acestuia aflându-se Soarele ce ocupă 99,86% din întreaga masă a acestui sistem, iar planetele Jupiter şi Saturn conțin 90% din masa materiei rămase.

Planeta pe care trăim este a treia de la Soare şi face parte din cele patru planete solide. Prima, cea mai apropiată de Soare este Mercur, iar cea de-a doua este Venus, ultima din cele patru planete solide fiind Marte. Cele patru planete gazoase ce fac parte din sistemul nostru solar sunt: Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun. Micuța Pluto, recent scoasă din categoria planetelor şi încadrată în categoria planetelor pitice (plutoizi) este în general cea mai depărtată de Soare (în general, deoarece câteodată orbita sa se apropie de Soare mai mult decât Neptun).

Pământul are un singur satelit natural, Luna, iar singura planetă solidă care mai are sateliți naturali este Marte. În schimb, giganții gazoşi nu au doar un singur satelit sau doi, ci o întreagă familie, în timp ce Pluto are doar unul.

Asteroizii şi meteoriții

În jurul Sistemului Solar se află asteroizii, care câteodată sunt denumiți şi planete mici sau planetoizi. Sunt forme neregulate din piatră ce au dimensiuni începând de la 940 de km în diametru (Ceres, cel mai mare asteroid) până la dimensiuni sub 1 km lungime. Bucățile mai mici de resturi se numesc meteoriți.

Cometele

Cele mai spectaculoase obiecte din Sistemul Solar sunt cometele, cu o coadă de milioane de km lungime. An de an sunt descoperite comete, iar asta a dus la constatarea faptului că undeva există un „rezervor", acesta fiind de fapt Norul lui Oort, ce se consideră că se întinde undeva între 30 000 şi 100 000 de unități astronomice. Unitatea Astronomică (UA) este considerată a fi distanța dintre Pământ şi Soare, echivalentul a 149 597 870 km. În timp ce se apropie de Soare, gheața din comete se topeşte şi formează impresionanta coadă.

(Mihai Marcu – ***Universul. Sistemul Solar***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– domeniul şi tema fragmentului;
– două tipuri de planete din Sistemul Solar;
– distanța desemnată de o Unitate Astronomică (UA). **6 puncte**

2. Menționează șase tipuri de corpuri cerești care există în Sistemul Solar. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerință: **6 puncte**
Propoziția subordonată din fraza *În timp ce se apropie de Soare, gheața din comete se topește și formează impresionanta coadă* este:
a. circumstanțială de timp;
b. circumstanțială de scop;
c. circumstanțială de cauză.

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text și valoarea lor morfologică. **6 puncte**

B.
Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți o vizită (reală sau imaginară) la un observator astronomic, valorificând informațiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți, pe scurt, vizita (reală sau imaginară) realizată la un observator astronomic și însoțită de explicațiile cercetătorilor; **4 puncte**
– să integrezi adecvat în compunerea ta patru informații din articolul dat mai sus; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limită de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 44

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Văzut-ați vreodată un popă cu barbă lungă, albă, cu părul lung, cărunt și cu ochii căprii și mici care abia se zăresc sub lungele sale sprâncene, primblându-se încet și maiestos pe stradă? Acesta este părintele Gavril, preot la biserica Sf. Pantelimon.

Și tatăl său fusese popă, și bunicul său fusese popă.

Părintele Gavril e aproape de 60 de ani; el știe ceti în toate cărțile din biserica lui, știe chiar scrie cu slovă veche.

Casa părintelui din ograda bisericei, cu cerdăcuțul de scânduri vopsite galben și acoperemântul său de șindile vechi înnegrite, împestrițat pe ici, pe colea cu șindile albe, e văruită până unde ajunge cerdacul; iar de-acolo în jos e dată cu lut până la pământ. Aspectul e curățel, căci preoteasa Nastasia e bună gospodină. La fereastra din dreapta, unde este odaia de primire, se văd mai multe oale cu busuioc, căci Elisavetei, fetei celei mai mari a popei îi plac mult florile; în fereastra din stânga sunt câteva cărți legate în piele, printre care se zăresc ici și cole alte cărți mai mici cu legătură de carton ruptă. Cele legate în piele sunt cărți bisericești în care cetise odinioară părintele Gavril, când era mai tânăr, iar celelalte sunt romane traduse, cărți de stihuri, lectura de predilecție a fetei celei mici, Zamfirița, care n-are multă plecare pentru gospodăria casei, ci are plăcere să citească istorii și stihuri de dragoste.

Iacob Negruzzi – ***Părintele Gavril***

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru următoarele cuvinte din textul dat: *slovă, tată, stihuri.* **6 puncte**

2. Desparte în silabe cuvintele: *ochii, gospodină, aspectul.* **6 puncte**

3. Transcrie un fragment de cel mult zece cuvinte, care conține o descriere a casei părintelui Gavril. **6 puncte**

4. Menționează care este pasiunea cea mai mare a Elisavetei. **6 puncte**

5. Precizează modurile de expunere utilizate în textul dat. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Când spui Roma – te gândeşti (fie că ai văzut aievea Cetatea Eternă, într-un moment binecuvântat al vieţii tale, fie că o ştii pe dinafară, tot privind prin albume, admirând fotografii ori filme documentare tip „National Geographic") la unul dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii! La un izvor viu, fremătător, de Istorie şi Civilizaţie.

Ne-ar trebui, desigur, zeci de pagini ca să povestim aici tumultuoasa istorie a imperiului roman, a poporului roman, a Romei.

Aşa încât „voi sări" direct în prezent! În prezentul acestui oraş de care mi-a fost dor chiar mai înainte de a-l fi întâlnit „personal". I-am cunoscut magnificienţa studiind cărţi despre Roma, procurându-mi albume „de artă", i-am văzut splendoarea în nenumărate filme istorice ori în cele aparţinând neorealismului italian. Am iubit oraşul ăsta pentru străzile lui, pentru „piazzette"-le lui, pentru fântânile lui magice, pentru monumentele lui grandioase. […]

Azi, când dai cu ochii de Cetatea Eternă, oraşul pare năpădit de un fel de abur. E prea multă lume peste tot! Nu se mai cheamă „aglomeraţie" – se cheamă fojgăială. Oraşul ar trebui să fie luat la pas, cu un sentiment de reculegere. Străzile lui înguste, vechi de sute şi sute de ani, ca şi bulevardele croite în ziduri de istorie, ar trebui străbătute cu sfială, cu respect, cu recunoştinţă pentru lecţiile de Frumos şi Civilizaţie pe care ni le oferă!

Şi când colo, în celebra „Piaţă a Spaniei", ale cărei trepte curg de la poalele bisericii Trinita dei Monti, n-ai loc să pui un picior – dară-mi-te... două! Turişti peste turişti de toate neamurile şi vârstele stau îngrămădiţi unul într-altul.

(Silvia Kerim, ***Roma - La Dolce Vita...***, în ***Formula As***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
- autorul;
- publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
- informaţiile despre oraşul Roma prezente în fragmentul citat. **6 puncte**

2. Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care conţin caracteristici ale oraşului Roma. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţia subordonată din fraza *Oraşul ar trebui să fie luat la pas, cu un sentiment de reculegere* este:
a. subiectivă;
b. predicativă;
c. atributivă.

4. Precizează funcţia sintactică şi modul următoarelor verbe din text: *ar trebui, să povestim, procurând.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi opinia despre importanța documentării în legătură cu un oraș, înainte de a-l vizita. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să-ți prezinți opinia despre importanța documentării în legătură cu un oraș, înainte de a-l vizita; **4 puncte**

– să valorifici secvențele din text care ilustrează cunoașterea de către autoare a unor informații despre orașul Roma, înainte de a-l vizita; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 45

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cândva câinele și pisica trăiau ca frații. Iar acum n-o poate suferi pe pisică, o urmărește la tot pasul, latră la ea și încearcă s-o încolțească. De ce? ...

Odată stăpânul a chemat câinele și pisica și le-a zis:

– Fiți cu ochii în patru! Păziți-mi averea, căci vedeți și singuri că s-au înmulțit hoții, iar șoarecii au umplut toate pivnițele.

– O păzim noi, nu te teme, a mieunat pisica, dar ce vom avea din asta?

– O să vă hrănesc, a răspuns stăpânul.

– Cu ce? a întrebat câinele nerăbdător.

– Dimineața cu carne fiartă, iar seara cu carne prăjită.

– Minunat! a miorlăit pisica, lingându-se pe bot. Însă, oricum, vrem să avem la mână o hârtie.

– Bine, s-a învoit stăpânul și a tocmit hârtia în care scria negru pe alb că cei doi vor păzi averea stăpânului, iar el îi va hrăni cum le-a fost înțelegerea. Apoi a semnat hârtia și i-a dat-o pisicii. Ea a luat-o în dinți și a pornit spre pivniță.

– Încotro, pisico? a întrebat-o câinele.

– Vreau să ascund hârtia în pivniță. Știu eu un loc tăinuit după sacii cu grăunțe. N-o mai găsește nimeni acolo.

Însă chiar în aceeași noapte șoarecii au găsit hârtia și au făcut-o ferfeniță.

Au trecut două-trei zile. Câinele și pisica au flămânzit și s-au înfățișat înaintea stăpânului.

– Dă-ne carne, vrem să mâncăm!

– Ce fel de carne? a întrebat stăpânul mirat peste măsură.

– Carnea care ni se cuvine. Așa ne-a fost înțelegerea, așa scrie și în hârtia pe care o avem la mână.

– Care hârtie? Aduceți-o s-o văd!

Pisica și câinele au coborât în pivniță și au început să caute hârtia în locul tăinuit. Dar n-au găsit decât niște bucățele mici din foaia roasă de șoareci. Câinele înfuriat s-a năpustit la pisică, dar ea a țâșnit afară și a luat-o la sănătoasa. Și până în ziua de azi câinele nu-i poate ierta pisicii întâmplarea cu hârtia, pe care numai și numai din vina ei șoarecii au făcut-o ferfeniță.*

(**Câinele și pisica** – *poveste populară*)

**a face ferfeniță* – a sfâșia, a face bucăți-bucăți

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Desparte în silabe cuvintele: *hârtia, tăinuit, întâmplarea.* **6 puncte**
2. Scrie enunțuri cu sinonimele contextuale potrivite pentru următoarele structuri: *fiți cu ochii în patru; a luat-o la sănătoasa.* **6 puncte**
3. Numește modul de expunere care predomină în textul citat. **6 puncte**
4. Transcrie fraza în care este precizat motivul pentru care stăpânul cheamă câinele și pisica. **6 puncte**
5. Menționează două trăsături care să justifice apartenența textului dat la genul epic. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În ce priveşte Brăila, ea a fost pentru prima oară atestată documentar la 20 ianuarie 1368, un viitor centru comercial – încurajat şi „alimentat" de vecinătatea Dunării. Corăbii încărcate cu tot felul de mărfuri veneau din porturi înfloritoare, aflate pe malurile Mării Negre ori ale Mediteranei, descărcând mărfuri alese în prăvăliile prospere ale oraşului.

Cu timpul, Brăila devine cel mai mare exportator de cereale al României. Brăileni bogaţi, iubitori de neam şi de ţară, se îngrijesc să-i asigure reţele de căi ferate, să-i modernizeze aspectul, să-i extindă capacităţile portuare... Autorităţile locale îşi dau şi ele concursul pentru înflorirea oraşului... Un mare român, Dumitru Ionescu, om bogat, ajuns primar al urbei, lasă Brăilei prin testament comori de preţ, adică întreaga averea sa! Din banii lui se vor construi ori reconstrui spitale, biserici, se vor oferi burse, se vor înfiinţa şcoli, biblioteci comunale, se vor acorda ajutoare permanente săracilor – bătrâni şi copii. [...]

Darurile lui Dumitru Ionescu luminează şi azi la Brăila. Biserici albe, clădiri somptuoase – majoritatea restaurate – sunt vii, în ciuda vremurilor grele pe care le trăim. [...]

Am plecat din Brăila cu un dor nelămurit... Oraşul, curat şi plin de parcuri, cu palate din alt timp, cu clădiri impozante, boiereşti, mai toate albe, cu acoperişuri argintii, cu biserici venite din Istorie, cu străzi îngrijite, cu superba lui esplanadă, tot albă, în trepte de marmoră, coborând spre Dunăre – foarte curată şi liniştită, la ceasul când am mâncat într-un restaurant tip vapor, aşezat pe apele ei, [...] *oraşul cu oamenii lui normali, care-şi văd de treabă, şi pe care nu pare să-i fi cuprins „criza" morală, m-a făcut să regret că-l părăsesc. Pentru un timp, mi-am trădat marea iubire faţă de Bucureşti.*

(Silvia Kerim – ***O iubire pe Dunăre: Brăila,*** în ***Formula As***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
– informaţiile despre oraşul Brăila prezente în fragmentul citat. **6 puncte**

2. Selectează trei structuri/ grupuri de cuvinte care conţin caracteristici ale oraşului Brăila. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţia subordonată din fraza *Brăileni bogaţi, iubitori de neam şi de ţară, se îngrijesc să-i asigure reţele de căi ferate* este:
a. completivă directă;
b. completivă indirectă;
c. circumstanţială de scop.

4. Precizează funcţia sintactică a trei pronume selectate din textul dat. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi opinia despre importanța pe care trebuie să o acorde autoritățile locale conservării patrimoniului* propriului oraş. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să-ți prezinți opinia despre importanța pe care trebuie să o acorde autoritățile locale conservării patrimoniului propriului oraş; **4 puncte**
- să valorifici secvențele din text care ilustrează importanța acordată de autorități conservării patrimoniului Brăilei; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Dicționar

**patrimoniu* s.n. – totalitatea bunurilor care aparțin colectivității şi sunt administrate de către organele statului; bun public; moştenire culturală.

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

III.
BAREME
DE CORECTARE
ŞI DE NOTARE

Varianta 1

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: dispariţia/ elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două cuvinte, dispariţia unei silabe etc.

2. (6p.) narațiune şi dialog (3p +3p)

3. (6p.) deznodământul: rezolvarea cauzei care a declanșat acțiunea (turturica rănită era de fapt zâna care se îndrăgostise de erou), nunta celor doi îndrăgostiți, formula finală (*Încălecai p-o şa*): 6p/ explicare incompletă: 2p

4. (6p.) ...*tu să mă iubeşti, precum te iubesc eu.*

5. (6p.) de exemplu: Pentru că *se leapădă de puterea ei cea măiastră* devenind om obișnuit: 6p/ explicare incompletă: 2p

B.

(4p.) precizarea a două caracteristici ale basmului popular: specie a genului epic, în proză; acțiunea este convențională; se relatează întâmplări fabuloase, împletite cu cele reale; lupta se dă între bine şi rău, între inteligență şi forța fizică brută; personajul principal are frumusețe fizică şi morală, istețime; trăsături ale creației populare - caracter oral, anonim, colectiv, tradițional etc.: (2p+2p)

(4p.) ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple adecvate din text: 4 p/ ilustrare parțial adecvată: 2p

(2p.) redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor): 2p/ conținut parțial adecvat: 1p

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) *fluture-pocnitor din specia Hamadryas*; Amazonia; *coloritul dorsal albastru bălțat cu gri se îmbină perfect cu coaja copacului. Aripile lipite întins de copac apar ca făcând parte din suprafața lui.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: datorită zgomotului cadențat şi destul de puternic pe care îl produc aceşti fluturi.

3. (6p.) de exemplu: *care nu e mai gros de trei bețe de chibrit așezate unul lângă altul* (atributivă); *astfel că ele apar ca făcând parte din suprafața lui* (consecutivă)

4. (6p.) *Fluturii-pocnitori* (substantiv comun, compus – subiect); *se odihnesc* (verb predicativ – predicat verbal)

B.

(4p.) În motivarea alegerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, concluziv etc.

(4p.) – descrierea înfățișării și a mediului de viață (clar, precis: 4p/ parțial: 2p)

(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor): 2p/ conținut parțial adecvat: 1p

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 2

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) Despărțirea cuvintelor în silabe: *soa-re, pre-tu-tin-deni, pus-tii.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *câmpean, câmpeancă, câmpenesc, câmpie* etc. (2p+2p+2p)

3. (6p.) de exemplu: *Soare, pretutindeni soare; Foc din zori până-n apus* etc.

4. (6p.) Ritm trohaic.

5. (6p.) de exemplu: accentul pus pe exprimarea unor sentimente/ stări sufleteşti; prezența imaginilor artistice, transfigurarea artistică a elementelor peisajului etc. (prezentarea adecvată în limita de spațiu indicată: 6p/ prezentare parțial adecvată sau nerespectarea limitei de spațiu indicate: 2p)

B.

În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că liricul este în principal genul subiectivității, al lumii interioare a poetului care își exprimă sentimentele, trăirile prin intermediul limbajului poetic și al elementelor de expresivitate artistică; mai poți avea în vedere descrierea cadrului spațio-temporal (dimineață, câmpie pustie, pârjolită de soare) și a atmosferei generale (groază și fior datorate arșiței copleșitoare), transfigurarea artistică a elementelor peisajului, imaginile vizuale (insistența asupra imaginii soarelui și a efectelor prezenței sale: căldura și lumina excesivă)

(4p.) – precizarea modului de expunere dominant, a genului literar şi a trăsăturilor acestuia, identificabile în text: prezentarea adecvată: 4p/ prezentare parțial adecvată: 2p

(4p.) – prezentarea semnificației a două dintre mijloacele artistice folosite de poet: (2p+2p)

(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor): 2p/ conținut parțial adecvat: 1p

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) pieride; Asia (*din Birmania și India până în Filipine și China*); *trăieşte mai ales la liziera pădurilor pentru a se putea adăposti astfel noaptea în desişuri* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *prezintă o mare varietate de desene și culori* și *se înmulțesc în cantități impresionante, încât par că formează adevărați nori* (2p+2p)

3. (6p.) *deosebit de puternic*: superlativ absolut, atribut adjectival; *mare*: pozitiv, atribut adjectival (2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: *pe măsura climatului tropical* al locului – atribut (2p+2p)

B.

(4p.) În motivarea alegerii, trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai

subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, concluziv etc.

(4p.) – descrierea înfățișării și a mediului de viață (clar, precis: 4p/ parțial: 2p)

(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conținut parțial adecvat: 1p

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 3

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *Tresărind scânteie lacul; Apa sună somnoroasă; valuri speroase; Ale pasărilor neamuri… vorbesc* (2p+2p+2p)

2. (6p.) derivare cu sufix; compunere (3p+3p)

3. (6p.) adverb relativ, substantiv comun („valuri"); relație de omonimie (2p+2p+2p)

4. (6p.) 8 silabe

5. (6p.) *Apa sună somnoroasă*

B.

De exemplu: Titlul este alcătuit din două substantive comune nearticulate, aflate în relație de subordonare, primul cu formă de nominativ, *freamăt*, iar celălalt cu formă de acuzativ cu prepoziție, *de codru*, urmate de puncte de sus-

pensie, având rolul de a sugera o relație de continuitate între acesta și textul poetic. Cele două substantive, prin sensul lor, fixează cadrul spațial descris. În relație cu textul citat, titlul exprimă tema şi, totodată, obiectul descrierii, respectiv un moment de linişte şi calm al unei zile de vară. Ipostaza poetului este aceea a observatorului care „notează", utilizând figuri de stil precum personificarea (*valuri sperioase*) și aliterația (*apa sună somnoroasă*), ceea ce vede, aude şi îl impresionează: lacul care *scânteie și se leagănă sub soare*, cântecul păsărilor etc. Totodată, titlul oferă o sugestie despre modul principal de expunere utilizat (descrierea) şi despre specia literară căreia îi aparține fragmentul citat (pastelul).

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu și conținutul poeziei: adecvată: 4p/ parțial adecvată: 2p;

(4p.) – menționarea celor două mijloace artistice: 2p+2p

(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate: adecvat: 2p/ parțial adecvat: 1p

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) *adanas*, adică *nebiruitul*; dur, sfărâmicios, poate arde asemeni unui cărbune, transparent, divers colorat (*albastru, verde, roșu, galben*); sunt foarte rare (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: la temperaturi de peste *900°C se mistuie ca un chibrit; după ardere nu rămâne niciun fir de cenușă*

3. (6p.) *sunt de preț* (predicat); *diamantele* (subiect) (3p+3p)

4. (6p.) *...că diamantul nu poate fi sfărâmat și că plesnește mai degrabă ciocanul și nicovala...*

B. (4p.)

În motivarea alegerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, concluziv etc.

(4p.) – folosirea unui limbaj expresiv în descrierea mineralului

(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conținut parțial adecvat 1p

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 4

I. (42 de puncte)

A.

1. De exemplu: hiat: *-nfiorare,* diftong: *invocarea,* triftong: *topeau.* (2+2+2) **6p.**

2. De exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite, hiatul devine diftong, păstrarea ritmului și a măsurii etc. **6p.**

3. De exemplu: *mâni albe, stofe vechi, turlele-nnegrite* etc. (2+2+2) **6p.**

4. De exemplu: personificarea cetății, metafora *purpura de seară,* epitetul cromatic *turlele-nnegrite.* (3+3) **6p.**

5. De exemplu: personificarea florilor sugerează tristețea provocată de trecerea timpului, imagine vizuală și auditivă etc. (6/4/2) **6p.**

B.

În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că pastelul este o specie a genului liric, prin excelență genul subiectivității, care exprimă sentimentele, trăirile poetului prin intermediul limbajului poetic și al elementelor de expresivitate artistică; pastelul este o descriere artistică în versuri, cu elemente ale cadrului spațio-temporal (cosmicul, culmile, vechea cetate, grădina) și atmosfera generală (tristă, melancolică), cu imagini vizuale și auditive; mijloace artistice folosite în conturarea atmosferei, de exemplu: epitetul (cromatic, personificator, metaforic), personificarea, metafora, inversiunea; elemente de versificație etc.

(4p.) – precizarea a două trăsături ale pastelului, identificabile în text (2p+2p);

(4p.) – ilustrarea celor două trăsături cu exemple din text (2p+2p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie/motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p/ parţial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. Daniel Iftimescu; utilizarea unei table interactive SMART Board; *regula ultimului obiect ridicat.* (2+2+2) **6p.**

2. *un set de patru creioane colorate şi un burete virtual.* (3+3) **6p.**

3. b. **6p.**

4. *de către producător* – complement de agent, substantiv comun, *a cărui* – atribut adjectival, adjectiv pronominal relativ, *alt* – atribut adjectival, adjectiv pronominal nehotărât (2+2+2) **6p.**

B.

În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propria opinie, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – prezentarea opiniei despre utilizarea la școală a tablei interactive SMART Board (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p);

(4p.) – valorificarea fragmentelor din text care ilustrează avantajele utilizării acestei table (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p)

(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p); **(2p)** – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 5

I. (42 de puncte)

A.

1. De exemplu: *ciocârlia, melodie, cântătoare* etc. (2+2+2) **6p.**

2. Izolează substantivul în vocativ de restul enunțului. **6p.**

3. De exemplu: inversiune: *blânda cântătoare*, epitet: *Natura cărunțită*. (3+3) **6p.**

4. De exemplu: verb la imperativ: *Nu mai spera*, substantiv în vocativ: *poete*. (3+3) **6p.**

5. De exemplu: plecarea ciocârliei, pasăre cântătoare și simbol solar, estival, sugerează tristețea iernii care își face loc etc. (6/4/2) **6p.**

B.

În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că textul dat aparține genului liric, prin excelență genul subiectivității, care exprimă sentimentele poetului; titlul constituie motivul literar central (ciocârlia ca simbol al cântecului, al verii, al bucuriei de a trăi etc.) și un simbol al poetului însuși; atmosfera generală (tristă, melancolică, de regret după vara/viața/ ciocârlia care a plecat), imagini vizuale şi auditive; mijloace artistice folosite în transmiterea mesajului, de exemplu: epitetul, personificarea, metafora, inversiunea; elemente de versificație etc.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (4 p/2p);
(4p.) – menționarea a cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (2p+2p);
(2p.) – redactarea unui conținut adecvat cerinței (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie/motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. istoria românilor, *istoricul Arrianus și Mircea Eliade, Muzeul Național de Istorie a României din București.* (2+2+2) **6p.**

2. De exemplu: *imagini impresionante, scene dramatice din bătăliile purtate acum mai bine de 2000 de ani; Cu stindardul în formă de lup facem cunoștință încă de pe soclul columnei, frumos decorat cu arme capturate de legiunile lui Traian.* (3+3) **6p.**

3. c. **6p.**

4. *sale* – atribut adjectival posesiv, caz acuzativ, *lui* - atribut pronominal, caz genitiv, *care* – subiect, caz nominativ. (2+2+2) **6p.**

B.

În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propria opinie, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – descrierea Columnei lui Traian, valorificând cel puțin două informații din textul dat (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p);

(4p.) – prezintarea impresiilor proprii despre elementele descrise (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p)

(2p.) – utilizarea unui conținut și a unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 6

I. (42 de puncte)

A.

1. De exemplu: *harabagiu* – căruțaș, *hărțăgos* – arțăgos, *de șuguit* – de glumit. (2+2+2) **6p.**

2. De exemplu: prefix – *răsbucuroasă*; sufix – *harabagiu, încăpătoare* etc. (2+2+2) **6p.**

3. De exemplu: o comparație – *Două iepe, albe ca zăpada*, o repetiție – *De glumeț, glumeț era...* (3+3) **6p.**

4. De exemplu: caracterizare indirectă, prin comportament, caracterizare directă, de către narator etc. (3+3) **6p.**

5. De exemplu: Lui moș Nichifor nu-i conveneau preocupările babei și de aceea nu era liniștit. (6/4/2) **6p.**

B.

Caracterizarea personajului, pe baza fragmentului dat, necesită relevarea unor modalități/ procedee de caracterizare (directă – de către narator; indirectă –fapte, atitudini, opinia altui personaj) ilustrate cu citate din text, dar și a unor trăsături care compun portretul acestui căruțaș.

(4p.) – precizarea a cel puțin două modalități/ procedee de caracterizare a personajului, care se regăsesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p);

(4p.) – indicarea a cel puțin două trăsături ale personajului (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p);

(2p.)– utilizarea unui conținut și a unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. astronomia; *la 1,5 milioane kilometri de Pământ (de 4 ori distanța Pământ–Lună); Agenția Spațială Europeană.* (2+2+2) **6p.**

2. Motiv – *succesul misiunii satelitului Hipparcos;* Obiectiv – *depistarea planetelor telurice* etc. (3+3) **6p.**

3. de exemplu: *în cazul descoperirii a noi planete de tip teluric;* complement circumstanțial condițional. (3+3) **6p.**

4. de exemplu: *20* – numeral cardinal, complement circumstanțial de timp; *2012* – numeral cardinal, atribut adjectival, *1,5 milioane* – numeral cardinal, complement circumstanțial de timp. (2+2+2) **6p.**

B.

În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propria opinie, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – prezentarea propriei opinii despre rolul cercetărilor astronomice, în prezent (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p);

(4p.) – valorificarea a două secvențe din text care ilustrează utilitatea cercetărilor facilitate de sateliții artificiali (convingător, adecvat: 4p/ parțial: 2p)

(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 7

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *medelniceri, sahan, logofăt* etc. (2+2+2)

2. (6p.) *slu-gar-ni-că, vi-cle-ni-e, bat-jo-co-ri-tor, plăs-mu-i-tă, bâr-fi-tor, bie-ți-lor.* (1+1+1+1+1+1)

3. (6p.) trăsături: Mihnea Vodă – cruzimea, logofătul Stoica – lingușeala etc. (3+3)

4. (6p.) de exemplu: adresarea directă, la persoana a II-a, verbe la imperativ, substantive în vocativ, propoziții exclamative şi interogative etc. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: Domnitorul vrea să-i înspăimânte pe boieri, să le arate că ambiția lor de avere poate avea un sfârșit nefericit etc. (6/4/2)

B.

Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate. De exemplu: Mihnea-Vodă cel Rău dă la ospăț boierilor pilaf cu boabe de mărgăritar pentru a-i înspăimânta și pentru a le da o pildă că avuțiile sunt amăgitoare.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (*Concordanța dintre conținutul textului dat şi rezumatul realizat* – în totalitate: 2p/ parțial: 1p)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale:* 2p; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale:* 1p)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esențializată*: 2p/ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate* – în totalitate: 2p/ parțial: 1p)

(2p.) – utilizarea unui conținut şi a unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p/ parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. ***Magazin Istoric***; *prefăcându-se că vrea să încheie o pace trainică cu Franța, a formulat pretenții atât de exagerate; Calais.* (2+2+2) **6p.**

2. *au săpat contra-galerii, au „bombardat" maşinile de asediu cu săgeţi şi cu tunuri destul de primitive.* (3+3) **6p.**

3. b. **6 p.**

4. *trainică, atât de exagerate, niciun* – atribute adjectivale, Ac., Ac., N. (2+2+2) **6p.**

B.

În realizarea compunerii, trebuie să prezinţi elementele indicate în cerinţă, valorificând şi informaţii din textul dat.

(4p.) – descrierea asediului unei cetăţi medievale, cu indicarea unor detalii adecvate (de exemplu: elemente spaţio-temporale, de tactică militară, de vestimentaţie, de armament etc.) (convingător, adecvat: 4p/ parţial: 2p);

(4p.) – integrarea a două informaţii din textul dat (convingător, adecvat: 4p/ parţial: 2p)

(2p.) – utilizarea unui conţinut şi a unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: dispunerea paragrafelor) - adecvate contextului: 2p/ parţial adecvate: 1p);

(2p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 8

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: sosind, frumoasă, cândva etc. (2+2+2)

2. (6p.) *-ntinerească, poate, trăiesc, lumea.* (2+2+2)

3. (6p.) *Ionică şi Ileana vieţuiră în fericire cerească, cu dragoste nesfârşită...* (3+3)

4. (6p.) de exemplu: personaje specifice (Ileana Cosânzeana, Făt-Frumos), obiecte fermecate (mărul), formula de încheiere. (3+3)

5. (6p.) brusc, pe neaşteptate, surprinzător etc.(6)

B. (12 p.) Finalul, specific basmului popular, exprimă triumful binelui, reprezentat de fericirea celor doi soţi.

(4 p.) – prezentarea mesajului fragmentului dat (4 p. răspuns convingător; 2p. răspuns parţial)

(4 p.) – ilustrarea opiniei: (4 p. cu exemple adecvate; 2 p. prezentarea opiniei, fără exemple adecvate)

(2 p.) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.)

(2 p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. aproape 40°C;

b. ploi asociate cu rafale puternice de vânt, descărcări electrice şi grindină;

c. aspectul vremii va reveni la normal, chiar dacă precipitaţiile vor fi în continuare deficitare. (2+2+2)

2. (6p.) de exemplu: rafale puternice de vânt; descărcări electrice; grindină. (3+3)

3. (6p.) b.

4. (6p.) substantiv; locuţiune conjuncţională; substantiv. (2+2+2)

B. (12p.) Fiind vorba de o descriere din perspectiva ta de călător, în realizarea compunerii trebuie să foloseşti, cu precădere, persoana I.

(4 p.) – descrierea cadrului, cu elemente spaţiale şi temporale (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(4 p.) – exprimarea impresiilor produse de contemplarea peisajului (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2 p.) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.)

(2 p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 9

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *unu, doi, trei* - numerale cardinale; *al doilea* - numeral ordinal (3+3)

2. (6p.) Cratima leagă două cuvinte diferite rostite împreună, indică rostirea în ritm rapid etc.

3. (6p.) de exemplu: leneş, fricos, temător de pedeapsă, nerăbdător se scape de pedeapsă etc. (3+3)

4. (6p.) *prin luna lui mai, aproape de Moşi* (6)

5. (6p.) *Smărăndiţa popei...*: (6)

B. (12p.) Atenţie! la convenţiile specifice rezumatului: respectarea fidelităţii faţă de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/ aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuaţie.

(**2p.**) – respectarea fidelității față de textul dat (*Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat* – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(**2p.**) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale*: 2p.; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale*: 1p.)

(**2p.**) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esnțializată*: 2p./ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p.);

(**2p.**) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate* – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(**2p.**) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. Emil Racoviță s-a născut în anul 1867;

b. … Punta Arenas, Țara de Foc;

c. Au stat mai bine de un an. (2+2+2)

2. (6p.) … va rămâne celebru mai cu seamă pentru descoperirea unei specii necunoscute până atunci, *balena cu cioc*. (6)

3. (6p.) b.

4. (6p.) substantiv comun, pronume relativ, verb auxiliar, verb predicativ, prepoziție simplă (pentru Ac.), substantiv propriu (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.)

(4 p.) – descrierea cadrului, cu elemente spațiale și temporale (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(4 p.) – descrierea impresiilor exploratorii față de lumea în care trăiesc (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2 p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente:

dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.)

(2 p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 10

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: Mi-a vorbit de împăcarea dintre cei doi. (6)

2. (6p.) Izolează vorbirea indirectă (6)

3. (6p.) de exemplu: necinstit, incorect; abil, viclean etc. (3+3)

4. (6p.) …*Nastratin Hogea,/ Ceartă cu-n vecin având,/ Fuse tras în judecată*… (6)

5. (6p.) Judecătorul i-a dat dreptate lui Nastratin și l-a alungat pe jeluitor. (6)

B. (12p.) Mesajul întâmplării povestite de Anton Pann scoate în evidență modul în care necinstea este sancționată cu aceeași „monedă" de către omul inteligent.

(4p.) – prezentarea mesajului fragmentului dat (4 p. răspuns convingător; 2p. răspuns parţial)

(4p.) – ilustrarea opiniei: (4 p. cu exemple adecvate; 2 p. prezentarea opiniei, fără exemple adecvate)

(2p.) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.)

(2p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. S-a dorit a se afla preocupările copiilor în timpul liber.

b. … grupul de vârstă al elevilor de 10-14 ani.

c. … pentru că dezvoltă capacitățile imaginative. (2+2+2)

2. (6p.) Vă plac jocurile pe calculator? (6)

3. (6p.) a.

4. (6p.) substantiv comun, adjectiv variabil cu patru terminații, prepoziție simplă (pentru Ac.), substantiv comun, verb copulativ, adjectiv variabil cu patru terminații (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.)

(4 p.) – descrierea regulilor (clar, precis: 4p./ parțial: 2p.)

(4 p.) – explicarea motivului pentru care practici acest joc (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2 p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.)

(2 p.) – respectarea limitei minime de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 11

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: a se pregăti.....; a se vindeca...... (3+3)

2. (6p.) 8 sunete (6)

3. (6p.) se făcea (3+3)

4. (6p.) Transformarea dialogului în vorbire indirectă presupune trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a, la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidenţierea replicilor prin verbe care exprimă acţiunea de *a spune*, eliminarea vocativelor, ortografia şi punctuaţia adecvate (6/4/2)

5. **(6p.)** argumente: formula specifică de început; personaje specifice – cei trei feciori, Smeoaica Pământului, ursitoarele, zâna; obiecte miraculoase – chimiraşul; acţiuni miraculoase – se transformă în pasăre; relaţii specifice între personaje – feciorii cei mari sunt îngâmfaţi şi proşti, cel mic este isteţ, în ciuda aparenţelor care îl arată nevolnic, Smeoaica este rea, zâna este miloasă; polarizarea personajelor – bune/ rele etc. (3+3)

B. (12p.) Atenţie! la convenţiile specifice rezumatului: respectarea fidelităţii faţă de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/ aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuaţie.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (*Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat* – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale*: 2p.; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale*: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esnţializată*: 2p./ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate* – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente:

opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(**2p.**) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. de exemplu: Pentru că *știm dacă lumile sunt locuite, ne ducem să văd!*.

b. de exemplu: Deoarece Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară, ci pe una alungită, așadar distanța între cele două obiecte cosmice nu este mereu aceeași.

c. de exemplu: *Deoarece pe Pământ natura oferă exemple de animale trăind în condiții cu totul diferite*. (2+2+2)

2. (6p.) 3 (6)

3. (6p.) c.

4. (6p.) 5

B. (12p.) În redactarea compunerii este important să pornești de la ideea acceptării neobișnuitul situației propuse de Jules Verne: o călătoie într-un proiectil lansat de un tun uriaș, și nu de o rachetă precum Apollo 11, cu care au zburat Neil Armstrong și Buzz Aldrin, primii pământeni care, la 11 iulie 1969, au pășit pe Lună

(**4p.**) – enumerarea materialele necesare zborului cosmic în neobișnuitul vehicul; (clar, precis: 4p./ parțial: 2p.)

(**4p.**) – descrierea calităților necesare unor exploratori care vor întreprinde o călătorie atât deneobișnută; (clar, precis: 4p./ parțial: 2p.)

(**2p.**) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.)

(**2p.**) – respectarea limitei minime de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 12

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) e, o, e (2+2+2)

2. (6p.) a chibzui, a cugeta, a judeca; a alerga, a goni: (3+3)

3. (6p.) *prietenul la nevoie se cunoaște* (6)

4. (6p.) Veselie, mândrie, lașitate (6)

5. (6p.) redactarea rezumatului (6/4/2)

B. (12p.) În realizarea compunerii este bine să ai în vedere *proverbul prietenul la nevoie se cunoaște*, evidențiind, totodată și trăsăturile dominante ale „personajelor": îngâmfarea inițială a purcelului care a considerat în mod greșit că, dacă pare a fi altfel decât semenii săi, nu mai are ce căuta printre aceștia; nepăsarea noilor săi „prieteni", datorată și faptului că, în fond, nu are nimic comun cu ei; conștientizarea, târzie, dar benefică până la urmă a faptului că nu trebuie să-ți judeci semenii după aparențe.

(4p.) – prezentarea mesajului (clar, precis: 4p./ parțial: 2p.)
(4p.) – ilustrarea opiniei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)
(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.)
(2p.) – respectarea limitei minime de spațiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. de exemplu: **Kiks-Ass** (acțiune), **Iubire la Roma** (iubire), **Robin Hood** (aventuri)

b. Iubire la Roma

c. Robin Hood (2+2+2)

2. (6p.) *În rolurile principale apar celebrii actori Russell Crowe și Cate Blanchett, ceea ce reprezintă în mod sigur o garanție a succesului.*

3. (6p.) a (6)

4. (6p.) articol nehotărât, verb copulativ, adjectiv variabil cu patru terminații (2+2+2)

B. (12p.) Fiind vorba despre exprimarea unui punct de vedere personal vei utiliza verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, aşadar, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – exprimarea preferinței pentru unul dintre cele trei filme
(4p.) – motivarea opțiunii (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)
(2p.) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.)
(2p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 13

Subiectul I (42 de puncte)

A.

(6p.)

1. Sinonim: *cinste* –onoare, *vorbe* –cuvinte, *sfârşiră* – terminară.

2. (6p.) Semnului exclamării – redă un îndemn.

3. (6p.) Două figuri de stil: epitetul *părul de aur*, enumeraţia *oaspeţii, curtenii şi împăratul*. (3+3)

4. (6p.) Două trăsături ale basmului: cifra magică 12, mama vitregă e pedepsită, cei buni sunt răsplătiţi etc. (3+3)

5. (6p.) Semnificaţia structurii – o masă îmbelşugată ca în basme.

B. (12p.) Finalul basmului ***Doi feţi cu stea în frunte*** de Ioan Slavici redă deznodământul: dezvăluirea adevărului, pedepsirea celor răi şi repunerea în drepturi a celor buni; sunt prezente elemente miraculoase în portretul feciorilor.

(4p.) – prezentarea mesajului fragmentului dat (4 p. răspuns convingător; 2p. răspuns parţial)

(4p.) – ilustrarea opiniei: (4 p. cu exemple adecvate; 2 p. prezentarea opiniei, fără exemple adecvate)

(2p.) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

1.

(6p.) a. Munţii Bucegi şi Piatra Craiului;

b. numele voievodului : Vlad Ţepeş, fiul lui Vlad Dracul, domn al Ţării Româneşti, supranumit „Dracula";

c. 19 noiembrie 1377 , Ludovic I de Anjou (rege al Ungariei). (2+2+2)

2. (6p.) *„avea și atribuții de judecător, dar mai ales militare"*.

3. (6p.) **b.** 3.

4. (6p.) Valoarea morfologică: *prima* – numeral ordinal cu valoare adjectival, *atestare* – substantiv comun, *este* – verb copulativ. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – descrierea castelului, pe baza unor informații spațiale și temporale (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – exprimarea opiniei despre ceea ce face din Castelul Bran o atracție turistică (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 14

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. (6p.) Antonim: *a sosit* – a plecat, *dimineață* - seara, *vii* - pleci. (3+3+3)

2. (6p.) Cratima leagă două cuvinte diferite rostite împreună, elidează vocala î etc.

3. (6p.) Transformarea primei replici în vorbire indirectă.

4. (6p.) Modurile de expunere: narațiune, descriere, dialog. (3+3+3)

5. (6p.) Abu-Hassan crede că visează etc.

B. (12p.) Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate.

De exemplu:

Califul îl duce pe Abu-Hassan adormit la palat și dă ordin ca a doua zi dimineața toți supușii să se poarte cu omul simplu ca și cum ar fi însuși califul.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (*Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat*- în totalitate: ; 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale:* 2p.; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale:* 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esnțializată*: 2p./ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate*- în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

1. (6p.)

- data și locul nașterii lui Constantin Brâncuși: 19 februarie 1876, Hobița;
- țara unde s-a afirmat cu adevărat sculptorul român : Franța;
- denumirea celor trei opere realizate de sculptor în Târgu-Jiu: „Coloana Infinitului", „Poarta sărutului", „Masa tăcerii" (2+2+2).

2. (6p.) *Gândul de a realiza opere și în țara sa natală nu-i da pace.*

3. (6p.) b.

4. (6p.) Valoarea morfologică: *1935* – numeral cardinal, *această* – adjectiv pronominal demonstrativ, *să se contureze* – verb predicativ. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – descrierea alcătuirii complexului expozițional, folosind informațiile spațiale și temporale (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – exprimi opinia despre dorința sculptorului de a înalța în țara sa natală o *Coloană a infinitului* (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**
- punctuația; **2 puncte**
- aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

1. (6p.)

- data şi locul naşterii lui Constantin Brâncuşi: 19 februarie 1876, Hobiţa;
- ţara unde s-a afirmat cu adevărat sculptorul român : Franţa;
- denumirea celor trei opere realizate de sculptor în Târgu-Jiu: „Coloana Infinitului", „Poarta sărutului", „Masa tăcerii" (2+2+2).

2. (6p.) *Gândul de a realiza opere şi în ţara sa natală nu-i da pace.*

3. (6p.) b.

4. (6p.) Valoarea morfologică: *1935* – numeral cardinal, *această* – adjectiv pronominal demonstrativ, *să se contureze* – verb predicativ. (2+2+2)

B. (**12p.**) În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerinţă, valorificând informaţii din textul dat.

(**4p.**) – descrierea alcătuirii complexului expoziţional, folosind informaţiile spaţiale şi temporale (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(**4p.**) – exprimi opinia despre dorinţa sculptorului de a înalţa în ţara sa natală o *Coloană a infinitului* (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(**2p.**) – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(**2p.**) – respectarea limitei minime de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 15

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. Sinonim: *lucii* - lucioase, *agale* - încet, *vor afla* – vor găsi. (2+2+2) **6 puncte**

2. Virgula izolează vorbirea indirectă de vorbirea directă. **6 puncte**

3. *cu pene lucii, Păgubaş de patru lei, desculț*. (2+2+2) **6 puncte**

4. Imagine vizuală *Cârdul tot pe râu trecu* si imagine auditivă *Mac-mac-mac şi ga-ga-ga!* etc. (3+3) **6 puncte**

5. De exemplu: Textul motivează de ce gâştele şi rațele se scufundă gălăcioase în apă. (6/4/2) **6 puncte**

B. Textul motivează de ce gâştele şi rațele se scufundă gălăcioase în apă, pentru că odinioară un gâscan și-ar fi pierdut papucii, pe care îi caută neîncetat.

(**4p.**) – prezentarea mesajului fragmentului dat(4 p. răspuns convingător; 2p. răspuns parțial) **4 p.**

(**4p.**) – ilustrarea opiniei: (4 p. cu exemple adecvate; 2 p. prezentarea opiniei, fără exemple adecvate) **4 p.**

(**2p.**) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(**2p.**) – respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. - limitele de la est și de la vest ale Munților Bucegi : la est Valea Prahovei, iar la vest Valea Dâmboviței;

- numărul de subgrupe din Munții Bucegi : 4;

- ce produce formele ciudate în Munții Bucegi: „conglomeratele de roci și de calcarele din care sunt alcătuiți". (2+2+2) **6 puncte**

2. Atracțiile pentru excursioniști vara (*sunt accesibile cele mai interesante trasee montane*) şi iarna (*îi răsfață pe iubitorii zăpezii*). (3+3) **6 puncte**

3. a. nume predicativ. **6 puncte**

4. Valoarea morfologică: *Carpații Meridionali* – substantiv propriu compus, *noastră* – adjectiv pronominal posesiv, *vara* – adverb de timp. (2+2+2) **6 puncte**

B. **(12p.)** În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – descrierea cadrului montan, cu elemente spațiale și temporale (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – impresiile despre elementele care fac din această zonă muntoasă o atracție turistică (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 16

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *clar, limpede, victorie, biruință* etc. (3+3)

2. **(6p.)** delimitează vorbirea indirectă.

3. **(6p.)** de exemplu: Costi dorea să se revanşeze, pentru că fusese de mai multe ori bătut de Trică, ajutat de sora sa. (6/4/2)
4. **(6p.)** transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidenţierea replicilor prin verbe care exprimă acţiunea de *a spune*, ortografia şi punctuaţia adecvate. (6/4/2)
5. **(6p.)** naraţiune, descriere, dialog. (2+2+2)

B. (12p.) caracterizarea directă, de către narator, dar mai ales cea indirectă, prin comportament şi limbaj; mândru, încăpăţânat, îndrăzneţ, dar respectuos cu învăţătorul său; se înţelege foarte bine cu sora sa etc.

(4p.) – precizarea a cel puţin două modalităţi/ procedee de caracterizare a personajului, care se regăsesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – indicarea a cel puţin două trăsături ale personajului (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente (opinie-motivare), dispunerea paragrafelor (2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   a. dezvelirea plăcii memoriale şi a bustului poetului Octavian Goga;
   b. în faţa casei memoriale din Răşinari;
   c. cu prilejul împlinirii a șaptezeci de ani de la moartea scriitorului.
2. **(6p.)** dezvelirea plăcii memoriale, a bustului, discursurile, recitările, sesiunea de comunicări, concursul, premierea învingătorilor.
3. **(6p.)** c.
4. **(6p.)** adjectiv substantivizat – subiect; substantiv – complement direct; verb – atribut verbal. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I; pentru explicarea motivelor „înfrângerii", este bine să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/

locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – prezentarea concurenților și a desfășurării concursului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – explicarea motivului pentru care nu te-ai ridicat la nivelul „adversarilor" și al sentimentelor tale față de rezultatul concursului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 17

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputincioși.* (1+1+1+1+1+1)
2. **(6p.)** de exemplu: *a ajunge cal de poștă, cal de bătaie, o fugă (bună) de cal, la paștele cailor* etc. (2+2+2)
3. **(6p.)** *O, nemernicul de mine!*
4. **(6p.)** de exemplu: egoist.
5. **(6p.)** de exemplu: regretul pentru o greșeală care acum îl va costa scump. (6/4/2)

B. (12p.) Atenție! la convențiile specifice rezumatului: respectarea fidelității față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/ aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuație.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (concordanța dintre conținutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.);

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului (desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.);

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (prezentarea în succesiune logică, esențializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului (relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– în enunț integrează următoarele informații: picioare scurte, cu gheare ascuțite, codiță subțire, carapace de culoare castanie, cu dungi şi pete gălbui.

– se lasă la fund, pe mâl, ca să nu mai poată fi văzută din cauza culorii carapacei.

– încetineala.

2. (6p.) înoată rapid și este greu de observat din cauza culorii carapacei.

3. (6p.) b.

4. (6p.) de exemplu: *se întâmplă* – predicat verbal; *scurte* – atribut adjectival; *în țara* – complement circumstanțial de loc. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii te poți referi la pericolul în care se află numeroase specii de pe glob din cauza poluării, a reducerii habitatelor sau a vânătorii excesive. Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene. Utilizează mijloace lingvistice specifice: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) – prezentarea importanței conservării biodiversității în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive pentru protejarea mediului în țara noastră și valorificarea secvențelor din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 18

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** *străluci, prevedere, argintie, călătoare, trecători, înşirate.* (1+1+1+1+1+1)
2. **(6p.)** de exemplu: păstrarea măsurii versului, conservarea ritmului, dispariţia/ elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două cuvinte, dispariţia unei silabe etc. (3+3)
3. **(6p.)** comparaţii: *Ca fantasme albe plopii înşiraţi se perd în zare; Soarele rotund şi palid se prevede pintre nori/ Ca un vis de tinereţe pintre anii trecători;* repetiţie: *Ziua ninge, noaptea ninge, dimineaţa ninge iară!;* epitet: *cumplita iarnă* (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: descriere literară în versuri, înfăţişează un aspect din natură, un peisaj, sugerează sentimentele poetului, apelează la elemente de expresivitate artistică etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: *a cerne*, folosit în sens figurat, sugerează curgerea abundentă a zăpezii. (6/4/2)

B. **(12p.)** Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** indică în mod direct anotimpul descris; **b.** raportat la text, sugerează o anume stare de spirit a poetului: spaima în faţa frigului asociat morţii; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o senzaţie de puritate, de prospeţime. Mijloace artistice: epitete, inversiuni, comparaţii, metafore, enumeraţii.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relaţiei dintre titlu şi conţinutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – evidenţierea a două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. **(6p.)**

– trebuie să păstrezi *chitanța emisă la cumpărare.*
– *primul cumpărător și urmașii acestuia.*
– să apelez *la Biroul cu problemele consumatorului din orașul X, strada XX nr. XXX, ori să telefonați la Serviciul de informații clienți: XXX. XXX. XX. XX*

2. (6p.) Certificatul de garanție pe un an asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice componentă a frigiderului* care se defectează din cauza unui viciu de fabricație; certificatul de garanție pe cinci ani asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice piesă a sistemului de răcire* (*compresorul, vaporizatorul, rețeaua de tuburi*) care se defectează din cauza unui viciu de fabricație.

3. (6p.) b.

4. (6p.) *firma* – substantiv comun; *noastră* – adjectiv pronominal; *se obligă* – verb; *de garanție* – substantiv comun; *gratuită* – adjectiv variabil cu două terminații; *a defectelor* – substantiv comun. (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.) În realizarea compunerii, poți să te referi mai întâi la pericolul în care se află umanitatea din cauza poluării planetei, iar apoi la poluarea din țară sau din localitatea în care trăiești (emisii de gaze provocate de mașini, poluarea industrială, defrișări, reducerea spațiilor verzi, depozitarea neglijentă a deșeurilor etc.). Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene. Utilizează mijloace lingvistice specifice: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) – prezentarea importanței protejării mediului în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive pentru protejarea mediului în țara noastră (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției;	**1 punct**
– coerența textului;	**2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; 2 puncte
– ortografia; 3 puncte
– punctuaţia; 2 puncte
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. 2 puncte

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 19

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *jupâneasă vulpe, bietul măgar.* (3+3)
2. (6p.) izolează vocativul.
3. (6p.) *Văzui ce păţi bietul măgar.*
4. (6p.) *orgolios/ violent, înțeleaptă, cinstit/ naiv* (2+2+2)
5. (6p.) omul învață din eșecurile celorlalți. (6/4/2)

B.

(12p.) În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situaţii omeneşti, alegoria, intenţie satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, aşadar, aşadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – numirea celor patru caracteristici (1p.+1p.+1p.+1p.);
(4p.) – ilustrarea aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. **(6p.)**

– joi, vineri, sâmbătă, duminică.

– ar trebui să mai renunțe la antrenament și să învețe mai bine.

– sportul.

2. **(6p.)** *...ar fi bine să renunți la antrenament și să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanșa față de familia ta.*

3. **(6p.)** **b.**

4. **(6p.)** de exemplu *...o discuție/ pe care o vei purta cu părinții...* – subordonată atributivă.

B. **(12p.)** În compunere te poți referi la câteva dintre următoarele trăsături ce rezultă din text: mare amator de sport, orgolios, dar mai puțin dispus să învețe; totuși, când nu are încotro, este capabil să recupereze rămânerea în urmă și astfel să-și mulțumească părinții.

(4p.) – precizarea celor patru trăsături ale capricornului; (1+1+1+1);

(4p.) – ilustrarea acestor trăsături cu exemple adecvate, utilizând și informațiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 20

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** *cumetriță, bucuroasă, cumătra, mânioasă, tocătură, ulcior*. (1+1+1+1+1+1)
2. **(6p.)** *vulpe* – Ac.; *care* – N.; *unei păduri* – G. (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: Barza s-a supărat pe vulpe, pentru că nu a putut mânca orezul din farfurie.
4. **(6p.)** de exemplu: pentru a-i plăti vulpii cu aceeași monedă. (6/4/2)
5. **(6p.)** de exemplu: explică motivul pentru care vulpea și barza nu mai sunt prietene.

B. **(12p.)** Modalitățile transformării dialogului în vorbire indirectă sunt precizate chiar în cerință.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   – leu, capricorn;
   – de exemplu: perseverența, puternicul simț al realității, concentrarea asupra esențialului;
   – amabil, deschis, optimist, iubește adevărul și dreptatea.
2. **(6p.)** de exemplu: *Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Își schimbă comportamentul în funcție de starea de spirit.*
3. **(6p.) a.**
4. **(6p.)** de exemplu: *Îi plac laudele* din cauza firii sale orgolioase.

B. **(12p.)** Poți alege între un *vărsător* (Goe; Ionel – *Vizită*...), un *berbec* (popa Tanda), o *balanță* (Greuceanu) etc.

(4p.) – precizarea numelui personajului, a titlului textului din care l-ai selectat, a autorului, precum și a motivelor alegerii (1+1+1+1);

(4p.) – ilustrarea trăsăturilor personajului cu exemple adecvate, din textul selectat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 21

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *trebuia, vii, vreo, loază, ai, mei, iei.* (3+3)

2. (6p.) de exemplu: *dușmănia, să accepți, niciodată, aproape, să iau, bucurie.* (1+1+1+1+1+1)

3. (6p.) profesorul: *leneș, dobitoc*; vizitatorul: *un băiat prea cumsecade.* (3+3)

4. (6p.) Costică Ionescu.

5. (6p.) *...un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune, mi-e rudă.* (3+3)

B. (12p.) Modalitățile transformării dialogului în vorbire indirectă sunt precizate chiar în cerință.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
– de exemplu: Roua le readuce pe pământ, unde apa conține substanțele nutritive necesare trezirii lor la viață;
– Africa de Nord, Italia și Europa Centrală;
– *germeni, ouă de insecte și semințe de plante.*

2. (6p.) *Cețurile atlantice de praf gălbui* [...] *pătrund periodic din arhipelagul Capului Verde.*
3. (6p.) b.
4. (6p.) de exemplu: *Vânturile* și curenții *ascendenți ridică din apele secate legiuni de viețăți microscopice.*

B. (12p.) Având în vedere enunțul inițial, probabil descrierea cea mai potrivită ar fi a unei câmpii uscate de seceta prelungită a verii. Poți înșirui elementele descrierii, de exemplu, în ordinea *aproape – departe* ori *jos – sus*. Poți integra figuri de stil precum personificarea, repetiția, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, enumerația sau antiteza.

(4p.) – ordonarea elementelor tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil (1+1+1+1);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 22

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** *sperios, singuratice, vultur.* (2+2+2)

2. **(6p.)** Virgula enumeră părţi de propoziţie de acelaşi fel; semnul exclamării indică adresarea directă. (3+3)

3. **(6p.)** de exemplu: epitet – (*apa*) *sură*; personificare – *pădurea lin suspină*; metaforă – *codrul, dragul codru, troienindu-şi frunza toată.* (2+2+2)

4. **(6p.)** de exemplu: *Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!*

5. **(6p.)** de exemplu: Toamna frunzele codrului au căzut, astfel încât luna poate să-i lumineze cele mai tainice locuri. (6/4/2)

B. **(12p.)** În compunere trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că liricul, prin excelență genul subiectivității, al lumii interioare, exprimă sentimentele, trăirile poetului, prezent în mod nemijlocit în creația sa prin intermediul limbajului poetic și al elementelor de expresivitate artistică; mai poţi avea în vedere cadrul spațio-temporal (pădure, munte, locuri singuratice, început de toamnă) și atmosfera generală (tristă, melancolică), imaginile vizuale şi auditive; mijloace artistice folosite în conturarea atmosferei, de exemplu: aliterația – *sură-i sara*, epitetul (cromatic, personificator, metaforic), personificarea – *pădurea... suspină, vântul sperios*; alternarea persoanei a treia cu persoana a doua, a adresării directe – *Şapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,/ Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!*; evidențierea valorilor expresive ale unor categorii lexico-semantice, de exemplu folosirea unor forme regionale: *sara, vo, farmă.*

(4p.) – precizarea modului de expunere dominant, a genului literar şi a trăsăturilor acestuia, identificabile în text (1p.+1p.+1p.+1p.);

(4p.) – prezentarea semnificației a două dintre mijloacele artistice folosite de poet (1p.+1p.+1p.+1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. (6p.)

a. informarea

b. vara

c. *spray nazal pe bază de apă de mare*

2. (6p.) *plasturi sterili de mărimi diverse care pot fi utilizați pentru orice fel de rană, dar și pentru înțepăturile insectelor; o cremă sau un gel împotriva mâncărimilor datorate înțepăturilor de insecte.*

3. (6p.) **a.**

4. (6p.) de exemplu: *este vremea legumelor și a fructelor* proaspete.

B. (12p.) În redactarea compunerii trebuie să folosești, cu precădere, pronume și verbe la persoana întâi și a doua, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spațiu și de timp. Asigură-te că întâmplarea povestită are o desfășurare sau măcar un deznodământ vesel.

(4p.) – informații succinte despre locul și timpul când a avut loc excursia (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea circumstanțelor în care s-a produs întâmplarea la care te vei referi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 23

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *a aduce (pe cineva) la viață, cu prețul vieții, pe viață și pe moarte, cu viață, a fi om de viață, a da viață.* (2+2+2)

2. (6p.) de exemplu: *răcoroasă, mângâioasă, șezătoare, ceresc.* (2+2+2)

3. (6p.) de exemplu: epitet – *(gândire) mângâioasă;* comparație – *un foc tainic strălucește/ Ca un ochi roș de balaur;* inversiune – *un lung bucium.* (2+2+2)

4. (6p.) de exemplu: specie a genului liric, descriere literară în versuri, înfățișează un aspect din natură, un peisaj, prin intermediul căruia sunt sugerate sentimentele poetului etc. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: *farmec, încântare, emoție* etc.

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** oferă în mod direct un indice de timp; **b.** raportat la text, sugerează o anume stare de spirit a privitorului: emoție, farmec; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o impresie de mister. Mijloace artistice: epitete, inversiuni, comparații, metafore, enumerații, interogații retorice.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu și conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– informativ și persuasiv;

– de exemplu: *este situat în stațiunea Poiana Brașov;*

– de exemplu: prețul unei camere, mijloace de transport etc.

2. (6p.) *Este clasificat cu patru stele.*

3. (6p.) b.

4. (6p.) verb la diateza pasivă, prepoziție simplă, numeral cardinal, substantiv.

B. **(12p.)** de exemplu: poți adăuga informații despre prețul fiecărui tip de cameră, o adresă e-mail, numele unor persoane de contact etc.
(4p.) – două informații suplimentare care completează anunțul (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 24

I. (42 de puncte)

A.
1. **(6p.)** de exemplu: *maiestuoasă, măreață* (3+3)
2. **(6p.)** izolează substantivul în vocativ; delimitează vorbirea indirectă de vorbirea directă. (3+3)
3. **(6p.)** comparație: *luneca vântul ca un râu nevăzut; poteca se desface înaintea ta ca o caracatiță*; epitet: *tăcere solemnă; liniște sfântă.* (3+3)
4. **(6p.)** narațiune, descriere, dialog. (2+2+2)

5. (6p.) de exemplu: în trecerea sa pe deasupra pădurii de brad, sunetul abia auzit al vântului, amplificat de vârfurile copacilor, seamănă cu șoapta valurilor unui râu nevăzut. *(6/4/2)*

B. (12p.) În compunere trebuie să scoți în evidență neliniștea călătorului aflat la căderea serii în pustietatea muntelui și să oferi o posibilă soluție la impasul în care se află: de exemplu, să-și improvizeze un adăpost din ramurile unor copaci care să-l ferească de frigul și umezeala nopții sau, poate, să descopere totuși o drum care să-l îndrepte spre un o stână ori o cabană. În descrierea locurilor pe care le străbate drumețul poți integra și figuri de stil precum personificarea, hiperbola, epitetul, comparația, enumerația sau antiteza.

(4p.) – descrierea locului unde se află călătorul, care justifică motivul neliniștii (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea unei soluții plauzibile pentru situația-limită (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. să ofere celor interesați informații despre *starea cărții în România;*

b. 1990-2006;

c. *55%*

2. (6p.) *56% dintre subiecții chestionați într-o anchetă recentă declară că nu au cumpărat nicio carte în ultimul an și 55% nu au citit deloc cărți.*

3. (6p.) a.

4. (6p.) adjectiv nehotărât, substantiv, adjectiv posesiv, prepoziție, substantiv, verb. (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.) Argumentele Danei: *dezinteresul multora pentru cultură și educație; fără cultură ești un ignorant; fără educație nu poți să reușești în viață.* Argumentele lui Mihai: *nu poți fi sigur de corectitudinea informației; o persoană din două citește totuși; toți colegii de clasă citesc.* În argumentarea ta este bine să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai

subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – integrarea, alături de propria părere, a argumentelor celui pe care îl contrazici/ îl aprobi (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 25

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** Cuvinte derivate cu ajutorul sufixelor: *argintie, lămâiţă, viforniţă;* cuvinte derivate cu ajutorul prefixelor: *împodobit, învie.* (3+3)
2. **(6p.)** *podoaba*: vocale – *o, a, a;* semivocale – *o; se-ndoiesc*: vocale – *e, o, e;* semivocale – *i; miazănoapte*: vocale – *a, ă, a;* semivocale – *i, o.* (2+2+2)
3. **(6p.)** personificare.
4. **(6p.)** de exemplu: pronume şi verbe de persoana I singular şi plural (*mi, ascult, simt, ni*), adjectiv pronominal (*noastră*). (3+3)

5. **(6p.)** de exemplu: tristețe, melancolie, jale etc. În redactarea răspunsului este recomandabil să foloseşti verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; adverbe de mod potrivite exprimării subiectivității evaluative – *posibil, probabil, desigur* etc.; cuvinte cu rol argumentativ – *pentru că, încât, aşadar* etc. (6/4/2)

B. **(12p.)** Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** oferă în mod direct un indice de timp; **b.** raportat la text, anunță de la început sentimentul de tristețe care învăluie poezia; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o impresie de melancolie, de jale, asociind lumea exterioară cu lumea interioară a poetului. Mijloace artistice: personificări, epitete, aliterații.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. **(6p.)**

– *Tu vorbești?*

– *Da' ce-i cu tine?*

– *Ce problemă?!...*

2. **(6p.)** nesiguranță.

3. **(6p.)** **c.**

4. **(6p.)** interjecție, adverb, conjuncție, verb, prepoziție, substantiv. (1+1+1+1+1+1)

B. **(12p.)** Motive posibile: nu și-a scris tema pentru acasă, nu a învățat, s-a comportat nepotrivit față de profesor cu o zi înainte și acum îi este jenă să dea ochii cu acesta etc. Limbajul utilizat: informal, familiar. Poți utiliza interjecții, propoziții eliptice, semne de punctuație (..., !, ?, !?, !!) prin care să sugerezi intonația, ritmul vorbirii, pauzele etc.

(4p.) – prezentarea unui motiv al îngrijorării lui Dan (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 26

I. (42 de puncte)

A.
1. **(6p.)** de exemplu: O mâță luase obiceiul (căpătase năravul, se nărăvise) de a merge într-o casă şi de a vâna şoareci.
2. **(6p.)** de exemplu: Atunci pisica, nemaivăzând niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi la ce-ar face pentru ca să-i poată scoate.
3. **(6p.)** de exemplu: înțelepciune.
4. **(6p.)** Genul epic presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său personal sau poate face personajele să se exprime în vorbire directă –, a acțiunii, a subiectului şi a momentelor subiectului etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: Omul devine mai înțelept, învățând din experiențele neplăcute ale vieții. (6/4/2)

B. (**12p.**) În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situații omenești, alegoria, intenție satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, așadar, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – numirea celor două caracteristici și ilustrarea cu exemple din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – argumentarea finalității morale a textului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (**36 de puncte**)

A.

1. (**6p.**)

a. de exemplu: pentru a stârni curiozitatea.

b. *Lumea Încuiată și cea Magică încep să se împletească.*

c. ***Harry Potter și Prințul Semipur*** *este al șaselea film din seria adaptărilor cărților lui J. K. Rowling.*

2. (**6p.**) *Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor.*

3. (**6p.**) **a.**

4. (**6p.**) subiect: *dragostea și gelozia*; predicat: *plutesc.* (3+3)

B. (**12p.**) În redactarea răspunsului este obligatoriu să îndeplinești toate cerințele compunerii, deoarece alocarea punctelor se realizează în funcție de acest criteriu.

(4p.) – precizarea titlului și a tipului filmului (2p.+2p.);

(4p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 27

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *senzație, tiranică, panică.* (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: cratima – dispariția/ elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două silabe, păstrarea măsurii versului, conservarea ritmului etc.; punctul – marchează sfârșitul enunțului. (3+3)
3. **(6p.)** comparație: *Un salcâm* [...]*/ Mândru ca o flamură*; personificare: *Plopii și răsurile/ Spun...* (3+3)
4. **(6p.)** rima: încrucișată; măsura: 8 și 7 silabe. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: personificare; descrie adierea atât de ușoară a vântului, încât abia dacă a putut să pună în mișcare puful aproape imponderabil al păpădiilor. (6/4/2)

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** este alcătuit din cuvântul *rapsodie* – scriere lirică în versuri, fantezistă și sentimentală + *toamnă* – anotimp nostalgic, prevestind moartea naturii; **b.** raportat la text, anunță de la început sentimentul de ușoară tristețe care învăluie poezia; **c.** din punct de vedere expresiv, sugerează muzicalitatea interioară a versurilor. Mijloace artistice: în primul rând personificări și, de asemenea, epitete.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu și conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.
1. (6p.)
– *... sud-estul Europei...*
– *paralela de 45°*
– temperată.
2. (6p.) informare.
3. (6p.) c.
4. (6p.) *Teritoriul, țării, sud-estul, paralelei.*

B. (12p.) sinonime: *teritoriu* – zonă, meleag, regiune; *țară* – stat, patrie; *sud* – miazăzi; *est* – răsărit, orient, soare-răsare; *vest* – apus, asfințit; *nord* – miazănoapte. Poți integra figuri de stil precum repetiția, metafora, epitetul, comparația, enumerația.
(4p.) – ordonarea elementelor componente ale tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil diferite (1p.+1p.+1p.+1p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 28

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: ...*mai* renunță...
2. (6p.) Marchează căderea accidentală în rostire a unui sunet.
3. (6p.) expozițiunea.
4. (6p.) de exemplu: moșul – pofticios, naiv etc.; baba – avară, rea etc. (3+3)
5. (6p.) de exemplu: să facă rost de bani pentru a-i aduce moșului ori să-și găsească alt stăpân. (6/4/2)

B. (12p.) convenții specifice: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esențializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente:

opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
- fasole, pepeni;
- Sunt bogate în betacaroten;
- pepenii verzi și galbeni.

2. (6p.) informarea.

3. (6p.) a.

4. (6p.) de exemplu: Nu rata întâlnirea/ pentru că vei regreta.

B. (12p.) Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate. Exemplifică-ți opinia, folosind și extrase din text.

(4p.) – prezentarea calităților (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – argumentarea în favoarea unei diete bogate în legume și fructe (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:
- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**
- punctuația; **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 29

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: *a avea zile, de la o zi la alta, din zi în zi, a face cuiva zile fripte* etc. (2+2+2)

2. (**6p.**) *muntelui*: vocale – u, e, u; semivocale – i; *două*: vocale – o, ă; semivocale – u; *obişnuiau*: vocale – o, i, u, a; semivocale – i, u. (2+2+2)

3. (**6p.**) *vacanţa mare, decenii, săptămâni, înainte-de-amiază, seara.* (1+1+1+1+1+1)

4. (**6p.**) naraţiunea, descrierea. (3+3)

5. (**6p.**) de exemplu: prezenţa indicilor de spaţiu şi de timp, indicarea personajelor. (6/4/2)

B. (**12p.**) Convenţii specifice: respectarea fidelităţii faţă de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea inadecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.);

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esenţializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei de spaţiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. (6p.)
– alauda arvensis;
– 6-12 pui;
– din Europa până în nordul Africii şi sud-vestul Asiei.

2. (6p.) Oferă informaţii despre ciocârlia de câmp.

3. (6p.) a.

4. (6p.) indicativ prezent.(3+3)

B. (12p.) Sinonime: *mascul* – bărbătuș; *zbor* – planare, plutire; *înălțime* – altitudine; *cuib* – adăpost. Poţi integra figuri de stil precum repetiția, metafora, epitetul, comparaţia, enumeraţia.

(4p.) – ordonarea elementelor componente ale tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitei de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 30

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *a avea tragere de inimă, cu inimă ușoară, din toată inima etc.; a rămâne cu buzele umflate, a rămâne de căruță, a rămâne pe dinafară* etc. (3+3)

2. **(6p.)** *ăl, îmblat, lungiș.* (2+2+2)

3. **(6p.)** expozițiune.

4. **(6p.)** are *inima rece.*

5. **(6p.)** de exemplu: peste tot, pretutindeni, în toată țara etc. (6/4/2)

B. **(12p.)** Caracteristici ale baladei: de exemplu: este o creație epică, în versuri; fiind o creație populară, este orală, anonimă, colectivă, sincretică; conține situații/ întâmplări ieșite din comun; permite interferențe ale epicului cu liricul etc.

(4p.) – precizarea celor două caracteristici ale baladei populare, ca specie literară (3p.+3p.);

(4p.) – ilustrarea aceste caracteristici cu exemple din textul ales (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**

– apă curentă, canalizare, lumină electrică, telefon, încălzire cu lemne, cărbuni, petrol, boiler electric;

– pentru încălzirea din timpul iernii;

– se cumpăra combustibilul necesar încălzirii din timpul iernii.

2. **(6p.)** *străzile Negoiul și Meșterul Manole, marginea Bucureștiului; 1926, vara, iarna.*

3. (6p.) a.
4. (6p.) atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă. (3+3)

B. (12p.) Poţi înşirui elementele descrierii, de exemplu, în ordinea *departe* (localitatea/ cartierul, strada) – *aproape* (casa) ori *afară* (curtea) – *înăuntru* (interiorul locuinţei). Poţi integra figuri de stil precum repetiţia, epitetul, comparaţia, enumeraţia.

(4p.) – indici de spaţiu şi de timp (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(4p.) – enumerarea elementelor care compun locuinţa (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 31

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) Termenii din text: *a visat, visătorul*; cuvântul de bază: *vis*. (2+2+2)
2. (6p.) de exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite; apariţia unui diftong; rostirea mai rapidă. (3+3)

3. **(6p.)** de exemplu: metafora *mătasa-i*, personificarea *se frământă în mătasa-i un păianjen* etc. (3+3)
4. **(6p.)** de exemplu: exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivității/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezența unor procedee de expresivitate artistică etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: contemplarea zbaterii păianjenului este pretext pentru reflecția eului liric asupra insectei care sugerează, prin aspirația sa spre înălțimi, idealismul poetului; interogația retorică, personificarea, imaginea vizuală etc. (6/4/2)

B. (12p.) De exemplu: titlul ***Visătorul*** se referă simultan la două ființe – atât păianjenul, care încearcă imposibilul, cățărându-se pe firul său de mătase la cer, cât şi omul, poetul, care aspiră spre absolut pe „firul" gândului.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   – Aurelia Cosma, Doina Işfănoni;
   – *Al. Odobescu;*
   – de exemplu: *Specialiştii şi studenții, oameni de cultură şi artă, 130 de meşteri populari veniți din satele de unde erau aduse casele şi 1 100 muncitori (zidari, tâmplari, dulgheri, pictori de construcții etc.).*
2. **(6p.)** *Astăzi Muzeul Satului se întinde pe o suprafață de 10 ha, cu 71 de complexe, cu 317 construcții diferite.* (2+2+2)
3. **(6p.)** c.
4. **(6p.)** complement circumstanțial de mod – diateza activă; predicat verbal – diateza pasivă; predicat verbal – diateza reflexivă.

B. **(12p.)** În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerinţă, valorificând informaţii din textul dat.

(4p.) – descrierea Muzeului Satului din Bucureşti, cu elemente spaţiale (imaginea de ansamblu, clădirile componente şi detaliile) şi temporale (anotimpul, momentul zilei) (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea impresiilor proprii despre elementele care fac din acest muzeu o atracţie turistică (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 32

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu, termenii neologici din text: *solemnă, imens, aspiraţie*; sinonime: sacră/ profundă/ gravă, uriaş, năzuinţă. (1+1+1+1+1+1)

2. **(6p.)** de exemplu: *li-niş-te, so-lem-nă, mi-li-oa-ne, as-pi-ra-ţi-e, ulmi, di-vi-ni-ta-te.* (1+1+1+1+1+1)
3. **(6p.)** de exemplu: o enumeraţie – *Brazi, paltini, ulmi, stejari* –, o comparaţie *Lemnul ca o aspiraţie a pământului* – şi un epitet – *(linişte) solemnă* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: *Unde plec, Doamne?*
5. **(6p.)** de exemplu: relaţia dintre om şi natură, dintre planul subiectiv, al eului efemer şi planul obiectiv, al naturii, redat de pădurea personificată poate fi sugerată de metafora *cercuri*, ce desemnează timpul care trece etc. (6/4/2)

B. **(12p.)** De exemplu: titlul ***Pădurea*** desemnează cadrul natural descris în poezia lui Marin Sorescu, dar are valoare simbolică pentru motivul legăturii dintre om şi natură, dar şi al trecerii ireversibile a timpului, al efemerităţii omului în raport cu ritmul amplu al existenţei naturii.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relaţiei dintre titlu şi conţinutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – evidenţierea a două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   - Aristide N. Popescu;
   - câinele ca ajutor al omului în situaţii dificile;
   - de exemplu: pentru a aproviziona staţiunile meteorologice; în caz de accident în zona polară, când supravieţuitorii ar muri pe banchiză, de foame şi frig.
2. **(6p.)** *pentru tras cărucioare cu mărfuri, ca însoţitor al nevăzătorilor; „câinii-paraşută”* etc. (2+2+2)
3. **(6p.)** **b.**
4. **(6p.)** *a fost utilizat* - predicat verbal, verb predicativ; *din Herculanum* – atribut substantival, substantiv propriu; *a devenit foarte rară* – predicat nominal, verb predicativ copulativ + nume predicativ/ adjectiv.

B. (12p.) În redactarea compunerii trebuie să folosești pronume și verbe la persoana a III-a, adecvate unei narațiuni, sau la persoana I, dacă alegi să realizezi relatarea din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spațiu și de timp. E de preferat ca întâmplarea povestită să aibă un deznodământ fericit. Poți utiliza informații din textul dat.

În exprimarea propriei opinii, poți să folosești verbe și pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a întâmplării (reale sau imaginare) prin care trece un câine pentru salva un om (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriei opinii despre cele întâmplate (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 33

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *ferecate* – descuiate, *împovărate* – despovărate/ uşurate, *bătrân* – tânăr. (2+2+2)
2. **(6p.)** de exemplu: virgula izolează substantive în vocativ etc.
3. **(6p.)** de exemplu: o metaforă *Spaimele răscrucilor* – o repetiţie *Nu s-arată şir de care,/ Şir de care ferecate* –, o personificare – *Codrule, bătrânule!/ Scutură-ţi tu pletele* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: măsura de 7-8 silabe, ritmul trohaic, rima pereche. (2+2+2)
5. **(6p.)** de exemplu: personificarea codrului, înfăţişat ca un bătrân înţelept, protector şi stăpân al cetelor de haiduci ilustrează motivul specific folclorului al comuniunii dintre om şi natură etc. (6/4/2)

B. (12p.) De exemplu: motivului literar al comuniunii dintre om şi natură în poezia ***Cântec vechi*** se realizează prin personificarea codrului şi prin modul de expunere (monolog liric adresat), dar şi prin procedeele artistice utilizate, imitând doinele populare.

(4p.) – precizarea genului liric şi trăsăturile acestuia: exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivităţii/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezenţa unor procedee de expresivitate artistică etc. (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice din text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   – ***Panorame. Pădurea tropicală; Viaţa în pădurea tropicală;***

– Editura Art;
– *Datorită căldurii din tot timpul anului şi precipitaţiilor bogate.*

2. (6p.) *în bazinul Amazonului din America de Sud, în America Centrală, Africa Centrală şi de Vest, sud-estul Asiei şi estul Madagascarului*

3. (6p.) c.

4. (6p.) atribute adjectivale; *bogate* – adjectiv la gradul pozitiv; *cele mai întinse* – grad superlativ relativ; *foarte multe* – superlativ absolut.

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerinţă, valorificând informaţii din textul dat.

(4p.) – prezentarea opiniei despre importanţa protejării pădurii tropicale în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – valorificarea secvenţelor de text care ilustrează necesitatea protejării pădurii tropicale de exploatarea forestieră haotică (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 34

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: două cuvinte formate prin derivare – *nemărginire, stufoşi;* un cuvânt format prin conversiune – *mărginitul.* (2+2+2)

2. (6p.) de exemplu: virgulele izolează vorbirea indirectă de vorbirea directă, o propoziţie principală incidentă etc.

3. (6p.) de exemplu: o antiteză – *Sus nemărginire-albastră, jos e mărginitul verde* – o enumeraţie – *şi zi şi noapte, şi pe luna şi pe soare* – şi o personificare – *Stânca zice gârlei* etc. (2+2+2)

4. (6p.) două trăsături ale pastelului, de exemplu: coordonate spaţio-temporale, tablou/ descrierea unui colţ din natură, imagini artistice, exprimarea unui sentiment al privitorului. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: dialogul dintre *stâncă* şi *gârlă* valorifică personificarea şi antiteza pentru a exprima opoziţia dintre două condiţii universale, şi anume dintre moarte/ încremenire/ rezistenţă la timp şi viaţă/mişcare, curgere continuă/ efemeritate, schimbare perpetuă etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu: trăsături ale genului liric sunt exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivităţii/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezenţa unor procedee de expresivitate artistică etc.

(2p.) – precizarea a două trăsături ale genului liric (2+2);

(2p.) – ilustrarea caracteristicilor genului liric cu exemple extrase din text (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – explicarea modului prin care se face simţită prezenţa eului liric (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – prezentarea rolului mijloacelor artistice din text în conturarea ideii poetice (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– ***Prezentarea județului Maramureș;***
– prezentarea unei regiuni geografice cu scop turistic;
– *folosirea lemnului în construcții și costumele tradiționale purtate în zilele de sărbătoare.*

2. (6p.) *zona montană ocupa 43 %, cu Munții Rodna și Masivul Pietrosul – cel mai înalt din Carpații Orientali – și zona vulcanică cu Munții Gutâi și Țibleș; Depresiunea Maramureșului, cea mai mare din România* etc. (2+2+2)

3. (6p.) c.

4. (6p.) *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ, atribut adjectival; *cu mii* – numeral cardinal precedat de prepoziție, complement circumstanțial de timp; *de ani* – substantiv comun precedat de prepoziție, atribut substantival prepozițional.

B. (12p.)

Ai de realizat o descriere literară a unui peisaj (de munte/ de deal/ de câmpie), care te-a impresionat în călătoriile tale. Poți folosi informații din textul dat și poți situa călătoria în spațiul maramureșean preferat în urma lecturii acestui text (munte, depresiune etc.).

(4p.) – înfățișarea unor elemente spațiale și temporale tabloului, de la imaginea de ansamblu la detalii (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – utilizarea a patru modalități artistice (imagini artistice, figuri de stil) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 35

I. (42 de puncte)

A.
1. (**6p.**) de exemplu: tristeţe, întristare, întristat etc. (2+2+2)
2. (**6p.**) *mă-ias-tra, din-a-afa-ră/ din-a-fa-ră, noap-tea, vieţi, trud-ni-ca.* (1+1+1+1+1+1)
3. (**6p.**) de exemplu: două metafore – *eterni luceferi, potop de negre gânduri;* epitet – (*ochii) gânditori şi galeşi* etc. (2+2+2)
4. (**6p.**) de exemplu: *măiastra-ţi carte, tristei... vieţi, ochii gânditori.* (3+3)
5. (**6p.**) de exemplu: elementele naturii *întunecaţii nouri* şi *vârful de munte* servesc analogiei cu viaţa poetului, ele desemnând metaforic dificultăţile efemere ale vieţii, respectiv măreţia şi veşnicia creaţiei sale etc. (6/4/2)

B. (**12p.**)
De exemplu: portretul literar are ca subiect aici personalitatea poetului Mihai Eminescu, faţă de care Al. Vlahuţă are profunde sentimente de admiraţie, exprimate în mod direct prin vocea eului liric, prin alternarea persoanei I şi a II-a singular, într-un dialog imaginar, de fapt un monolog adresat; trăsăturile poetului sunt surprinse în imagini artistice, cu ajutorul figurilor de stil etc.;
(**4p.**) – precizarea trăsăturilor modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(**4p.**) – prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)
(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(**2p.**) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
- Anca Iordăchescu;
- protecția mediului;
- *Acest tip de poluare a redus posibilitatea omului de a vedea stelele și are un impact negativ asupra vieții în sălbăticie.*

2. (6p.) *Lăsați noaptea să fie noapte!*

3. (6p.) c.

4. (6p.) *în jos* – locuțiune adverbială, atribut adverbial; *a razelor* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *emise* – adjectiv, atribut adjectival. (2+2+2)

B. (12p.)

În compunere poți arăta efectele negative pe care le are poluarea luminoasă asupra vieții păsărilor migratoare și a plantelor din orașe, pornind chiar de la compararea cu situația obișnuită a iluminării publice care pătrunde în cameră și ne deranjează somnul. Vei insista asupra necesității conștientizării de către oameni a efectului perturbator pentru viață al acestei forme de poluare.

Amintește în compunere de modalitățile de protecție ale cerului nopții de poluarea luminoasă, indicate în textul dat: *proiectarea în jos a razelor de lumină emise de obiectele de iluminat public; eliminarea iluminatului inutil.*

În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – prezentarea opiniei despre importanța protejării cerului nopții de poluarea luminoasă în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive și modalități de protecție ale cerului nopții de poluarea luminoasă în țara noastră (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 36

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: Am recunoscut un complement direct în fraza dată. Am cumpărat sare. (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: hiat în *miniatură*, două cuvinte care conțin diftong – *scaiete, coboară*. (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: o enumerație – *Mic, elastic și urgent* – o comparație – *Ca o minge se prăvale* – un epitet – *țarinile moarte* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: *țarinile moarte, un scaiete zăpăcit, neagra arătură*. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: versul redă prin repetiție rapiditatea fugii iepurelui, care apare și dispare iute din raza vizuală a vânătorului etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu: portretul literar are ca subiect aici un iepure, un reprezentant simpatic din lumea necuvântătoarelor, față de care poetul își transmite în mod direct sentimentele de compasiune, prin vocea eului liric; trăsăturile iepurelui sunt surprinse în imagini artistice, cu ajutorul figurilor de stil etc.

(4p.) – precizarea trăsăturilor modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) - prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) - utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) - respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   - festivalul de teatru pentru elevi din județul Iaşi;
   - informare şi persuadare;
   - de exemplu: *Data limită a înscrierilor este 25 februarie; durata minimă a reprezentației unei trupe să nu fie mai scurtă de 15 minute* etc.

2. (6p.) *îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber, să ştie cum să-şi controleze emoțiile, gesturile, cum să «citească» o reprezentație teatrală*

3. (6p.) b.

4. (6p.) un atribut adjectival - *altă*, un predicat nominal – *să nu fie mai scurtă* şi un subiect – *o condiție*. (2+2+2)

B. (12p.)

În compunere poţi valorifica informaţiile din textul dat şi vei adăuga alte detalii narative necesare: etapele participării la festival ar putea fi decizia trupei de a participa la festival, trimiterea documentelor de înscriere, repetiții, venirea veştii că trupa a fost înscrisă, prezența pe scena festivalului – toate etapele fiind însoțite de emoții şi speranțe; poți imagina chiar şi obținerea unui premiu în cadrul festivalului şi bucuria victoriei.

În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a etapelor participării la festival, utilizând informaţiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – descrierea impresiilor provocate de participarea la festival (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 37

I. **(42 de puncte)**

A.
1. **(6p.)** de exemplu: *mirare* – uimire, *nătărău* – prostănac, *obştească* – populară etc. (2+2+2)
2. **(6p.)** *Îmblă* – umblă, *să primblă* – se plimbă, *streine* – străine. (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: o personificare – *Vrabia-i răspunde* – şi un epitet – *ţări streine* etc. (3+3)
4. **(6p.)** de exemplu: alternarea persoanei I şi a II-a singular, interjecţia, propoziţii interogative şi exclamative etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: versurile finale constituie morala fabulei care conţine un proverb românesc lămuritor pentru semnificaţia situaţiei de viaţă înfăţişate în restul textului, în dialogul celor două păsări etc. (6/4/2)

B. (12p.)
De exemplu:
În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele trăsături ale fabulei: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situații omenești, alegoria, intenție satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – precizarea a patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în poezie (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)
A.
1. (6p.)
– însușirile uimitoare ale păsării colibri relevate cu prilejul unui experiment;
– *în Munții Stâncoși din Canada;*
– de exemplu: *sunt singurele viețăți capabile să zboare cu spatele* etc.

2. (6p.) *păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să își economisească energia ca să efectueze o migrație de 1 500 km între Canada și Mexic*
3. (6p.) a.
4. (6p.) *aceștia* – subiect, pronume demonstrativ, *decât al nostru* – complement circumstanțial de mod, pronume posesiv, *ceea ce* – subiect, pronume relativ compus. (2+2+2)

B. (12p.)
În compunere poți valorifica informațiile din textul dat, putând alege ca protagonistă chiar pasărea colibri. Întâmplarea poate fi chiar descrierea studiului cercetătorilor sau poți imagina cu totul altceva, de pildă călătoria păsării în timpul *migrației de 1 500 km între Canada și Mexic*. Vei adăuga alte detalii narative și trăsături care să dea viață personajului întruchipat de mica pasăre.

Desigur, poți povesti despre o pasăre indigenă, cum sunt cele amintite la partea întâi, şi le poți personifica, aşa cum se întâmplă în fabulă.

Finalul povestirii poate fi vesel sau trist, dar trebuie să fie potrivit tonalității generale a narațiunii.

În realizarea compunerii, vei utiliza fie narațiunea la persoana a III-a, fie, dacă optezi pentru a te „implica", precum un personaj-narator, narațiunea la persoana I. Exprimarea opiniei se realizează cu verbe şi adverbe de opinie şi cu structuri argumentative.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a întâmplării imaginate (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriei opinii despre cele întâmplate (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 38

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *pustiu* – deşert, *fierbinte* – arzător, *creangă* – ramură etc. (2+2+2)

2. **(6p.)** *de-scriu/des-criu, fier-bin-te, trans-port, vre-o-da-tă/vreo-da-tă, li-mo-na-dă, mig-da-le.* (1+1+1+1+1+1)
3. **(6p.)** de exemplu: o enumerație – *Cu umbră multă și răcoare,/Cu arbori nă-pădiți de floare* etc., o repetiție – *Sunt toate, toate, ale tale*, și un epitet – *(Ți-nându-și coada) grațios* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: elementele cadrului natural sunt pustiul și oaza, imagini artistice vizuale, figuri de stil – enumerația, epitetul; transmiterea prin intermediul descrierii a unor stări sufletești, precum spaima și apoi bucuria etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: versurile notează succint faptele lui Apolodor, care, de bucurie că a găsit apă în deșert, a cântat atât de frumos, încât maimuța din oază l-a răsplătit pentru talentul lui etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu:

În compunere ar trebui să te referi la semnificația personajelor – animale personificate – și a călătoriei în deșert. În scena versificată citată, pinguinul Apolodor călătorește în deșert, lucru neobișnuit, care sugerează dorința specific umană de cunoaștere a tărâmurilor inaccesibile, pericolul și apoi salvarea prin găsirea apei la oază și cântecul de bucurie. Artistul își găsește un admirator în maimuța care îi dăruiește mâncare exotică. Călătoria este un mod de cunoaștere a lumii, dar și a propriilor limite și talente.

Procedeele artistice utilizate sunt: personificarea animalelor, enumerația, epitetul, iar imaginile artistice vizuale (*Cât e nisipul de fierbinte/ Și cum nu vezi măcar un cort*) și auditive (*Iar el cânta fermecător,/ Cu glasul-i dulce, de tenor*) conferă expresivitate tabloului terifiant al deșertului fierbinte și îl portretizează pe protagonist. Modurile de expunere utilizate sunt: narațiunea, descrierea, dialogul.

Poți utiliza verbe de opinie – *a crede, a considera* etc., cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și concluziv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc., și poți evidenția argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând*, și prin alineate.

(4p.) – precizarea modurilor de expunere (narațiunea, descrierea, dialogul) și a trăsăturilor acestora, identificabile în text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea semnificației unora dintre mijloacele artistice folosite de autor (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. lansare de carte, anunţ publicitar;

b. JOI, 22 MARTIE 2007,ORA 14.30, ÎN CADRUL TÂRGULUI B. E., LA SALA POLIVALENTĂ DIN BUCUREŞTI;

c. *leul Amedeu şi cangurul Ilie.*

2. (6p.) *Se vor organiza concursuri de colorat şi de recitat, copiii îl vor vedea pe Apolodor modelat din baloane şi vor fi pictaţi pe faţă în culori strălucitoare!*

3. (6p.) **a.**

4. (6p.) un numeral ordinal, atribut adjectival – *primul*, un verb la diateza pasivă, predicat verbal – *au fost reeditate*, un adjectiv nehotărât, atribut adjectival – *toate*. (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii, trebuie să foloseşti, cu precădere, pronume şi verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere situarea evenimentului în timp şi spaţiu, valorificând indicii din textul citat. Desfăşurarea evenimentului ar trebui să corespundă atât anunţului citat, cât şi celor trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spaţiu şi de timp. E de preferat ca întâmplarea povestită să aibă o desfășurare sau măcar un deznodământ vesel, dar indiferent de ton, integrează impresiile personale.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a unor informaţii succinte despre locul, timpul şi desfăşurarea evenimentului (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriilor impresii despre evenimentul respectiv (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 39

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *fără înconjur, bag de seamă, (îl) lua peste picior* etc. (2+2+2)
2. (6p.) de exemplu: nume proprii, nume de persoană şi toponime, la începutul unei propoziții/ enunț. (3+3)
3. (6p.) transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de *a spune*, eliminarea vocativelor, ortografia şi punctuația adecvate; de exemplu:
Anton Lupan îl întrebă pe Ieremia dacă nu ar vrea să pornească împreună la drum, mai ales că, după cât bagă el de seamă, rosturi prea multe nu are acolo, în târg.
Ieremia îi răspunde domnului că nici în altă parte şi îl întreabă încotro o s-o pornească. Domnul răspunde că spre capătul lumii.
4. (6p.) de exemplu: adresarea directă, la persoana a II-a, alternarea persoanei I şi a II-a singular, substantive în vocativ, interjecții, propoziții exclamative şi interogative etc. (3+3)
5. (6p.) de exemplu: Anton Lupan tresare la ultimul răspuns dat de Ieremia pentru că „era mai încercat decât bănuise el. Se cuvenea să nu-l mai scape din mâini", întrucât cunoştea bine marea şi porturile ei, avea o experiență valoroasă etc. (6/4/2)

B. (12p.)
Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate.
De exemplu:

Anton Lupan îi face lui Ieremia propunerea de a călători împreună până la capătul lumii, ceea ce îi provoacă acestuia dorința aventurii. Apoi domnul îl mai întreabă dacă îi e frică de mare și dacă o cunoaște. Răspunsul lui Ieremia îi întărește dorința lui Anton Lupan de a-l avea drept tovarăș pe încercatul bărbat.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (*Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat* – în totalitate: ; 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale*: 2p.; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale*: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esențializată*: 2p./ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate* – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– ***Sarmizegetusa Regia***;

– *Ea ocupă punctul cel mai înalt de pe Dealul Grădiștei, la 1 200 m altitudine.*;

– *Scorilo și Decebal.*

2. (6p.) *un drum monumental, pavat cu lespezi de calcar; constituind cea mai mare locuire dacică cunoscută.*

3. (6p.) c.

4. (6p.) atribut substantival apozițional, în cazul N – *capitală;* atribut substantival genitival, în cazul G. – *unui patrulater;* atribut substantival prepozițional, în cazul Ac. – *de canalizare.* (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii, trebuie să prezinţi, pe scurt, contextul călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanţii, scopul excursiei) şi să descrii aşezarea cetăţii, principalele părţi componente ale cetăţii şi traseul parcurs în incinta sitului arheologic. Poţi integra imagini artistice, figuri de stil şi elemente de subiectivitate, mai ales că relatarea trebuie făcută la persoana I singular, din perspectiva unui participant, real sau imaginar, la excursie.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a contextului călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanţii, scopul excursiei) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – descrierea aşezării cetăţii, principalele părţi componente ale cetăţii şi traseul parcurs în incinta sitului arheologic (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 40

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *fără de nicio treabă* – inutil, *(oameni) de treabă* – buni, cinstiţi, cumsecade etc. (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite, elidarea unei vocale, dispariţia unui diftong etc. (3+3)
3. **(6p.)** transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a, la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de *a spune*, eliminarea vocativelor, ortografia şi punctuaţia adecvate.
4. **(6p.)** de exemplu: nu-şi păzea vițeaua care intra în holdele oamenilor, profitând de munca altora; vrea să-şi facă un rost în satul lui etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: naratorul îl dezaprobă pe Păcală, pentru că îşi lasă vițeaua liberă intenționat, ca să profite de munca altora etc. (6/4/2)

B. (12p.)

Apartenența la genul epic necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat: genul epic presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său personal sau poate face personajele să se exprime în vorbire directă, a acțiunii, a subiectului şi a momentelor subiectului etc.

(4p.) – numirea a patru dintre caracteristicile genului epic, care se întâlnesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**

– Sărbătoarea de Sânziene – folclor românesc;

– datină autohtonă, pe 24 iunie;

– *Sunt datini autohtone, al căror nume originar dac s-a pierdut. S-a păstrat cel roman, Sânziana, de la Sancta Diana (care circulă şi azi în Ardeal), şi cel slav, Drăgaica (venit mai târziu şi care circulă în Muntenia şi Oltenia).*

2. **(6p.)** *în credinţa că ele vor ocroti casa şi gospodăria, aducând totodată noroc, sănătate şi belşug; un mijloc de a-şi afla ursitul şi timpul când se vor mărita.*

3. **(6p.) a.**

4. **(6p.)** *Obiceiurile* – subiect, gen neutru, nr. plural, caz N; *în negura* – complement circumstanţial de timp, gen feminin, nr. sg., caz Ac.; *timpurilor* – atribut substantival genitival, gen neutru, nr. pl., cazul genitiv. (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii trebuie să prezinţi, pe scurt, participarea tinerilor din satul bunicilor tăi la sărbătoarea de Sânziene, valorificând informaţiile din textul dat şi să relatezi la persoana I. Poţi integra imagini artistice, figuri de stil şi elemente de subiectivitate.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a participării tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – să valorifici informaţiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 43

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *bunget, pălimar*. (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: *trei, feciori, soție*. (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: o repetiție – *p-aci, p-aci* –, un epitet – *(împărat) puternic*. (3+3)
4. **(6p.)** de exemplu: modul de expunere dominant este narațiunea, succesiunea întâmplărilor, personajele, naratorul etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: încercarea voiniciei, probă a maturității, necesară înaintea căsătoriei; participă trei fii – procedeul triplicării; prezența supranaturalului în legătură cu fiul cel mic etc. (6/4/2)

B. **(12p.)**

Basmul popular înfățişează lupta dintre bine şi rău; personajele au puteri supranaturale, visul premonitoriu, motivul probei – aici tragerea cu arcul pentru găsirea ursitei, împăratul cu trei feciori, superioritatea mezinului, formule introductive specifice *A fost odată ca niciodată* etc.

În argumentare poți să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – numirea a patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– astronomie, Sistemul Solar;

– solide şi gazoase;

– *Unitatea Astronomică (UA) este considerată a fi distanța dintre Pământ şi Soare, echivalentul a 149 597 870 km.*

2. (6p.) de exemplu: *plante, sateliţi naturali, asteroizi, meteoriţi, comete, Soarele* etc.

3. (6p.) a.

4. (6p.) *a treia* – nume predicativ, numeral ordinal; *patru* – atribut adjectival, numeral cardinal, *prima* – subiect, numeral ordinal. (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii trebuie să foloseşti pronume şi verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului/ etapele desfăşurării vizitei. Integrează informații din textul citat în presupusa discuţie cu cercetătorii de la observator.

(4p.) – prezentarea vizitei (reale sau imaginare) realizate la un observator astronomic şi însoţită de explicaţiile cercetătorilor (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – integrarea adecvată în compunere a patru informaţii din articolul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 44

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: literă, buche; părinte; versuri
(2p+2p+2p)

2. (6p.) *o-chii, gos-po-di-nă, as-pec-tul*
(2p+2p+2p)

3. (6p.) Cele zece cuvinte trebuie selectate dintre următoarele fragmente: *...cerdăcuțul de scânduri boite galben și acoperemântul său de șindile vechi înnegrite, împestrițat pe ici, pe colea cu șindile albe, nouă, [...] văruită;[...] dată cu lut până la pământ.*

4. (6p.) florile

5. (6p.) narațiunea, descrierea (3p+3p)

B.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (*Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat* – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*în totalitate*: 2p.; *omisiuni*: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor. (*în totalitate*: 2p.; *omisiuni*: 1p.)

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (*Relatarea obiectivă la persoana a III-a, fără citate* – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) (2+ 2+ 2)
– *Autoarea articolului citat este Silvia Kerim;*
– *Publicația din care a fost selectat articolul este* **Formula As**;
– Informațiile despre orașul Roma prezente în fragmentul citat sunt: *Azi, când dai cu ochii de Cetatea Eternă, orașul pare năpădit de un fel de abur. E prea multă lume peste tot! Nu se mai cheamă „aglomerație" – se cheamă fojgăială. Orașul ar trebui luat la pas, cu un sentiment de reculegere. Străzile lui*

înguste, vechi de sute şi sute de ani, ca şi bulevardele croite în ziduri de istorie, ar trebui străbătute cu sfială, cu respect, cu recunoştinţă pentru lecţiile de Frumos şi Civilizaţie pe care ni le oferă!

2. (6p.) de exemplu: *Cetatea Eternă; unul dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii; un izvor viu, fremătător, de Istorie şi Civilizaţie.*

3. (6p.) a.

4. (6p.) *ar trebui* – mod condiţional-optativ, funcţia sintactică de predicat verbal; *să povestim* – mod conjunctiv, funcţia sintactică de predicat verbal, *procurând* – mod gerunziu, funcţia sintactică de complement circumstanţial de mod. (2+2+2)

B. (12p.)

Opinia ta va susţine ideea necesităţii documentării în legătură cu un oraş, înainte de a-l vizita. În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I; să întrebuinţezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a opiniei despre importanţa cunoaşterii unui oraş înainte de a-l vizita (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – valorificarea secvenţelor de text care ilustrează cunoaşterea de către autoare a oraşului Roma înainte de a-l vizita (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 45

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *hâr-ti-a, tăi-nu-it, în-tâm-pla-rea* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *fiţi cu ochii în patru* – Fiţi atenţi la…; *a luat-o la sănătoasa* – A fugit… (3p+3p)

3. (6p.) dialogul

4. (6p.) *Păziţi-mi averea, căci vedeţi şi singuri că s-au înmulţit hoţii, iar şoarecii au umplut toate pivniţele.*

5. (6p.) Genul epic presupune prezenţa naratorului, care poate vorbi în numele său ori poate face personajele să se exprime în vorbire directă, a acţiunii, a subiectului şi a momentelor subiectului etc. (3p+3p)

B.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (*Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat* – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*în totalitate*: 2p.; *omisiuni*: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor. (*în totalitate*: 2p.; *omisiuni*: 1p.)

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului. (*Relatarea obiectivă la persoana a III-a, fără citate* – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)** (2+ 2+ 2)

– Autoarea articolului citat este Silvia Kerim;

– Publicaţia din care a fost selectat articolul este **Formula As.**;

– Informaţiile despre oraşul Brăila prezente în fragmentul citat sunt: *Brăila [...] a fost pentru prima oară atestată documentar la 20 ianuarie 1368, un viitor centru comercial – încurajat şi „alimentat" de vecinătatea Dunării. Corăbii încărcate cu tot felul de mărfuri veneau din porturi înfloritoare, aflate pe malurile Mării Negre ori ale Mediteranei, descărcând mărfuri alese în prăvăliile prospere ale oraşului.*
Cu timpul, Brăila devine cel mai mare exportator de cereale al României. Brăileni bogaţi, iubitori de neam şi de ţară, se îngrijesc să-i asigure reţele de căi ferate, să-i modernizeze aspectul, să-i extindă capacităţile portuare... etc.

2. (6p.) *un viitor centru comercial – încurajat și „alimentat" de vecinătatea Dunării.; cel mai mare exportator de cereale al României; Orașul, curat și plin de parcuri [...] cu străzi îngrijite, cu superba lui esplanadă, tot albă, în trepte de marmoră, coborând spre Dunăre – foarte curată și liniștită, la ceasul când am mâncat într-un restaurant tip vapor, așezat pe apele ei, [...] orașul cu oamenii lui normali, care-și văd de treabă, și pe care nu pare să-i fi cuprins „criza" morală.*

3. (6p.) b.

4. (6p.) *ea* – subiect; *i* – complement indirect; *pe care* – complement direct. (2+2+2)

B. (12p.) Opinia ta va susține importanța pe care trebuie să o acorde autoritățile locale conservării patrimoniului propriului oraș. În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I; să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a opiniei despre importanța pe care trebuie să o acorde autoritățile locale conservării patrimoniului propriului oraș (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – valorificarea secvențelor de text care ilustrează importanța acordată de autorități conservării patrimoniului Brăilei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

IV.
ANEXE

- Programa pentru Evaluarea Națională
- Subiecte date la Evaluarea Națională, anul şcolar 2010 – 2011
- Barem de evaluare şi de notare Evaluarea Națională, anul şcolar 2010 – 2011

PROGRAMA
pentru disciplina Limba şi Literatura Română
Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a – 2012

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română are, în cadrul evaluării naţionale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru evaluarea naţională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba şi literatura română vizează evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competenţele sunt definite ca ansambluri de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru evaluarea naţională vor evalua atât competenţele specifice şi conţinuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educaţiei, cercetării, tineretului şi sportului cu nr. 3753/ din 2011), cât şi conţinuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin evaluarea naţională la limba şi literatura română, în evaluarea unităţilor de conţinut care privesc domeniul limba română (Elemente de construcţie a comunicării), se are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcţională şi aplicativă a elementelor de construcţie a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidenţiere a aspectelor ortografice şi de punctuaţie, în situaţiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităţilor de conţinut ale domeniului lectură, sarcinile de lucru implică cerinţe care privesc înţelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text

literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenței la un gen literar), reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidențierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/ într-un portret, scurte narațiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.)

Pentru competențele de receptare și de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activități specifice și vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENȚE GENERALE, COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competențele generale care vizează receptarea și producerea mesajelor scrise din programa școlară pentru clasa a VIII-a (Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse), detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate, din programele școlare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică și cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta; eul liric); – idei principale, idei secundare; ordinea logică și cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta; eul liric);

– subiectul operei literare, momentele subiectului;
– procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiția fonetică/ aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză);
– sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat;
– elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); -
– trăsăturile specifice genului epic și liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere;
– trăsături ale speciilor literare: schița, basmul (popular/ cult), pastelul, fabula, nuvela, în opere literare studiate;
– texte literare (populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, știrea);

1.2. sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactic, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației

– arhaisme, regionalisme și neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin conversiune;
– categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcții pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite;
– mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului;
– ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat;
– despărțirea cuvintelor în silabe; rolul semnelor ortografice și de punctuație studiate, prezente într-un text dat;
– valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă și de stil în textul literar; figurile de stil, versificația;
– categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a – -a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/ articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice;
– elemente de sintaxă a propoziției și a frazei (probleme de acord; funcții sintactice; tipuri de propoziții – regente și subordonatele indicate de programa școlară; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);

1.3. identificarea valorilor etice și culturale într-un text, exprimându-și impresiile și preferințele

– elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea;

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

2.1. redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/ urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă şi corectă; – redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect -peisaj, persoană -într-o descriere/ într-un portret; – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat, caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic, liric; – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţiile mesajului din fragmentul dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere ; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);
2.2. utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfo-sintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– elemente de lexic studiate în clasele V -VIII; – aplicarea adecvată a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă; - – folosirea corectă a semnelor la nivelul de punctuaţie propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă); – enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordonată predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); dezvoltarea şi contragerea.

NOTĂ: Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru Evaluarea Naţională: speciile literare: romanul, balada; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă.

EVALUAREA NAȚIONALĂ
pentru elevii clasei a VIII-a, în anul şcolar 2011–2012 la disciplina Limba şi literatura română

Introducere

Evaluarea Naţională este examenul pe care îl susțin elevii din clasa a VIII-a şi vizează evaluarea sumativă atât a competenţelor specifice şi a conţinuturilor asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a, cât şi a conţinuturilor din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a. Examenul constă în susținerea unei probe scrise, cu durata de 120 de minute.

Structura probei de evaluare la disciplina Limba şi literatura română

Proba de examen conține două subiecte, care vor evalua competenţele de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi abordarea funcţională şi aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă.

Subiectul I este elaborat pe baza unui text literar suport, la prima vedere, selectat conform precizărilor din programă şi are două componente:

A. **Receptarea mesajului scris** (înțelegerea unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date, sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi punctuației).

B. **Redactarea diverselor texte,** cu exprimarea argumentată a unui punct de vedere, pornind de la textul literar suport (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvenţe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.)

Subiectul al II-lea este elaborat pe baza unui text nonliterar suport, selectat conform precizărilor din programă şi are două componente:

A. **Receptarea mesajului scris** (înțelegerea unui text nonliterar de tipul: articol de ziar/ revistă, text publicitar, anunț, ştire scrisă etc., cu privire la autorul textului, sursa de unde a fost selectat textul suport, informaţiile din text etc.).

B. **Redactarea diverselor texte,** cu exprimarea argumentată a unui punct de

vedere, pornind de la textul nonliterar suport şi respectând structura/ punctele de sprijin indicate.

Competenţe de evaluat la disciplina Limba şi literatura română

Subiectele vizează evaluarea competenţelor dobândite de elevi pe parcursul ciclului gimnazial, în clasele a V-a – a VII-a, care sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Conform precizărilor din programa de examen, Evaluarea Națională vizează:

- evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse;
- evaluarea competenţelor de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse.

Precizări privind evaluarea la disciplina Limba şi literatura română

Cele două subiecte sunt evaluate după cum urmează:

Subiectul I (42 de puncte):

- **componenta A (30 de puncte)**, itemi semiobiectivi cu răspuns scurt şi cu răspuns elaborat;
- **componenta B (12 puncte)**, un item subiectiv de tip minieseu semistructurat.

Subiectul II (36 de puncte):

- **componenta A (24 de puncte)**, itemi obiectivi cu alegere multiplă şi itemi semiobiectivi cu răspuns scurt;
- **componenta B (12 puncte)**, un item subiectiv de tip minieseu liber.

Pentru redactarea întregii lucrări, se acordă **12 puncte**, astfel:

- unitatea compoziției – 1 punct
- coerența textului – 2 puncte
- registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte
- ortografia – 3 puncte
- punctuația – 2 puncte
- aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2 puncte

Punctajul maxim acordat pentru întreaga lucrare este de **100 de puncte**. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

SUBIECTE DATE LA EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2010 – 2011
Proba scrisă la Limba și literatura română

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A fost odată un împărat și-n curtea acelui împărat se afla un pom atât de înalt, încât nimeni nu era în stare să-i vadă vârful. Pomul acesta înflorea și dădea rod în fiecare an, dar nici împăratul, nici curtenii lui, nici vreun alt om pământean n-a apucat să vadă poama din rodul acela. Era, se vede, pe acolo, prin înălțimile nestrăbătute de ochiul omenesc, cineva care nu lăsa să cadă nicio poamă pe pământ, ci le culegea toate la timpul potrivit. Împăratul ținea doar să afle cum sunt poamele rodite de pomul acela și a dat de știre, în toată împărăția lui, că aceluia care se va fi urcat în pomul acela și va putea spune cum anume îi sunt poamele, îi va da în căsătorie pe aceea dintre fetele sale pe care el însuși și-o va alege.

Au venit dar boieri de toate spițele, feciori de împărat, până chiar și feți-frumoși, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom. Era însă la curtea împărătească un flăcău țanțoș* și acesta s-a lăudat mumei sale că el are să se urce și-a rugat-o pe aceasta să se ducă la împărat să-i spună că el se urcă. Împăratul nu credea așa ceva și la chemat pe Danciu la sine.*

— N-o să fii nici tu în stare să te urci – i-a zis – și să știi că, dacă nu te vei putea urca, dau poruncă să-ți taie capul.

Danciu sa învoit să-i taie capul dacă nu va fi în stare să se urce și a rugat pe împăratul să-i dea răgaz* de trei zile ca să se gândească, iar în timpul acestor trei zile a pus un meșter faur* să-i facă o cățărătoare de fer*, apoi s-a pus pe urcate.*

Sa urcat omul și iar sa urcat timp de trei zile și trei nopți și, deodată, a dat în scoarța copacului de o gaură prin care a intrat într-o colibă, în care a găsit o babă bătrână, de tot bătrână. El îi dete binețele cuvenite.*

– Bună seara, bunică dragă! îi zise apoi.

(Ioan Slavici, *Rodul tainic*)

**spițele*, s.f. – grad de rudenie; neam
**țanțoș*, adj. – semeț, mândru; îngâmfat
**s-a învoit*, vb. – a ajunge la o înțelegere, a cădea de acord
**răgaz*, s.n. – timp liber, disponibil pentru a face ceva; amânare, păsuire
**faur*, s.m. – fierar *fer – fier
*colibă, s.f. – casă mică și sărăcăcioasă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate din text: *odată, pom, fetele.*

6 puncte

2. Explică rolul virgulei în structura: – *Bună seara, bunică dragă!* **6 puncte**

3. Precizează două structuri din textul dat care surprind repere ale spațiului descris. **6 puncte**

4. Numește două moduri de expunere utilizate în textul dat. **6 puncte**

5. Prezintă, în maximum cinci rânduri, semnificația structurii: *Au venit dar boieri de toate spițele, feciori de împărat, până chiar și feți-frumoși, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține speciei literare basm. În compunerea ta, trebuie: **12 puncte**

– să prezinți două trăsături ale speciei literare basm, prezente în textul citat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

Meteoriții, excursioniștii lumilor extraterestre, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos. Ei au dimensiuni care variază de la un micron, și chiar sub un micron, până la zece kilometri. Cel mai impresionant ca dimensiuni este un bloc de 65 000 de tone care a creat, cu patruzeci de mii de ani în urmă, „Meteor crater", cu un diametru de 1200 m. Cel mai recent e un meteorit de 12 kg care a căzut în portbagajul unei mașini parcate în Teekskill – New York. El provenea dintrun bolid extrem de luminos care parcursese, în 1992, 700 de km deasupra statului Virginia și s-a spart în 40 de fragmente, totul fiind filmat de numeroase persoane. [...]*

Se presupune că acești meteoriți sau format în jurul centurii de asteroizi existente între planetele Marte și Jupiter.

(Tudor Opriș, ***Enciclopedia lumii vii***)

**micron*, s.m. – unitate de măsură pentru lungime, egală cu a mia parte dintrun milimetru.

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat: **6 puncte**
– dimensiunea posibilă a meteoriților;
– locul în care sau format meteoriții;
– scopul examinării directe a meteoriților.

2. Scrie titlul volumului din care este extras textul dat și numele autorului. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
Propoziția subordonată din fraza Meteoriții, excursioniștii lumilor extraterestre, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos. este:
a. completivă directă;

b. atributivă;

c. completivă indirectă. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: probe, direct, ei. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii un tablou impresionant din natură (real sau imaginar). **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale tabloului din natură (real sau imaginar);
– să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE
EVALUAREA NAŢIONALĂ
PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul şcolar 2010 – 2011
Proba scrisă la Limba şi literatura română

- **Se punctează oricare alte formulări/ modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.**

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea oricăror sinonime potrivite (de exemplu: *odată – cândva; pom – copac; fetele – fiicele*) 3x2p = **6 puncte**
2. explicarea rolului virgulei în structura dată (de exemplu: izolează un substantiv în vocativ de restul enunţului): 6p/ explicare incompletă: 2p **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru precizarea oricăror două structuri care surprind repere spaţiale (de exemplu: *şi-n curtea acelui împărat; prin înălţimile nestrăbătute de ochiul omenesc*) 2x3p = **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (naraţiune, dialog) 2x3p = **6 puncte**
5. prezentarea adecvată în limita de spaţiu indicată: 6p/ prezentare parţial adecvată sau nerespectarea limitei de spaţiu indicate: 2p **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două trăsături ale speciei literare basm (de exemplu: text epic prezentând întâmplări fabuloase la care participă personaje cu puteri supranaturale; tema centrală este lupta dintre bine şi rău) 2x2p = **4 puncte**
– ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple adecvate din text: 4 p/ ilustrare parţial adecvată: 2p **4 puncte**
– redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor): 2p/ conţinut parţial adecvat: 1p **2 puncte**
– respectarea limitei de spaţiu indicate **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele trei enunțuri cerute (de exemplu: *Ei au dimensiuni care variază de la un micron, și chiar sub un micron, până la zece kilometri.; Meteoriții sau format în jurul centurii de asteroizi, existente între planetele Marte și Jupiter.; Meteoriții sunt examinați direct în scopul descoperirii urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos.*) 3x2p = **6 puncte**
2. câte 3 puncte pentru scrierea fiecăruia dintre cele două răspunsuri (titlul volumului – Enciclopedia lumii vii; numele autorului – Tudor Opriș) 2x3p = **6 puncte**
3. notarea răspunsului corect: b **6 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea corectă a fiecărei valori morfologice și funcții sintactice: probe – substantiv comun, nume predicativ; direct – adjectiv, atribut adjectival; ei – pronume personal, subiect 6x1p = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două caracteristici ale tabloului din natură descris 2x2p=**4 puncte**
– folosirea unui limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură **4 puncte**
– redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor): 2p/ conținut parțial adecvat: 1p **2 puncte**
– respectarea limitei de spațiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției **1 punct**
– coerența textului **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului: 2p/ adecvare parțială: 1p **2 puncte**
– ortografia (02 erori – 3p/ 3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p) **3 puncte**
– punctuația (0-3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p) **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
– lizibilitatea **1 punct**

CUPRINS

Concepută ca un ghid atractiv de pregătire individuală, cartea răspunde, într-o manieră inedită, unor întrebări pe care elevii și le pun înaintea și pe parcursul învățării pentru evaluarea națională:

- cum să învăț, cu eforturi minime, pentru atingerea obiectivelor propuse?
- cum să utilizez, în învățare, informațiile de care dispun?
- cum să redactez, corect și complet, răspunsurile la diferitele cerințe ale subiectului?

Informațiile, testele și soluțiile oferite în prezenta carte sunt instrumentele potrivite – chiar indispensabile – pentru dezvoltarea deprinderilor de învățare eficientă.

Mai mult decât o culegere de teste, cartea vă învață ceea ce n-ați învățat până acum.